

adoption & samfund



Åbne adoptioner er fremtiden

Selvhjælp skaber stærkere familier

Når Sporløs slukker kameraet

TEMA: Voksne adopterede bliver forældre

Så er det her!



JENS DAMKJÆR
FORMAND

Det første nummer af magasinet Adoption & Samfund er på gaden. Du sidder med det i hånden. Det første nummer af et magasin om adoption i Danmark.

Vi har forenet de bedste elementer fra det gamle blad såsom dybdegående temaartikler, billeder og medlemsfortællinger med nye tiltag som forskningsnyt, et lækkert design og en journalistisk linje, der spiller sammen med sociale medier som Facebook.

Jeg vil gerne sige tak til vores nye chefredaktør, Anna Bridgwater, og den samlede redaktion for at have skabt magasinet Adoption & Samfund. Vi er stolte af det, og det er mit håb, at du som læser og medlem af Adoption & Samfund oplever magasinet som spændende og givende. Det er også mit håb, at du har lyst til at have det liggende fremme til inspiration både for dig selv, din øvrige familie og venner.

Magasinet Adoption & Samfund skal i højere grad end tidligere bygge bro mellem det personligt vedkommende og det politiske. En velkvalificeret adoptionsfaglig tilgang er vigtig i det nære perspektiv for adopterede, adoptanter og livet i adoptivfamilien, men det nære hænger uløseligt sammen med den politiske og kulturelle virkelighed set i et nationalt og internationalt samfundsperspektiv.

»I A&S ser vi et behov for at gå nye veje – og vi vil gerne gå forrest.«

Kvaliteten af vores daglige liv som adopterede, adoptanter og adoptivfamilier er helt afhængig af den viden, politikere, fagfolk og den almindelige dansker har om adoption. Vores trivsel og vores oplevelse af at blive respekteret, forstået og værdsat i børnehaver, skoler, fritid og på arbejdspladsen kan ofte være afgørende for, om vi reelt oplever, at der er en fagligt funderet forståelse for adoption til stede. Derfor er det også mit håb, at

magasinet Adoption & Samfund vil blive læst af fagfolk, forskere og politikere og andre med interesse for adoption – også gerne uden for landets grænser.

Adoptionsideen handler i bund og grund om, at børn, der har mistet deres biologiske forældre, vil være i risiko for at mistrives, ikke at udvikle sig alderssvarende og måske endda dø, såfremt der ikke er nye voksne, der kan træde til og sørge for den nødvendige kærlighed og fysiske og psykiske omsorg.

Antallet af internationale adoptioner er faldet gennem flere år, og vi er i Adoption & Samfund bekymrede for, at faldet desværre ikke afspejler en situation, hvor færre børn reelt har brug for en ny far og mor. Vi kan være nervøse for, at faldet i antallet af internationale adoptioner i højere grad afspejler, at det er svært for Danmark og det øvrige internationale samfund at sætte ind over for børnehandel samt håndtere modstridende politiske interesser. I A&S ser vi et behov for at gå nye veje – og vi vil gerne gå forrest.

I skrivende stund planlægger vi de sidste detaljer vedrørende Adoption & Samfunds landsmøde den 14. og 15. november. Temaet er »Åbne adoptioner – hvorfor og hvordan«. Vi tror på, at et tættere mellemfolkeligt og respektfuldt samarbejde mellem Danmark og oprindelseslandene er vejen frem. Derfor har vi inviteret psykolog Wondim Belachew Belie fra Etiopien til at komme til Danmark og fortælle, hvordan han som repræsentant for et land, der formidler børn til danske adoptanter, ser på åbenhed i adoption.

Vi tror også på, at grader af åbne adoptioner kan fungere i praksis. Derfor har vi inviteret adoptant Dorthe K. Olsen til at holde oplæg på landsmødet under titlen »Vores vej til åben adoption«. Dorthe har også skrevet en artikel om samme emne her i magasinet. Det kan du læse blandt mange andre spændende artikler.

Jeg vil ønske alle adopterede, kommende adoptanter, adoptivfamilier – og alle andre med interesse for adoptionsområdet – en rigtig god læseoplevelse med det allerførste nummer af magasinet Adoption & Samfund. ■

Kort nyt og anmeldelser	4
Nyt fra adoptionsverdenen og bogomtale af aktuelle bøger.	
 INTERVIEWS: Selvhjælp på engelsk og dansk	12
Uformelle grupper, hvor adoptivforældre kan tale om deres udfordringer, hjælper adoptivforældre til at blive bedre forældre – både i England og i Danmark.	
Bag om Sporløs	18
Hvordan er det egentlig at finde sine rødder ved hjælp af tv-programmet Sporløs? Og hvordan kan programmet blive ved med at trække så mange seere?	
 INTERVIEW: Shital Andersen	22
Instruktøren af flere film om adopteredes liv, vilkår og identitet fortæller om sine erfaringer og om de refleksioner, hun har gjort sig efter arbejdet med filmene.	
TEMA: Når voksne adopterede får børn	26
Det er ikke altid let at bringe et nyt liv til verden, når ens egen start på livet var vanskelig. En række voksne adopterede fortæller, hvordan det var at få barn. Og en psykolog fortæller, hvorfor vanskelighederne måske opstår.	
INTERVIEW: Robert Jonassen	35
DIA's nye og første leder fortæller, hvilken retning han gerne vil bringe adoptionsarbejdet i.	
 Personlig beretning: Vores vej til en åben adoption	38
En familie i Vestjylland valgte at bevare kontakten til deres datters oprindelige familie. Der har været opture og nedture, men de føler, det er det rigtige for alle parter.	
Åbne adoptioner	42
Der tales meget om åbne adoptioner og om åbenhed i adoptioner. Men det er svært at gisne om, hvad en åben adoption kan betyde for de tre parter: Oprindelig familie, adoptivfamilie og barn.	
Opslagstavlen	46
Medlemmerne deler fotos af deres børn.	
DEBAT: Forskningens svar afhænger af forskningens spørgsmål	49
 Forskellige historier, samme kærlighed	52
Når søskende har forskellige tilblivelseshistorier, kan man møde udfordringer, når børnene skal skabe en selvforståelse.	
Adoption & Samfund Ungdom	56
Den afgående formand Ina Dulanjani Dygaard fortæller, om ungdomsafdelingen af Adoption & Samfund.	
INTERVIEW: Dem, man ikke kan komme udenom	58
Adopterede er ikke biologisk beslægtede med deres familie i Danmark, men kan alligevel godt opleve et slægtskab.	
Charmetrold og festabe	60
Børns udadvendthed kan skjule tilknytningsproblemer.	
Arrangementer, lokalforeninger og landegrupper	62
Kolofon og hovedbestyrelse	66



Forsiden er taget i Hanoi, Vietnam, under forberedelserne til Têt eller vietnamesisk nytår. Familien Olsen fra Vestjylland har rejst tilbage til Vietnam flere gange med deres datter, som er født nord for Hanoi, for at hun skal bevare kontakten til sin oprindelige familie og den vietnamesiske kultur.
Foto: Prami Larsen

Adoptionshuset

Et nyt mødested for adopterede i København har set dagens lys. Projekt Adoptionshuset udspringer af Adoptionspolitisk Forum og er tænkt som et mødested, hvor alle med interesse for adoption kan danne netværk, dele viden og ressourcer, skabe nye tiltag sammen og i det hele taget sikre synlighed og fællesskab som adopterede. De adopteredes egne erfaringer er i stigende grad med til at forny og udbrede forståelsen af adoption. Nu er der et fysisk sted, som kan være omdrejningspunkt for det hele.

Projekt Adoptionshuset er en fysisk platform, hvor adopterede i fremtiden kan mødes på tværs af det voksende antal grupper og foreninger, der beskæftiger sig med adoption og adopterede.

Projekt Adoptionshuset er blevet til takket være en bevilning fra Københavns Kommune og en aftale med Verdenskul-

turcentret. Centrets fantastiske rammer er samlingspunkt for diverse adoptionsrelaterede aktiviteter. Der er pt. følgende aktiviteter:

1. Yoga for adopterede og synlige minoriteter hver anden mandag.
2. Samtalegrupper for transnationalt adopterede.
3. Flere events i støbeskeen heriblandt: en oplægsaften om tilbagerejser og familiesøgning, debataften, filmfremvisning med mere.

Følg med i Adoptionshusets aktiviteter på Facebook, eller find det i virkeligheden hos Verdenskulturcentret, Nørre Allé 7, 2200 København N.

AB

Nordiske tal på adoption

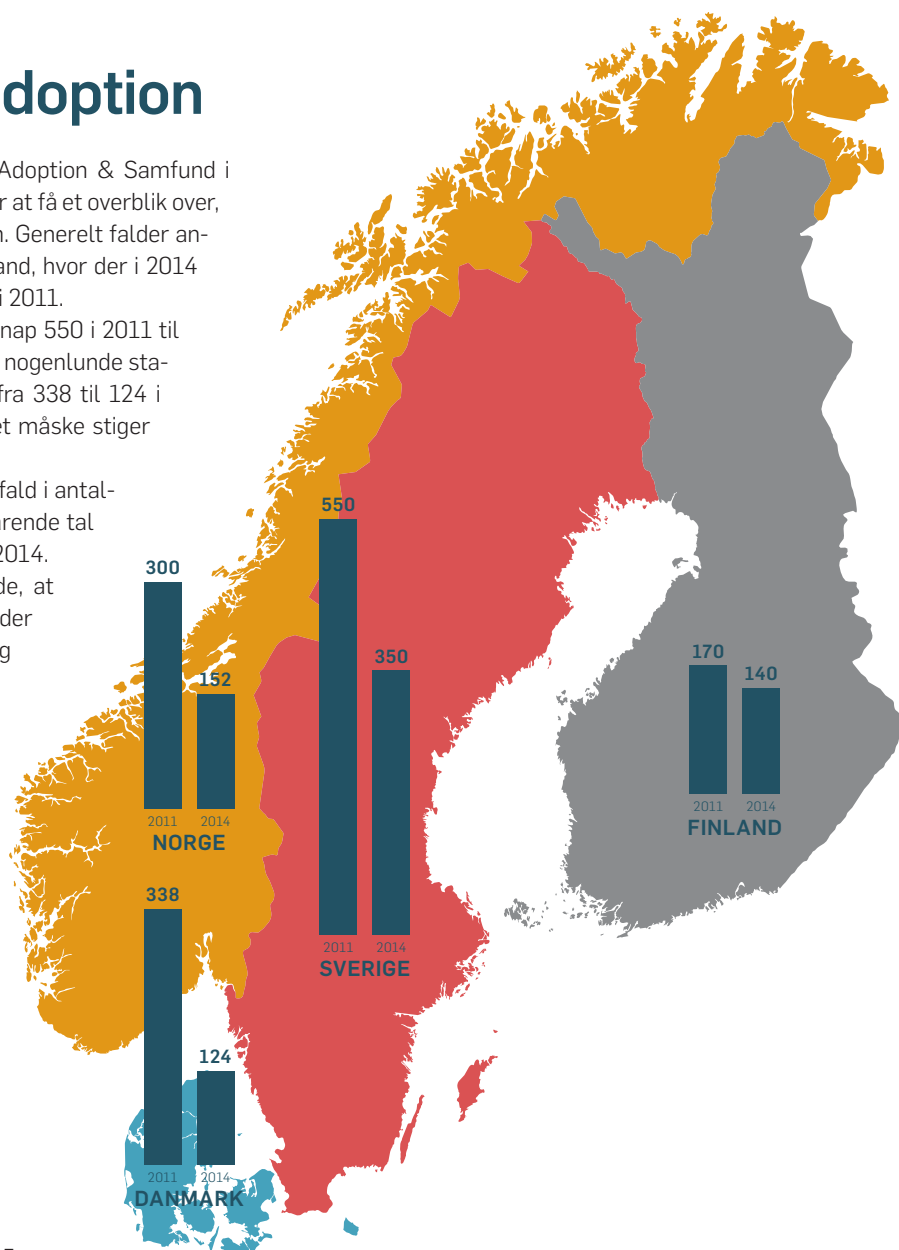
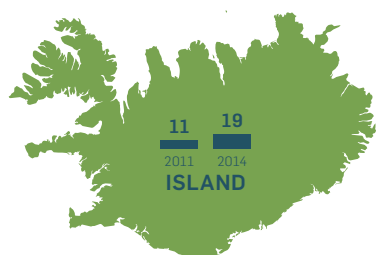
Sidst i september deltog en delegation fra Adoption & Samfund i NAC's årlige møde i Oslo. Her var mulighed for at få et overblik over, hvordan adoptionssituationen ser ud i Norden. Generelt falder antallet af adoptioner i alle lande undtagen Island, hvor der i 2014 var 19 internationale adoptioner, men kun 11 i 2011.

I Sverige faldt antallet af adoptioner fra knap 550 i 2011 til knap 350 i 2014, men tallet ser ud til at være nogenlunde stabilt. I Danmark faldt antallet af adoptioner fra 338 til 124 i samme periode, men man regner med, at det måske stiger til omkring 150 adoptioner i 2016.

Finland oplevede i den samme periode et fald i antallet af adoptioner fra 170 til 140, og det tilsvarende tal for Norge var 300 adoptioner i 2011 og 152 i 2014.

Endelig meldte flere af de nordiske lande, at både de internationalt adopterede børns alder og adoptivforældrenes alder er stigende, og at antallet af børn med særlige behov, som er frigivet til adoption, men som kræver en udvidet godkendelse, også er stigende.

AB



Ny forskning på vej

SFI, som varetager forskningsopgaven på adoptionsområdet, har søsat et nyt forskningsprojekt, som forventes færdigt i 2017. Forskningen søger et svar på, hvilken slags liv adopterede, både internationalt og nationalt, får i Danmark, sammenlignet med andre borgere.

Baggrunden for undersøgelsen er, at dansk forskning på den ene side viser, at adopterede børn har en bedre fysisk udvikling, bedre skolefærdigheder, færre adfærdsmæssige og mentale udfordringer end pleje- og institutionsanbragte børn, sammenlignet med børn, der anbringes på en døgninstitution eller hos plejeforældre.

Men på den anden side viser flere internationale studier, at adoptionen kan resultere i en identitetskrisen for de adopterede, og at denne krise kan påvirke barnets adfærdsmæssige og emotionelle udvikling. Svenske, canadiske og danske undersøgelser giver en mistanke om, at internationalt adopterede børn oplever diskriminering alene på grund af deres udenlandske udseende.

Inden for familien kan der også blive sat ord på den adopteredes udseende, såvel positivt som negativt, hvilket også kan medføre tanker og overvejelser om identitet. Nogle forskningsresultater både fra udlandet og fra Danmark giver en mistanke om, at nogle adopterede har en overrisiko for sociale og følelsesmæssige udfordringer, men vi ved ikke, hvor stort problemet er i Danmark.

For at udvikle den bedst mulige vejledning, støtte og rådgivning til adoptivfamilien og den adopterede før og efter adoptionen, er det vigtigt at kende de særlige udfordringer, som den adopterede møder.

De overordnede forskningsspørgsmål er: »Hvordan klarer adopterede sig på længere sigt i forhold til uddannelse, social tilpasning, helbredsmaessigt og i forhold til mentale og følelsesmaessige udfordringer?«

For at undersøge dette problemfelt anvender SFI både kvantitative og kvalitative metoder, og undersøgelsen falder i to dele:

Første del er en registerdataanalyse, som fokuserer på langtidskonsekvenserne for adopterede i Danmark.

Undersøgelse over tid

For at kunne besvare det overordnede spørgsmål om, hvordan det går de adopterede, og sammenholde dette med deres opvækstforhold, har SFI valgt en forløbsundersøgelse, hvor børnene følges fra fødslen til de bliver voksne og skal stå på egne ben. Forskningsprojektet udnytter således de helt enestående muligheder, der er via danske registre, for at følge det enkelte barns udvikling igennem hele barndommen. Da adoptionsområdet løbende undergår ændringer (fx ændringer i forholdene i donorlandene og ændringer af adoptionsystemet i Danmark), mangler vi viden om, hvordan

disse ændringer påvirker vores hovedspørgsmål: Hvordan går det adopterede i Danmark?

For at kunne beskrive udviklingstendenserne vil SFI sammenligne børn, der er adopteret i 1985-89, med børn adopteret 1990-94, og også sammenligne børnene med deres jævnaldrende, der ikke er adopterede. Alle børn født 1985-89 og 1990-94 følges år for år mindst frem til 1. januar 2013 for at undersøge langtidskonsekvenserne af adoptionerne. Dette giver mulighed for at belyse, om de adopterede, som er født herhjemme eller i udlandet, får en anden udvikling end deres jævnaldrende – også når man tager højde for en lang række risikoforhold, der erfaringsmæssigt er kendt for at belaste barndommen. I den forbindelse inddrages sammenligninger med børn, der anbringes uden for hjemmet, samt fra etniske minoritetsgrupper, der ligesom de udenlandske adopterede må skifte kulturelt miljø.

Den viden, den kvantitative del af undersøgelsen tilvejebringer, kan bruges dels ved ændringer af godkendelsesrammer, dels gennem den støtte, som adoptanter og adopterede kan få brug for i løbet af opvæksten.

Anden del består af kvalitative interviews, der kigger på betydningen af åbenhed/lukkethed i adoptioner for identitetskonstruktionen hos adopterede.

Fokus på åbenhed

Via kvalitative dybdeinterviews med et mindre antal adopterede børn og deres familier (fx adoptivforældre) går undersøgelsen tættere på nogle af de identitetsmæssige udfordringer, som kendes fra andre studier. Den kvalitative undersøgelse vil have specifikt fokus på, hvordan åbenhed og lukkethed i adoptioner opleves af adopterede. Åbenhed i adoptioner vil sige, at der er en grad af udveksling (af informationer eller direkte kontakt) mellem alle eller nogle af adoptionens parter (adoptanter, biologiske forældre og den adopterede). Lukkede adoptioner er, når ingen grad af udveksling er til stede mellem adoptionens parter, og adoptionen ofte er omgivet af anonymitet. De fleste fremmedadoptioner i Danmark er lukkede. Erfaringsmæssigt er der en meget stor variation og spredning i graden af »åbenhed-lukkethed« i adoptioner, og det er blandt andet opgaven at beskrive disse variationer i den kvalitative delundersøgelse.

AB

KILDE: SFI

Triste tal om selvmord

Voksne adopterede mænd mere selvmordstruede end andre.

En gruppe forskere fra Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, har indsamlet data og analyseret statistik om, hvor ofte forskellige grupper i Danmark udøver skade på sig selv eller andre, inden de fylder 40. De har især kigget på borgere med anden etnisk oprindelse end dansk. Undersøgelsen skelner mellem første- og andengenerationsindvandrere med enten en eller to forældre født uden for Danmark, samt internationalt adopterede.

Tallene taler deres tydelige sprog. Undersøgelsen opda- gede forhøjede risici for at gøre vold på sig selv såvel som for

at gøre vold på andre hos alle grupper af ikke-etniske dan- skere og hos begge køn.

Mandlige voksne adopterede har en særlig høj risiko for at forsøge selvmord. Denne gruppe har en 6,1 % risiko for at forsøge selvmord, inden de fylder 40. Det tal skal sammen- lignedes med, at kun 3,5 % af etnisk danske mænd forsøger at begå selvmord. Faktisk har alle danske mænd med anden etnisk oprindelse end dansk har forhøjet risiko for at forsøge selvmord, undtagen mænd født i Danmark med to forældre, som er indvandrere.

Adoptererede voksne kvinder har også en højere risiko for at forsøge selvmord. Dog er risikoen lavere end blandt adop- terede mænd, og det er førstegenerationsindvandrerkvinder, der er mest selvmordstruet.

Også når det handler om at udøve vold mod andre, fyl- der internationalt adopterede mænd mere i statistikken end etniske danskere. Men med en risiko for voldelig adfærd på mere end 20 % blandt både første- og andengenerationsind- vandrerne bliver de to grupper dobbelt så ofte voldelige end internationalt adopterede mænd.

6,1 %

af mandlige voksne adopterede forsøger at begå selvmord inden de fylder 40 år

3,5 %

er tallet for etnisk danske mænd

Læs alle resultater fra undersøgelsen her (på engelsk): www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles

AB

KILDE: WWW.SI-FOLKESUNDHED.DK

Internationalt adopterede børn ofte syge

Børn, der er adopteret fra udlandet, er hyppigere gæster i lægernes venteværelser end deres danske venner.

Hver gang et danskfødt barn går til læge, går et jævnald- rende internationalt adopteret barn to gange til læge, viser en ny, dansk undersøgelse. Speciallæge i psykiatri Birgit Petersson fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Afde- lingen for Almen Medicin ved Københavns Universitet, står sammen med tre andre bag studiet, der har kortlagt børns brug af praktiserende læger og børnepsykiatere.

Hendes konklusion er, at børn adopteret fra udlandet er mere sårbare end andre børn.

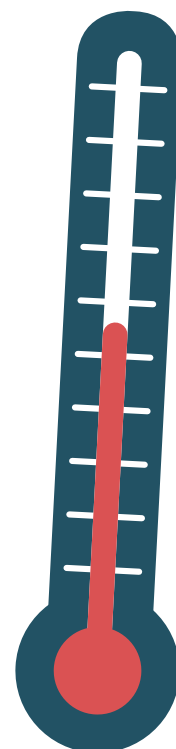
»Det er ikke så mærkeligt, når man tænker på, at det er børn, som er blevet taget væk fra deres biologiske forældre i en meget tidlig alder«, siger Birgit Pettersson til Ugeskrift. dk. »Adoptivbørn har et forbrug af sundhedsmæssige ydel- ser, der er omkring dobbelt så stort som ikke-adopteredes

forbrug – også når man har justeret for den forventede oversygelighed ved an- komsten til Danmark,« siger hun.

I undersøgelsen blev 6.820 adop- terede sammenlignet med 492.374 ikke-adopterede. Birgit Peterson me- ner, at undersøgelsen påviser et be- hov for større fokus på området, og håber, at resultatet vil få beslutnings- tagere og læger til at forstå, at der skal mere fokus på gruppens behov.

AB

KILDE: UGESKRIFT.DK



Alternativer til ventetid

For mennesker, der gerne vil adoptere et barn fra et andet land, betyder den internationale formidlingssituation, at der i dag kan være en ventetid på op til fem år for et barn mellem nul og tre år.

Ventetiden kan blive problematisk, da nogle potentielle adoptanter risikerer, at deres godkendelse udløber, og at de dermed ikke kan nå at få anvist et barn inden for deres aldersgodkendelse. I værste fald risikerer de, at de ikke kan få fornyet deres godkendelse inden for samme godkendelsesramme.

DIA anbefaler, at kommende adoptanter, som er bange for, at deres godkendelse udløber uden mulighed for fornyelse, mens de står på venteliste, tager kontakt til DIA for at høre om deres muligheder. Det gælder også kommende adoptanter, der ikke vil vente op til fem år af andre grunde – fx hensyn til eventuelle søskende i familien. Fx kan en kommende adoptant vælge at være åben over for at adoptere et ældre barn eller et barn med et særligt behov, der ikke falder inden for rammerne af en almen godkendelse.

Formidling af ældre børn og af børn med helbreds- og udfordringer – fx et hiv-positivt barn – sker til den første ansøger på listen, der har en godkendelse, der matcher det barn, der bringes i forslag, og går som regel meget hurtigere. Der er flere og flere børn, der er godkendt til adoption i oprindelseslandet, men som falder uden for den almene ramme.

Hvis en kommende adoptant er åben over for de muligheder, kan der søges om udvidet godkendelse. Det væsentlige er, at man søger rådgivning om sine individuelle muligheder, inden man opgiver tanken om at adoptere, udtaler DIA.

Pt. kan adoptanter blive godkendt til at adoptere børn, hvor der højst er 42 års aldersforskel mellem barn og voksen. Fra 1. januar 2016 bliver den grænse sat op til 45 år, men myndighederne har ikke meldt ud, hvad det kommer til at betyde for de adoptanter, der allerede nu er godkendt og står på venteliste. DIA afventer udkast til adoptionsvejledning.

Man skal kontakte DIA, hvis man er interesseret i rådgivning om muligheder for at adoptere et barn, der kræver en udvidet godkendelse.

AB

KILDE: DIA

Høj IQ hos adopterede

Adoptererede får en højere IQ end de søskende, der bliver hos deres biologiske forældre. Det er resultatet af en ny undersøgelse, der peger på, at miljø spiller en afgørende rolle i forhold til vores IQ.

IQ, eller intelligenskvotient, er en måde at måle, hvordan et menneske tænker abstrakt og løser logiske opgaver. Så selvom en høj IQ ikke er nogen garanti for succes og lykke, så kan en høj IQ fx hjælpe i uddannelsessystemet.

Det er en svensk undersøgelse, der har undersøgt svenske nationalt adopteredes IQ og sammenlignet med de biologiske søskende, som er blevet hos den biologiske familie. Børn fra samme forældre har samme genetiske baggrund og burde dermed have det samme IQ-potentiale, mener forskerne og konkluderer, at de adopteredes opvækst under bedre forhold styrker deres IQ.

Undersøgelsen er baseret på et bredt udsnit af den svenske befolkning og benyttede sig af IQ-tests udarbejdet af det svenske militær, der bruger dem til at måle de værnepligtiges IQ. De bortadoptererede unge scorede i gennemsnit 4,41 IQ-point højere end deres biologiske søskende i militærets IQ-test. Forskellen er ikke stor, men nok til at være statistisk signifikant. Når der var tale om halvsøskende,

scorede de, der var vokset op hos adoptivforældre, 3,18 IQ-point højere end halvsøskende, der blev hos de biologiske forældre.

Forskerne gisner om, at adoptivforældre sandsynligvis er mere ressourcerstærke og oftest har højere socioøkonomisk status end de biologiske forældre, som har været nødsaget til at bortadoptere et barn, og at de forhold afspejler sig i børnenes IQ. Opvæksten har ifølge disse forskere stor betydning for, om et menneske opnår sit fulde potentiale.

Forskningsansvarlig for den nye undersøgelse er Kristina Sundquist. Hun er til daglig professor på Lund Universitet, og hun og hendes svenske hold har samarbejdet med amerikanske forskere. Resultatet er offentliggjort i tidsskriftet »Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America«.

AB

KILDE: VIDENSKAB.DK

25 ÅR MED KOREA KLUBBEN:

Fra ungdomsklub til internationalt lederskab



Korea Klubben, den danske forening for koreanske adopterede, kunne i år fejre 25 års jubilæum. Det blev markeret med et arrangement for foreningens medlemmer den 29. august i Indre By Kulturhus i København. Den præcise dato for jubilæet, er der ingen, der længere kender, hvilket giver den frihed, at man selv kan vælge en dag. Det passer på sin vis også meget godt til Korea Klubben, hvis medlemmer for en stor dels vedkommende heller ikke kender deres fødselsdato.

AF LISELOTTE HAE-JIN BIRKMOSE, FORMAND FOR IKAA, DET INTERNATIONALE NETVÆRK FOR KOREANSKE ADOPTEREDE

Tilbage står det, at Korea Klubben har eksisteret i 25 år og dermed er en af verdens ældste foreninger af sin slags. 25 år er noget af en bedrift for en forening, der udelukkende består af frivillige, og det siger noget om, at foreningen har været i stand til igennem alle årene at udvikle og tilpasse sig skiftende behov. I dag er foreningen større end nogensinde, og medlemskaber inkluderer ikke længere kun de adopterede, men også hele deres husstand. I takt med at gennemsnitsalderen er steget, har flere og flere adopterede stiftet familie og selv fået børn.

De mange år vidner også om, at det har haft en stor betydning at have et selvstændigt forum for voksne adopterede. Af de ca. 8.000-9.000 koreanske adopterede i Danmark har langt over halvdelen været medlemmer eller i kontakt med foreningen.

Kultur og forskning

Da Korea Klubben i sin tid blev startet af en gruppe unge adopterede, vakte det opsigt, både positiv og negativ, at adopterede ønskede at møde ligesindede og begyndte at interessere sig for koreansk kultur som en del af deres identitet snarere end af kulturel nysgerrighed. Det at samles om koreansk madlavning eller fejring af koreansk høstfest og nytår har givet adopterede mulighed for i fællesskab at udforske koreanske rødder og dele denne specielle tilgang til det kulturelle med andre adopterede.

Efter de første år med mere uformelle sammenkomster tog en ny generation over i slutningen af 90'erne og gjorde Korea Klubben til en organisation, der dels kunne tilbyde sine medlemmer en bred vifte af aktiviteter, og dels markerede sig i den offentlige debat, bl.a. ved at italesætte problemstillinger omkring racisme og diskrimination, betydningen af etnisk identitet og kontakt til oprindelsesland og kultur og ikke mindst biologisk ophav, samt gøre opmærksom på den mangelfulde post adoption service (PAS) stillet til rådighed for voksne adopterede.

I forbindelse med Korea Klubbens 10 års jubilæum afholdt foreningen den første nationale konference om post adoption services med udgivelsen af et PAS-forslag, der har inspireret søsterforeninger i resten af Europa.

I 2003 arrangerede Korea Klubben en adoptionsforskningskonference med deltagelse af forskere fra USA, England og Skandinavien med titlen: »The Meaning of Roots: Ethnic Identity & Biological Heritage. Research-Policy-Experience«. Det er netop med udgangspunkt i den unikke mængde og bredde af erfaringer, der er samlet sammen gennem årene, at Korea Klubben har udfordret det gængse syn på adoption og været med til at tegne et langt mere nuanceret billede af det at være voksen internationalt adopteret.

Rejser

De mange forskellige tilbud og aktiviteter, som blev sat i gang fra slutningen af 90'erne, har gjort, at Korea Klubben har appelleret til en meget sammensat gruppe af medlemmer. Siden 1998 har medlemsbladet Ch'ingu været et væsent-

ligt talerør for foreningen. De første weekendture er blevet til Korea Klubbens efterårslejr, afholdt de sidste 10 år som en fast årlig begivenhed, der samler medlemmer fra hele landet og i dag også inkluderer mange børn af adopterede. Korea Klubben har sendt flere hundrede adopterede af sted til Sydkorea, hvad enten det har været på summer schools, studieophold, sponsorerede ture og andre programmer for adopterede eller, siden 2004, som deltagere på Korea Klubbens kulturgrupperejser.

Da det i midten af 00'erne efter massivt pres fra adopterede, der vendte tilbage til Sydkorea, blev betydeligt nemmere at få adgang til de koreanske adoptionssagsakter, oplevede Korea Klubben også en stærkt stigende interesse for at søge biologisk familie i Sydkorea. Rådgivning omkring selve søgningsprocedurerne, men også workshops om de personlige erfaringer med at søge og finde biologisk familie, at fastholde kontakten samt at takle de undertiden komplekse relationer og reaktioner, som mødet kan fremkalde, har været en vigtig del af Korea Klubbens arbejde. Dertil er der de senere år, også kommet stor interesse for at få mere viden omkring det at bo og arbejde i Sydkorea.

Internationalt arbejde

Sideløbende med foreningens arbejde i Danmark har Korea Klubben spillet en afgørende rolle i etableringen af det internationale netværk, der i 2004 blev til IKAA-International Korean Adoptee Associations og bl.a. står bag fire succesfulde Adoptee Gatherings i Sydkorea. IKAA netværket omfatter i dag 13 medlemsorganisationer fra Europa og USA og når ud til over 15.000 adopterede. Korea Klubben har pga. sin stærke interne organisation, store medlemsaktivitet og igangsættelse af mange nye initiativer været et forbillede for

mange af de andre foreninger. Tilsvarende har det internationale netværk været en kæmpe ressource mht. Sydkorea både som forening og for de enkelte medlemmer, der gennem møder med adopterede fra andre lande er blevet en del af et unikt internationalt fællesskab.

Ved at identificere fælles udfordringer og visioner har IKAA desuden skabt en platform, der har givet en stemme til de voksne adopteredes erfaringer og har skabt stor opmærksomhed ikke mindst i Sydkorea. Senest underskrev alle 13 medlemsforeninger et *Working Document* om post adoption services fremlagt i forbindelse med *The Fourth Meeting of the Special Commission on the practical operation of the 1993 Hague Intercountry Adoption Convention* i juni 2015. Siden 2005 har IKAA som den eneste organisation for voksne internationalt adopterede haft en fast plads som observatør til disse særkommissionsmøder.

Solid forening

Korea Klubben anno 2015 er en forening, der på mange måder hviler i sig selv og forstår at nyde godt af de erfaringer og resultater, som er opnået gennem 25 års virke. Det er også en forening, der selvfølgelig skal forholde sig til en anden virkelighed, end da den startede. En del af den udvikling er kommet af sig selv, som f.eks. den bølge af koreansk popkultur, der har bredt sig til unge verden over og forandret manges opfattelse af Sydkorea. Eller det faktum at en del af foreningens medlemmer er ældre end de par, der adopterer fra Sydkorea i dag, og at flere og flere medlemmer selv har fået børn og endda børnebørn. Men Korea Klubben kan som forening også være stolt af de aftryk, den har sat i Danmark og internationalt, og af den betydning, den har haft for rigtig mange adopterede og deres familier. ■



Internationalt træf for koreanske adopterede i efteråret 2015 i Hawaii.

Til alle, der elsker Etiopien

Landet Etiopien bliver nævnt i første sætning i Anne-Lise Marstrand-Jørgensens mursten af en roman om dronningen af Saba, og landet spiller næsten hovedrollen.

Ifølge den etiopiske overlevering ankom dronningen af Saba for næsten 3.000 år siden til kong Salomons palads i Jerusalem med en usædvanlig gave, nemlig 3,5 tons guld. Dronningen, der herskede over dele af nutidens Yemen og Etiopien, blev gravid med jødernes kong Salomon og rejste efterfølgende hjem og fødte sønnen Menelik. Da Menelik blev voksen, rejste han til Jerusalem og fik i gave af sin far Pagtens Ark med de 10 bud, som ifølge etiopierne i dag befinder sig i byen Aksum.

I romanen om den etiopiske dronning og den jødiske kong beskrives lan-

det Etiopien med sanselig kærlighed til stedet og menneskene, hele tiden med øje for, at tilværelsen i det varme, tørre land har været barsk. Fortællingen er historisk, men landet og dets folk skildres med en nysgerrig indlevelse, som udviser de mange år, der er gået siden sagndronningens tid.

Forfatteren var på helt bar bund, da hun skulle skildre Etiopiens natur, så hun rejste til landet for at se, lugte og mærke, hvordan der var i landet. Hendes oplevelser driver ned ad siderne og gør romanen til en skattekasse til alle, der holder af landet.

AB

Dronningen af Saba & Kong Salomon af Anne Lise Marstrand-Jørgensen. Gyldendal, 480 sider, 299,95 kr.



Fint at være følsom

Nogle børn suger alle indtryk til sig, mens andre ryster både gode og dårlige oplevelser af sig, som om intet var hændt. Nu viser det sig, at det ikke er

så dumt at være det letpåvirkelige barn, som lader sig gå på af alverdens oplevelser. For sensitiviteten hænger ifølge nogle forskere sammen med særlige modtagelighedsgener, som gør individet mere modtageligt over for påvirkninger ude fra, og det gælder både positive og negative oplevelser.

Et studie af rumænske børnehjemsbørn, som enten blev på børnehjemmet eller kom til kærlige plejeforældre, viste, at sensitive børn, der fik en god plejefamilie, klarede sig bedre end de sensitive børn, der blev på børnehjemmet. Men når børn, der ikke havde genvarianter for sensitivitet, kom til en kærlig plejefamilie, havde det ikke den samme positive virkning. De mindre sensitive børn var ikke ligeså prægede af den kærlige støtte, de modtog.

Med andre ord: Nogle mennesker er prædisponerede til at få det bedste ud af gode situationer, men også til at få det værste ud af dårlige situationer.

Nu har to danske psykologer, Lise og Martin August, dykket ned i emnet og skrevet en bog på Hans Reitzels Forlag. Det har relevans for alle forældre, som oplever, at deres barn suger alle indtryk til sig. Bogen slår fast, at sensitivitet ikke skal sygeliggøres, men at det er en god ide at være opmærksom, så man kan takle barnets eventuelle særlige behov og få barnets ressourcer og potentialer mere i fokus.

AB

Sensitive børn – fra sårbarhed til styrke af Lise og Martin August udkommer på Hans Reitzels Forlag i februar 2016.



Lise August udkommer også med en mindre forskningstung bog om samme emne, som skal ledsage en DVD rettet mod forældre til sensitive børn. Bogen og DVD'en hedder Fordelen ved at være sensitiv og kan købes via sensitiv.dk i det nye år.

Adoption på vrangen

Journalisten Dorrit Saietz har i flere år skrevet om adoption i dagbladet Politiken, og nu har hun samlet sin research i bogen »Adoptionens slagmarker«.

Bogen er spændende som en krimi at læse: Der er skurke, heltinder, ofre og forbrydelser. Men desværre ingen lykkelig slutning eller opklaring af for-

brydelsen. For alle i adoptionsverdenen skildres som skurke – undtagen de bortadopterede børn og deres oprindelige forældre.

Bogen tager udgangspunkt i Amy-sagen, som handler om den store pige fra Etiopien, som sammen med sin lille-søster blev bortadopteret til Næstved, men som blev placeret hos en plejefamilie, da adoptivforældrene ikke kunne håndtere hende. Forfatteren rejser til Etiopien og erfarer, at det, danske familier tror, er adoption af forældreløse børn, i virkeligheden er systematisk menneskehandel, og at de danske myndigheder intet gør for at stoppe handlen.

Undervejs kommer Dorrit Saietz forbi andre betændte sager om adoption, hun skitserer mange andre landes korruption inden for adoptionsområdet, og hun runder af med et afsnit om rugemødre. Researchen er grundig, Saietz har talt med mange mennesker, og der berøres mange temaer.

Antallet af temaer er måske bogens største problem, for det er svært at gennemskue, hvad Dorrit Saietz præcis vil med den: Hun skriver et sted, at hun ønsker, at artiklerne, som hun skriver til

Politiken, skal bremse børnehandlen. Ingen mennesker kan være uenige i, at afdækningen af de mange ulovligheder og løgne er nødvendig. Men bogen problematiserer hele adoptionsområdet og mistænkeliggør adoptivforældre – både deres motiver for at adoptere og deres evner som forældre. Der peges på, at det måske er blevet for let at adoptere, og dermed gør Saietz alle adoptivfamilier til genstand for kritik.

Bogen kommer til at skabe debat: Den er læseværdig og interessant og vil nok give mange læsere stof til eftertanke med dens gennemgange af, hvordan forældre narres til at opgive deres egne børn, og hvordan formidlere i afgiverlandene bliver rige på menneskehandel, mens de danske organisationer vender det blinde øje til. Men bogen er først og fremmest brænde til de adoptionskritiske stemmers bål. I pressemeddelelsen til bogen spørges der: »Spørgsmålet er, om vi fortsat skal adoptere børn fra udlandet til Danmark?« Det virker, som om bogens forfatter mener, at svaret er »nej«.

AB

Adoptionens slagmarker af Dorrit Saietz. Tiderne Skifter, 360 sider, 299 kr.



Familie uden far

Karla er en pige i børnehavealderen, som er glad for sit liv sammen med sin mor. Men alle de andre børn har fædre, og det har Karla ikke, for hendes mor har fået Karla ved hjælp af sæddonation. I et letforståeligt sprog kommer bogen om Karla godt rundt om glæderne og udfordringerne i familielivet uden en far. På en sympatisk og enkel måde fortæller historien, at der er mange måder at have et godt familieliv, selvom man savner en far. For eneadoptanter kan bogen være god, hvis man har mod på at selv at erstatte ord som »sæddonation« og »fødsel« med »adoption« og »rejse«, for de nye og utraditionelle familieformer er stadig en mangelvare i højt-læsningsbøger til børnehavebørn.

AB

Karla ønsker sig en far af Pia Olsen og Karla Elena Olsen. 38 sider, 169 kr. Købes via Saxo.com.

»Det er ok at have det svært og være i tvivl«

Da danske Marie Louise adopterede sin søn Charlie i London, savnede hun at tale med andre adoptivforældre. Derfor skabte hun netværket WeAreFamily.

AF ANNA BRIDGWATER

»Det handler meget om at »empower the parents«,« siger hun. Eller på dansk: Netværkets formål er at styrke adoptivforældre i deres forældrerolle.

Marie Louise tog initiativet til netværksgruppen WeAreFamily, eller WAF, fordi hun selv manglede et netværk, da hun og hendes mand for tre år siden blev forældre til Charlie, deres »multi heritage« adopterede søn. Siden dengang er det blevet til i alt syv netværksgrupper, fester og en hjemmeside, hvor adoptivforældre på skift blogger om deres familie.

Som nybagt mor fandt Marie Louise selv en samtalegruppe for mødre, hvor der blev lagt vægt på at sætte ord på den enkeltes oplevelse af moderskabet. Hun glædede sig over den åbenhed, hun mødte, og over at høre, hvor meget hendes oplevelser af at være mor lignede de andre mødres.

»Jeg lærte meget af at være med i den gruppe, og jeg erfarede, hvor vigtig en åben og rummelig gruppe er.«

Men hun var den eneste adoptivmor, og der var oplevelser, hun stod alene med. Hun havde ikke født sin søn, og hun havde ikke ammet ham. På sin blog skriver hun om, at hun ikke automatisk skrev på en blanket hos lægen, at hun var sin søns mor. For han havde jo både en biologisk mor og en plejemor. Og nu også Marie Louise. Men det var svært at sætte ord på den slags følelser. Og som hun siger: »Jeg var en del af en minoritetsgruppe.«

Hun havde simpelthen brug for at et sted, hun kunne tale om de svære tanker, som kun adoptivforældre får.

Ingen hjælp at hente

WeAreFamily er først og fremmest et netværk for forældre. Marie Louise kendte andre adoptivfamilier, men hun oplevede, at når adoptivfamilierne

mødtes til uformelle sammenkomster, så var børnene ofte så store, at de kunne forstå, hvad der blev snakket om, og samværet blev på børnenes præmisser. Marie Louise savnede kontakt til andre adoptivforældre:

»Vi kan mærke forskellene på vores familier og så de familier med biologiske børn. Fx, helt grundlæggende, så har vores børn et andet sæt forældre. Det skal vi forholde os til. Vi har brug for at have lov til at sige det højt. Det er så vigtigt at ikke føle sig isoleret.«

Netop for at bryde isolationen er det vigtigt for Marie Louise, at deltagerne i grupperne kan genkende og rumme de ting, der bliver sagt, og det er lykkedes at nedbryde tabuerne, så alle de vanskelige emner kommer frem.

»Det handler om respekt og grundlæggende åbenhed. Mange kommer bare for at lytte til de andre.«

Adoption i Storbritannien

I denne artikel omtaler vi Marie Louise, som har adopteret nationalt, dvs. et barn født i Storbritannien. I Storbritannien er adoptionsituationen noget anderledes end i Danmark: Hvor der i Danmark er omkring 12 nationale adoptioner om året, er der i Storbritannien godt 5.000 nationale adoptioner om året. I 2012 blev der i Danmark adopteret 219 børn fra udlandet, mens det tilsvarende tal for Storbritannien var 120. Med andre ord: Der er langt, langt flere nationale adoptioner end internationale adoptioner i Storbritannien. Til gengæld er der intet i Storbritannien, der svarer til den danske PAS-ordning, og adoptivfamilier har ikke automatisk adgang til støtte efter adoptionen. Mængden af støtte afhænger meget af, hvor i landet adoptivfamilien bor.



Danske Marie Louise har i mange år boet og arbejdet med kunst i London. Hun har sammen med sin amerikanske mand adopteret treårige Charlie, som er født i London.

Hun har fået at vide af en observatør, at hun er god til at skabe et tillidsfyldt rum ved at fortælle personlige historier, der skaber en åbenhed.

»Jeg vil gerne vise, at det er ok at have det svært og være i tvivl.«

Marie Louise fortæller om en adoptivfar, som efter flere besøg i en WAF-gruppe tog bladet fra munden:

»Han sagde, at det efter to år stadig var svært at føle sig knyttet til sin søn. Om aftenen, da han var kommet hjem fra mødet, sendte hans kone en sms og fortalte, at hendes mand var kommet hjem som et helt nyt menneske.«

Den pågældende far havde haft brug for at sige, hvad han havde på hjerte. Som regel er der så meget respekt og lydhørhed i rummet til WAF's møder, at deltagerne godt tør lukke op for de svære tanker. Et andet tabuiseret emne, der ofte dukker op, er post-adoption depression.

»Det har også noget med isolation at gøre,« siger Marie Louise.

En gruppe af ligesindede

I Storbritannien er der ikke noget landsdækkende initiativ, der garanterer støtte til adoptivfamilier, og muligheden for at få professionel hjælp fra det offentlige afhænger meget af, hvor i landet adoptivfamilien bor. Men der er brug for støtte. Marie Louise fortæller, at omkring en tredjedel af alle britiske adoptioner er i en eller anden form for vanskeligheder.

»Hvis en adoption er i krise, så er det ofte fordi, der ikke er nogen form for støtte. Jeg var chokeret over, at der ikke var nogen støtte. Efter at man er blevet endevendt i årevis, inden man adopterer, var der pludselig intet. Det er det, vi adoptivforældre kan give hinanden. Støtte.«

Grupperne mødes hver anden uge. Nogle steder er der temaer, mens andre grupper lader emner afhænge af, hvad deltagerne har på hjerte. Som regel er der en mødeleder, når grupperne på op til 12 deltagere mødes, men der er ingen professionelle som socialrådgivere eller behandlere:

»Vi vil ikke have professionelle eller socialrådgivere med i grupperne. Vi har god kontakt til de professionelle miljøer, men de skal ikke være med.«

WAF's græsrodstilgang har været en succes. Det startede på 100 % frivillig basis, men er nu registeret som velgørenhedsorganisation med ret til at indsamle penge. WAF har forældregrupper, legegrupper for børn under fem og aktiviteter rettet mod hele familien.

I dag bliver Marie Louises stemme hørt i det britiske adoptionsmiljø, og det er en stor tilfredsstillelse for hende at mærke, at flere af de offentlige instanser, der beskæftiger sig med adoptionsområdet, tager hende og hendes input alvorligt. Fx sidder hun med i The London Adoption Board, hvor Londons bystyre, de lokale adoptionsorganisationer og nøglepersoner fra skole- og institutions-

området mødes for at arbejde for at sikre bedre kvalitet i adoptioner og rådgive det nationale adoptionssystem.

På længere sigt håber Marie Louise, at hun og de andre i netværket kan bevare kontakten i mange år, også for børnenes skyld.

»Vi håber, at vi kan give vores børn et netværk« ■

Læs blogs fra adoptivforældre og om WAF's aktiviteter på: wearefamilyadoption.wordpress.com.

Marie Louise har valgt ikke at optræde med efternavn. Marie Louises søn hedder ikke Charlie. Redaktionen kender familiens navne.

Etnisk mix i fremgang

Storbritannien er i langt højere grad end Danmark en etnisk smeltedigel på grund af de tidligere britiske kolonier. Derfor er mange af de børn, der frigives til nationale adoptioner, ikke hvide, mens hovedparten af de familier, der gerne vil adoptere, er hvide. 20 % af de britiske børn, der skal have en ny familie, er fra en synlig minoritet, mens kun 10 % af de familier, der gerne vil adoptere, tilhører en synlig minoritet. Sorte drenge er dem, der venter længst tid på at finde en ny familie, nemlig 1.302 dage.

I en årrække krævede loven, at britiske socialrådgivere bestræbte sig på at matche børn med familier med samme etniske baggrund. Og da der var mangel på ikke-hvide familier, der ønskede at adoptere, ventede mange børn meget længe på at få en ny familie.

Derfor pressede uddannelsesminister Michael Gove, som selv er adopteret, på for at fjerne lovkravet om etnisk matchning, så flere børn hurtigere kunne få nye familier. Lovændringen blev en realitet i 2014, og i dag skal socialrådgivere prioritere tiden, ikke etniciteten. Men 70 % af de socialrådgivere, der arbejder med området, er imod lovændringen.

Nutidens britiske adoptivfamilier er heller ikke sikre på, at etnisk blandede familier er en god ide. En anden undersøgelse har spurgt potentielle adoptivforældre, om en etnisk blandet familie vil gå ud over adoptivbarnets identitetsdannelse. Halvdelen af de adspurgte fra synlige minoriteter mente, at race intet betyder for barnets identitet, mens hver kun hver tredje hvid adoptant ikke tillægger etnicitet nogen betydning.

Børn søger etnisk identitet

Forskningen giver måske de tvivlende socialrådgivere og forældre ret: En undersøgelse af 72 kinesiske forældreløse børn, som blev bortadopteret til Storbritannien fra Hong Kong i 1960'erne, afslørede, at mange af de adopterede kæmpede med deres identitet. Det er den første undersøgelse

af langtidseffekten af etnisk blandede adoptioner i Storbritannien. I undersøgelsen sagde 54 % af de adopterede fra Hong Kong, at andres kommentarer om, at de så anderledes ud end resten af familien, havde gjort dem kede af det, og 75 % sagde, at de havde ønsket, at de så mindre kinesiske ud. En mindre gruppe fortalte, at mobning og diskrimination havde haft en negativ effekt på deres trivsel.

Men en gennemgående konklusion i undersøgelsen var, at selvom etnicitet var en potentiel udfordring for de adopterede, så var deres barndom mindre negativt påvirket af etnicitet, hvis adoptivfamilien formåede at være bevidst og åben om emnet. Med andre ord: De etnisk blandede familier fungerede bedst for børnene, hvis familierne ikke lod, som om de var farveblinde.

Tilhængere af den nye lovændring siger også, at kravet om etnisk matchning er udtryk for en ideologi, der tillægger racemæssige og etniske forskelle stor betydning samt viderefører ideen om, at homogene, statiske kulturer er ønskværdige.

Og selvom de adspurgte voksne adopterede fra Hong Kong havde været kede af deres etnicitet som børn, så klarede gruppen sig godt, var bedre uddannet og havde bedre helbred end gennemsnittet af briter. Gruppen meldte også, at etnicitet ikke spillede nogen rolle for dem i voksenlivet. ■

AB

Undersøgelsen af de kinesiske børns oplevelse af identitet blev foretaget af BAAF, British Association for Adoption and Fostering, som nu er blevet en del af adoptionsorganisationen Coram. Find mere på baaf.org.com.

Kilder

The Guardian og The Telegraph
afropean.com: »Transracial adoption no longer a black and white issue«

Tina Kamp Lund er initiativtager til de selvhjælpsgrupper for adoptivforældre, der dukker op mange steder i landet.



Selvhjælp er hjælp til hele familien

Egne erfaringer med at stå alene med en adopteret dreng med vanskeligheder inspirerede Tina Kamp Lund til at starte en selvhjælpsgruppe.

AF ANNA BRIDGWATER

»Lige nu trives vi som familie.« Sådan lyder der fra Tina Kamp Lund, mor til to teenagere, en pige og en dreng, der begge er adopteret fra Thailand. Da drengen var yngre, havde han store tilknytningsvanskeligheder. Og situationen blev ikke nemmere af, at han gik på en skole, der manglede indsigt i og forståelse for hans udfordringer.

»På grund af hans dårlige trivsel i skolen valgte min mand og jeg, at vores søn skulle skifte skole. Det blev afgørende for hans trivsel og er årsagen

til, at han i dag er velfungerende. Jeg håber, at vores erfaringer med en dårlig og en god skole kan være med til at sætte fokus på, at der er nogle adopterede, som har særlige udfordringer, og som skal mødes med forståelse, åbenhed og ikke mindst professionalisme,« siger Tina.

»Da jeg selv stod på den anden side af problemerne, tænkte jeg, at der manglede fokus på at være forældre i en adoptivfamilie. Jeg var ikke selv i en gruppe, og jeg opsøgte ikke noget, mens min søn



Selvhjælpsgrupper for adoptivforældre er populære blandt mødrene.

havde mange udfordringer. For når det er svært, så har man ikke overskud til at opsøge ret meget.»

Selvhjælp

Tina er nu i fuld gang med at dele ud af sine erfaringer. Hun er uddannet psykoterapeut og arbejder som koordinator og frivillig for foreningen Selvhjælp Silkeborg, en nonprofit-organisation, der koordinerer og iværksætter selvhjælpsgrupper inden for en lang række forskellige områder. Derfor vidste hun noget om, hvordan man kan starte en selvhjælpsgruppe, og i to år har hun været frivillig leder af gruppen »Bedre trivsel i adoptivfamilier« i Silkeborg.

»Jeg tænkte, at selvhjælpsgrupper måtte være gode til adoptivforældre. Grupperne er forældreorienterede, så jeg fokuserer på, hvad der fylder hos deltagerne. Hvordan får de mobiliseret deres ressourcer? Det er ikke rådgivning i forhold til barnet, men støtte til det at være forældre.«

Det er vigtigt for Tina at slå fast, at selvhjælpsgruppernes styrke er, at deltagerne hjælper hinanden med fælles udfordringer.

»Det måtte ikke blive for terapeut-, psykolog- eller behandlingsagtigt. I en selvhjælpsgruppe mødes man med andre, der er i samme situation. Venner og bekendte kan sige »Det kender vi godt«,

men det gør de ikke. Udgangspunktet for adoptivforældre er ofte, at man skal forklare en masse for at blive forstået. Men i en gruppe for adoptivforældre bliver man genkendt. Man behøver ikke forklare. Der er en tillid og en fortrolighed, som er supergodt i en gruppe. Forældre har brug for at høre, at det ikke er dem, der er helt tossede, men at der er andre, som har det på samme måde. Det giver kræfter og overskud.«

Fælles problemer

Der er nogle gennemgående temaer til møderne med forældre til adopterede børn. Nogle af udfordringerne er tunge, andre høret til i den lettere afdeling, men intet er for småt til at blive endevendt.

»Den manglende forståelse fra omgivelserne er et gennemgående tema. Det er typisk skoler og institutioner, som ikke forstår, hvad børnene har med sig. Til møderne hører vi tit »Hvordan kommer jeg videre i samarbejdet med de professionelle som lærere og institutioner?« De store skift, hvor børn typisk reagerer, fx skolestart og teenageårene, er også temaer, der fylder. Vi hører også om børn, der ikke kan sove selv, og hvor omgivelserne ikke forstår det, og vi hører, at forældre er trætte af at skulle forklare, hvorfor deres børn ikke kan passes af andre. I den anden ende

af spektret hører vi også om de udadreagerende børn, som afviser deres forældre.»

Der er visse temaer, som især er vigtige for Tina: »Det er vigtigt at tale om, hvad der er helt almindeligt, og hvad der er adoptionsrelateret. Jeg vil også gerne have udbredt, at et adoptivbarn kan have tilknytnings- eller traumerelaterede vanskeligheder og ikke et eller andet, som kræver en tung diagnose. Så det er også godt at få fokus på, at det kan faktisk gå rigtig godt. Nogle børn kan have det svært, og så kan der pludselig komme en positiv udvikling.«

Ideen bredes ud

Det er to år siden, Tina startede den første selvhjælpsgruppe for adoptivforældre i Silkeborg. I starten mødtes gruppen hver 14. dag, men nu er mange af gruppemedlemmerne kommet gennem mange af udfordringerne, så nu mødes de en gang om måneden, men alle medlemmerne forventes at prioritere gruppen meget højt. Ifølge Tina fungerer grupperne bedst, hvis der er mellem fem og otte medlemmer i hver. Så kan alle komme til orde. Hvis der er flere interesserede, der gerne vil deltage i en gruppe, anbefaler hun, at man laver en venteliste og starter en ny gruppe op, når der er nok medlemmer.

Tina har i dag fået økonomisk støtte fra tre private virksomheder. Pengene skal gå til en halvtidsløn i to år, så Tina kan fokusere på at få ideen om selvhjælpsgrupperne udbredt i hele landet.

»Det går ret godt. Nu er jeg i gang med at lave infoaftener hos andre selvhjælpsforeninger. Vi kommer og fortæller om vores erfaringer, og som oftest starter der en gruppe op samme aften.«

Tina gør en stor indsats for at udbrede ideen om selvhjælpsgrupperne, i første omgang til andre dele af Jylland. Men da hun kan se, at behovet er stort hos mange adoptivforældre, er det hendes ønske, at konceptet på længere sigt skal udbredes til hele landet.

SAGT OM EN SELVHJÆLPSGRUPPE:

»Det hjælper at møde forståelse. Jeg synes, jeg bliver en bedre forælder, for det letter at tale med andre i samme situation.«

ANNETTE FROST

MEDLEM AF GRUPPEN

»BEDRE TRIVSEL I ADOPTIVFAMILIER«

»Hvis der er forældre rundt om i landet, der er blevet inspireret af min fortælling, så skal de henvende sig til den lokale selvhjælpsforening eller den nærmeste i deres område. Man kan også kontakte sin PAS-konsulent, eller man kan kontakte mig, så kontakter jeg den pågældende selvhjælpsforening. Det er så denne forening, der skal finde en person, som kan lede gruppen frivilligt, og som skal holde fokus og spørge ind til emnerne. Mit job er at supervisere dem, der sætter grupperne i gang. Det er jo ikke sikkert, at de enkelte selvhjælpsforeninger har kontakt til en person, der kan lede grupperne, som selv er adoptivforælder.«

Der er selvhjælpsforeninger, der koordinerer selvhjælpsgrupper, mange steder i landet. Du kan google, om der er en, hvor du bor. ■

Silkeborg Selvhjælp

- Selvhjælp Silkeborg er en frivillig forening, der blev etableret i 1990.
- Foreningen har til formål at yde hjælp og støtte til selvhjælp – at møde brugerne der, hvor de er, ved hjælp af selvhjælpsgrupper.
- Brugerne mødes i selvhjælpsgrupper om et fælles emne/interesseområde. Det kan være fx sorg, selvudvikling, adoption, skilsmisse, ensomhed, manglende selvværd eller fysiske aktiviteter m.m.
- Hos Selvhjælp Silkeborg er der mulighed for at deltage i en selvhjælpsgruppe, men også i en netværksgruppe og/eller i en individuel samtale.
- Der er selvhjælpsgrupper for både voksne, børn og unge, og grupperne kan sammensættes efter alder og består typisk af 4-8 deltagere.
- Selvhjælpsarbejdet tager udgangspunkt i den enkelte brugers oplevelse af situationen og i brugerens egne styrker.
- Foreningen er uafhængig af politiske, religiøse, etniske og behandlingsmæssige interesser.

- Foreningen værner om brugernes anonymitet og fortrolighed. Alle brugerne, de frivillige medarbejdere og de ansatte har derfor tavshedspligt om private forhold.
- Der er tavshedspligt, der føres ikke journal – og videregives ingen oplysninger, med mindre lovgivningen påbyder det.
- Der inddrages frivillige i arbejdet, fordi det er noget andet at møde en frivillig end en professionel. De frivillige kan møde brugerne uformelt og i øjenhøjde – og de er nøje udvalgt og kvalificerede til opgaven.
- Ud over foreningen i Silkeborg er der selvhjælpsforeninger ca. 40 steder i landet – og udbredelsen er stigende.

På www.selvhaelpsilkeborg.dk kan du finde flere oplysninger om foreningen.

Tina er også i gang med at starte en gruppe for unge adopterede i Silkeborg i samarbejde med Skanderborg Selvhjælp. Hun understreger, at unge adopterede fra andre byer er meget velkomne. Alle interesserede kan kontakte Tina Kamp Lund på: tinakamlund@gmail.com.



FOTO: DR

Sporløs åbnede døre

Med hjælp fra programmet Sporløs fandt Joakim Sølund sin biologiske mor i det tidligere Jugoslavien. For ham var det en helt igennem god oplevelse at finde sine rødder sammen med et tv-hold.

AF ANNA BRIDGWATER

Dengang Serbien var en del af Jugoslavien, blev Joakim Sølund født i Beograd for 43 år siden. Han fik en familie i Danmark, og som yngre ville han gerne have rejst til Serbien for at finde sine rødder. Men i mange år turde han ikke, fordi han var bange for at blive indkaldt til den serbiske hær. I dag bor han i Nykøbing Falster og arbejder i rederiet Scandlines. Men behovet for at opspore sine rødder forsvandt ikke, og han syntes, han havde pligt til at lade sin biologiske mor vide, at han havde det godt, inden hun måske døde. I dag er han glad for, at han gjorde det.

»Livet har lært mig at værdsætte de gode øjeblikke. Vi udsætter alting. Men man skal gøre alvor af sine ønsker og planer. En dag er det for sent.«

»Da jeg landede i Beograd, var der noget i mine gener, der gjorde, at jeg

følte mig hjemme. Det er meget mærkeligt, men jeg føler bare, at jeg passer godt ind, når jeg er der.«

Joakim genkendte også sig selv i sin biologiske mors øjne:

»Det var som at kigge ind i et spejl. Jeg vidste ikke, om min mor var troende. Men det viste sig, at det var hun. Jeg havde taget en rosenkrans med til hende.«

Joakims mål med at være med i programmet var at finde sin biologiske mor for at sige tak, fordi hun gav slip på ham, så han kunne vokse op uden fattigdom og uden at skulle blive inddraget i krigen i Eksjugoslavien. Efter programmet har Joakim kun godt at sige:

»Jeg er blevet meget klogere, og jeg ved, at Serbien kommer til at spille en rolle i mit liv fremover.«

Joakim er glad for, at han fik hjælp fra Sporløs til at finde sine rødder:

»Jeg var realistisk. Jeg havde forsøgt selv gennem den serbiske ambassade i Danmark og den danske ambassade i Beograd, men kunne ikke få nogen oplysninger. Landet er meget lukket og korrupt. Jeg var sikker på, at det ville være umuligt for mig at finde ud af noget alene.«

Programmet Sporløs bruger lokale kontakter, de såkaldte stringers, til at lave den grundlæggende research. Til at finde Joakims biologiske mor havde programmet hyret to garvede serbiske journalister.

»De åbnede døre, som jeg ikke ville kunne have åbnet på egen hånd. Fx var vi på det hospital, hvor jeg blev født, og hvor de åbnede deres arkiver. Noget man aldrig ville få adgang til uden de rigtige kontakter landet.«

◀ Tv-vært Rie Helmer Nielsen sammen med Joakim Sølund på den rejse til Serbien, hvor Joakim mødte sin oprindelige mor.

Tryghed undervejs

Joakim oplevede, at programmets medarbejdere spillede med åbne kort:

»De er gode til at forberede en, inden man tager af sted. Jeg var nødt til at investere noget af mig selv, og min investering var, at jeg lod et tv-hold komme helt tæt på mit liv, i 43 minutter, mens de investerede ressourcer i at finde min biologiske mor.«

Åbenheden skabte en tryghed: »De er ordentlige mennesker, dem, der laver Sporløs. Jeg var sikker på, at de ikke ville udstille mig.«

Det var heller ikke svært for Joakim at møde sin biologiske mor foran et tv-hold:

»Når man først er af sted, så glemmer man lynhurtigt det kamera.«

Det var til gengæld grænseoverskridende for Joakims serbiske mor at møde sin søn på tv, og hun var tæt på at springe fra. Men i dag er hun glad for, at hun har fået kontakt med ham.

Joakim beskriver det som en god oplevelse at være med Sporløs i Beograd.

»Man er jo sammen døgnet rundt. Det føles lidt ligesom en familie. På en måde savnede jeg dem, da jeg kom hjem. Vi havde jo spist morgenmad, frokost og aftensmad sammen og siddet for længe i baren om aftenen. Vi har grinet og grædt sammen. Hele følelsesregistret har været i brug på turen. Alt sammen med til at gøre oplevelsen til noget uforglemmeligt og helt særligt.«

Nu, hvor programmet er blevet vist, er Joakim stadig positiv:

»Jeg har også talt med Caroline flere gange (Boserup, programmets redaktionschef, red.), efter programmet var færdigt. Hun vil gerne høre, at jeg har det godt. Man bliver fulgt 'helt hjem'.«

Det eneste, der er kommet bag på Joakim, er, hvor mange reaktioner han fik:

»Jeg fik hundredevis af positive beskedes på sms, mail og telefon. Det var overvældende.« ■

Programmet tager fat i vores dybeste følelser

Det handler om følelser, når adopterede genfinder deres oprindelige familier for åben skærm i programmet Sporløs.

AF ANNA BRIDGWATER

»Det taler til fundamentale følelser i os alle sammen: Forholdet mellem forældre og barn, hvad er mit afsæt her i livet, hvor hører jeg til?«

Sådan siger Dorthe Thirstrup, som er livsstilsredaktør hos DR og ansvarlig for Sporløs. I årevis har programmet rullet over de danske tv-skærme og bragt scener med adopterede, som efter en opvækst i Danmark bliver genforenet med deres oprindelige familier andre steder på kloden. Og programmet er lige så populært i dag, som det altid har været. Når Sporløs er på skærmen mandage kl. 20, er der 500.000-700.000 seere, som vælger at følge med i jagten på savnede familiemedlemmer.

Den historie, Sporløs fortæller, minder om en krimigåde, hvor løsningen er den eller de mennesker, der eftersøges. Programmet kan handle om andre savnede familiemedlemmer end adopteres oprindelige familier, men i disse år får programmet mange henvendelser fra adopterede.

»Der er mange adopterede, der er ved at være voksne nu, og som har en interesse i at søge deres fortid.

Og så er det efterhånden også nemmere for folk selv at finde fx en far, som var bartender på Mallorca og havde en affære med ens mor. Vi prøver at vægte det 50/50, så det ikke altid handler om adoption.«

Sporløs taler til seernes følelser, men redaktøren synes ikke, at programmet kammer over og udnytter de medvirkendes følelser.

»Jeg synes ikke, det er udstillende. Engang for længe siden var det et stu-

dieprogram, hvor den medvirkende blev konfronteret med svaret i studiet. Men nu er den medvirkende med ude på rejsen og får længere tid til at kapere den løbende udvikling undervejs. I løbet af de seneste år er vi også blevet opmærksomme på, at vi skal vælge ansøgere, som er modne. De skal være i stand til at kunne forholde sig til det, vi finder ud af,« siger Dorthe Thirstrup.

Modsætning i programmet

Michala Yun-Joo Schlichtkrull dykkede ned i tv-programmet Sporløs, da hun i 2012 skrev sit speciale på Københavns Universitet, og hun er meget kritisk over for programmet:

»Der er en følelsesforventning til adopterede. »Hvor kommer jeg fra? Og Sporløs forstærker det. Der er en, der er ked af det, og så bliver de glade, når de finder deres oprindelige forældre.«

»Nu ligner jeg nogen i familien. Det har jeg aldrig gjort før.«

Nanna Kappel er født i Colombia og en ret typisk Sporløs-deltager. Hun var med i programmet dengang, det blev optaget i studie. Det var i 2003, kort tid efter at Nanna Kappels danske mor var død. Siden har Nanna Kappel besøgt Colombia to gange, den ene gang med Sporløsholdet for at lave et opfølgningsprogram, den anden gang med sin mand, danske far og bror.

»Mine forældre har altid sagt, at min mor i Colombia vil mig det bedste. Så det handlede om det med at finde min identitet. Nu ligner jeg nogen i familien. Det har jeg aldrig gjort før.«

Michala Yun-Joo Schlichtkrull siger: »Identitet spiller en stor rolle i det gode liv. Det er vigtigt at vide, hvem man er. Det er historien om det gode liv. Der er en generel forestilling i vores samfund om, at det gode liv er et identitetssøgende liv.«

Michala Yun-Joo Schlichtkrull påpeger, at der er et paradoks i Sporløs:

»Der er et modsætningsforhold mellem, at de oprindelige forældre bliver nøglen i identitetsspørgsmålet, samtidig med at vi bliver bekræftet i, at adoption var det rigtige valg. På den måde bliver adoption en opretholdelse af kernefamilien.«

Samtidig er Michala kritisk over for tanken om, at kendskab til de oprindelige rødder løser alt.

»Adoption bliver først og fremmest set i et biologisk lys. Deltagerne mangler noget, men for adopterede har det ikke nødvendigvis været tomt og hårdt pga. det manglende kendskab til deres oprindelse. Racisme og kolonialisme kan også spille en rolle.«

Udvalgte deltagere

Dorthe Thirstrup forklarer, at det er vigtigt, at de medvirkende kan fordøje de opdagelser, der bliver gjort i programmet. Mennesker, der virker for sårbare til at kunne håndtere en eventuelt barsk sandhed, bliver valgt fra, før man overhovedet går i gang med at spore deres rødder.

»En god medvirkende er en, der oprigtigt er nysgerrig, og som kan sætte

ord på de tanker og følelser, der opstår. Det er meget forskelligt, hvordan de medvirkende efterfølgende bruger de informationer, de har fået. Der er ikke nogen rigtig eller forkert måde at gøre det på. Der er nogle, der bare har brug for at se en forælder, og andre bliver ved med at have kontakt.«

»Identitet spiller en stor rolle i det gode liv. Det er vigtigt at vide, hvem man er.«

Nanna har fortsat kontakt med sin colombianske familie.

»Det er en relation, som er vigtig for mig. Jeg holder af de her mennesker og vil dem det bedste. Men det er en mærkelig fornemmelse at føle noget for nogen, man i grunden ikke kender ret godt.«

Dorthe Thirstrup siger også, at det er den medvirkende, der i høj grad selv bestemmer, hvilket navn og dermed hvilken relation man tildeler de forskellige familiemedlemmer, der omtales i programmet:

»Adopterede er lige så forskellige som alle andre. Der er nogle, som selv siger mor om den biologiske mor, og andre, som siger mor om deres adoptivmor. Nogle gange siger vi den danske mor eller den thailandske mor. Vi prøver at holde os neutrale. Men den medvirkende får lov til at vælge, for der skal ikke ligge en holdning i vores sprogvælg.«

Nu planlægger Nanna at rejse til Colombia igen, fordi hendes oprindelige mor er syg. Men hun tager ikke sin familie med, for hun vurderer, at de ikke ville få meget ud af relationen til familien i Colombia.

»Jeg tager ikke mine børn med, fordi jeg ved, at min colombianske familie vil nive dem i kinderne og klappe



FOTO: BJARNE BERGUS HERMANSEN

Dorthe Thirstrup er livsstilredaktør på DR TV.

dem på hovederne, og så vil det ellers handle om mig, og det er mig, der får noget ud af besøget.»

Programmet er en stødpude

Programmets medarbejdere sørger for at lave et grundigt stykke detektivarbejde.

»Vi ved sjældent det hele, før vi kommer til landet. Men vi kender målet, og vi banker aldrig på hos en hovedperson, uden at de har haft lejlighed til at sige nej. Og det sker,« siger Dorthe Thistrup. Hun siger også, at det også sker, at der er mennesker, der bare ikke kan findes. Og så er det en hjælp for den medvirkende, at de ikke skal gøre det store stykke research helt alene. Det værdsætter Nanna Kappel:

»Programmet giver almindelige dødelige hjælp til at finde nogen, de ellers aldrig vil kunne finde. Jeg ville ikke have haft en jordisk chance. Der er nogle, der synes, det er følellesporno, men omvendt havde jeg aldrig fundet min biologiske familie uden programmet. Jeg ville ikke have haft mulighed for at efterlyse min familie i radioen, som Sporløs-holdet gjorde.«

Men Michala er kritisk over for, at det ofte er et spørgsmål om ressourcer, der får folk til at melde sig til programmet:

»Hvorfor skal man henvende sig til Sporløs for at rejse tilbage? Hvorfor er det ikke en opgave for den danske stat?«

Michala mener heller ikke, at det er en opgave, der nødvendigvis skal pålægges de danske forældre, som ikke altid har ressourcerne til opgaven.

Ikke altid en lykkelig udgang

Programmets medarbejdere får også den nogle gange utaknemmelige opgave med at være sendebud mellem den medvirkende og den biologiske familie:

»Det er en svær rejse at tage selv. Jeg har nogle gange skulle være busmanden, der skal sige til den biologiske familie, at den medvirkende ikke kan klare mere og må tage af sted. Så for den medvirkende er det som at have en flok assistenter. Og så står man heller ikke alene, hvis døren bliver smækket i. Det er en hjælp for mange.«

Også Nanna Kappel har oplevet, at hendes forventninger til den colombi-



Nanna Kappel er født i Colombia og er i dag folkeskolelærer i Danmark.

anske familie ikke altid er de samme som deres:

»Jeg har sendt en masse tøj til en søster, som mistede sin mand og stod alene med tre børn, og det er fint nok. Men de beder mig nogle gange sende penge. Jeg har sendt penge, men det er en stor familie, og min mand og jeg har ikke uendelige ressourcer.«

Sporløs støder nogle gange på historier, der er for barske både for tv og for de medvirkende.

»Nogle gange har vi valgt ikke tage turen til udlandet. Men der er ikke noget, vi ved, som den medvirkende ikke får at vide. Dog kan der være dele af historien, som vi holder tilbage for seerne, hvis den ikke rager resten af landet. Der ligger relativt ofte grumme historier bag en bortadoption: Overgreb, ekstrem fattigdom eller prostitution – adoptionshistorier, som simpelthen bunder i for ekstrem fattigdom, og hvor vi vurderer, at det ville være for barskt for den medvirkende.«

Også her er Michala Yun-Joo Schlichtkrull kritisk:

»Sporløs opretholder fattigdomsdiskursen og viderefører ideen om, at

adoption er en redning ud af fattigdom.«

Endelig siger Dorthe Thistrup, at programmets medarbejdere ikke overlader deres hovedpersoner til sig selv efter at have leveret deres private følelsesmæssige rutsjetur til Danmarks tv-seere.

»Der er støtte, også efter programmet. Redaktionen er gode til ikke at give slip på dem. Der er også et psykisk beredskab klar til dem, hvis der er brug for det. Men det er der meget sjældent.«

For sit vedkommende har Michala Yun-Joo Schlichtkrull et ønske om, at programmet følger de historier, der bliver afdækket, helt til dørs, for DR har en forpligtelse til oplysning:

»Der er et kritisk potentiale i Sporløs, som ikke bliver udnyttet. Det er fx mærkeligt, at der ikke bliver fulgt op, hvis papirerne ikke passer, eller når ulovlige adoptioner afdækkes.« ■

Michala Yun-Joo Schlichtkrull skrev kandidatspeciale på Moderne kultur og kulturformidling på Københavns Universitet. Specialet hedder Transnationalt adopterede som affect aliens – Om at »gøre adopteret«.



- ◀ Shital Andersen har som adopteret og filmproducer en unik indgangsvinkel, når hun laver film om adoption.

Hun tager fat der, hvor Sporløs slutter

Shital Andersen har lavet to film om og med adopterede, og hendes erfaringer fra arbejdet fortæller hende, at adopteredes oplevelser af deres liv er lige så forskellige, som mennesker er forskellige.

AF ANNA BRIDGWATER

»Du er adopteret, så du har vel også søgt tilbage?«

Det var det spørgsmål, som Shital Andersen syntes, hun hele tiden blev stillet. Og det var det spørgsmål, der tændte hendes lyst til at undersøge, hvad der sker, når voksne adopterede rejser tilbage til deres oprindelsesland.

I dag er Shital Andersen 33 år og bor i Ris-skov nord for Aarhus. Men hun er født i Mumbai og blev som baby adopteret af en familie i Hadsund i Himmerland, hvor hun voksede op med en lillesøster, der også er født i Indien. På universitetet læste hun dansk og medievidenskab, og da hun skulle til at aflevere speciale, fik hun lov til at lave en film i stedet for et skriftligt speciale. Det blev til dokumentarfilmen »Et fundament i forandring« fra 2008. Filmen handler om, hvad der sker, når en adopteret møder sine oprindelige forældre.

»Filmen skal vise nuancerne.«

Shitals interesse i emnet adoption udspringer fra hende selv:

»Jeg har virkelig haft en god opvækst, men da jeg kom hertil, blev alle vi adopterede behandlet, som om vi var danske. Der blev ikke taget hensyn til, hvad man eventuelt havde med i bagagen. For mig bliver arbejdet ekstremt personligt, for jeg har

en masse spørgsmål, som jeg er nysgerrig om. Det er ikke terapi, men det falder mig naturligt. Hver adopteret har sin egen historie.«

Søger svar

Shital Andersen siger: »Jeg havde ikke selv søgt tilbage, og det er der faktisk ikke ret mange, der gør. I forbindelse med filmen var der en psykolog, der sagde, at det ikke engang er halvdelen af alle adopterede, der søger deres oprindelse. Det kan godt være, at det er flere, der gør det i dag end tidligere, men når man ser et program som Sporløs, så kunne man tro, at det er noget, alle adopterede gør. Og det er det ikke nødvendigvis.«

Til filmen »Et fundament i forandring« interviewede Shital tre adopterede, der alle havde fundet deres oprindelige familier. Nanna, som er født i Colombia, Mia, som er født på Trinidad, og Jan, som er født i Sydkorea. Shital fortæller, at de tre deltagere var motiveret af de samme spørgsmål:

»De følte, at de manglede en form for fysisk identifikation. Man vil jo gerne have nogen, der ligner en, og man føler sig måske ikke hel inde i. Måske vil man også have et svar på, hvorfor man blev bortadopteret. Så fællestrækkene handler mere

om, hvorfor man har lyst – hvad man gør derefter, er meget forskelligt.«

Stof til eftertanke

Med filmen vil Shital gerne give adopterede stof til eftertanke, så de kan gøre sig nogle overvejelser, inden de vender tilbage. Hun var især interesseret i, hvad mødet med de oprindelige familier betød for deltagerne på længere sigt:

»Det var tre meget forskellige møder, men det var godt for dem alle tre. Mia, som stammer fra Trinidad, var der først i en uge. Så kastede hun sig ud i det og tog til Trinidad og boede der i tre måneder. Hendes forældre var misbrugere, og hun oplevede mange afvisninger. Så det endte med, at hun rejste hjem og afbrød kontakten i nogle år. Det var bestemt ikke, som hun havde regnet med.«

Mia genoptog kontakten med familien på Trinidad, og mødte sin oprindelige mor igen, inden moderen døde. Og på trods af de triste oplevelser er Shital overbevist om, at det alligevel betyder meget at møde sin egen baggrund:

»Adoption følger et menneske resten af livet.«

»Det er vigtigt at tale om det, der er sket, for at kunne komme videre. Hvad har det betydet for familien, og hvad har det betydet for mig?«

Men Shital er ikke sikker på, at deltagerne i hendes film har fået talt deres fælles historie igennem med deres oprindelige familier.

»Man mødes efter 30 år, og der er knus og kram, men man har også brug for at tale om tingene. Jeg er bare ikke sikker på, om de, der er med

i min film, har fået talt ordentligt sammen. Jan beskriver, at det jo ikke er mennesker, man kender, og så vil de kysse og kramme hele tiden. Jeg har også svært ved at forstå, at man pludselig kan være i familie med nogen, man ikke kender.«

Nanna, som også er med i filmen, har stadig kontakt med sin familie i Colombia, men hun er meget bevidst om, at de har et helt andet liv end hendes: Hverdagen og normerne hos hendes colombianske familie er meget langt fra hendes. Hverken bedre eller værre, bare anderledes.

Identitet bor ikke i rødderne

Det er heller ikke nødvendigt at kende sine rødder for at skabe en identitet, men det kan hjælpe en på vej, mener Shital.

»Det handler om, hvor åben man er derhjemme. For nogle er der flere spørgsmål end for andre. For nogle har der måske været et større rum for at tale om det – min holdning er, at man ikke kan lukke ned for det. Adoption følger et menneske resten af livet.«

Mange adopterede søger ikke kun den oprindelige familie, men også den kultur, de er født i:

»Når man kommer tilbage til sit fødeland og ser nogle med samme hudfarve, som ligner en, kan jeg godt forstå, hvis man tænker, at det føles rigtigt. Genkendelsen giver et tilhørsforhold. Jeg vil tro, at man oplever en spejling, som man så føler, er noget kulturelt. Jeg har også haft den samme oplevelse, når jeg har set billeder af gadebørn i Kolkata. Jeg kunne genkende noget af mig selv.«

Film om åbenhed

Efter studiet fik Shital Andersen arbejde som tv-producer i Århus, hvor hun i dag arbejder med reklamefilm. Ved siden af sit job fortsætter hun med at beskæftige sig med emnet adoption og har nu lavet sin anden film om emnet: »Adoption og åbenhed. Familiefortællinger 2015. To mødre og to fædre.«

Filmen er bestilt af Ankestyrelsen og skal vises for de kommende adoptivforældre på de adoptionsforberedende kurser og i PAS-sammenhænge.

»Filmen viser tre familier, der alle forholder sig til det med at være åben om adoption. Den ene familie har gennemført en åben adoption. Der er en dansk adopteret datter på i dag 22 og en biologisk mor, der ville bortadoptere sit barn. Det skete ved en privatadoption i Nordjylland, og det vil sige, at familierne kendte hinanden. Allerede ude på børnehjemmet har familien besøgt datteren, og de har løbende haft kontakt med den biologiske mor. Det var hendes ønske, at de skulle bevare kontakten.«

Kontakten har været regelmæssig, men ikke overvældende:

»Det har været det rigtige for alle parter. De har set hinanden en gang hver sommer, der har været mails og et brev hvert år på pigens fødselsdag. Familien har aldrig været bange eller følt, det var problematisk. De havde gjort sig mange overvejelser inden, men de havde tillid til moderen, og hun har været god til at overholde aftalerne og sendt brevet hvert år til fødselsdagen.«

Grader af åbenhed

Men åbenhed i adoption behøver ikke betyde en åben adoption:

»De to andre familier i min film viser forskellige måder at være åben. Den ene havde hentet datteren, da hun var fem. Efter de kom hjem, var der mange situationer, hvor de ikke vidste, hvad de skulle gøre. De har været meget åbne over for hendes reaktioner og over for datterens bagage i stedet for bare at tænke, »nu skal du være dansk«. Hun havde nogle spørgsmål om hudfarve, og familien havde snakket meget om alt det, de havde til fælles, og det, der var forskelligt. Det har hjulpet pigen rigtig meget.«

Shital har også talt med en familie, hvor åbenhed ikke stod på det adopterede barns ønskeseddel:

»I den sidste familie ville moderen gerne være åben. Men datteren var ikke ret interesseret. Så historien om åbenhed handler om, at selvom man er åben, er det ikke sikkert, at barnet er det. De tog til Indien, og det brød datteren sig ikke om. Hun havde forventet at være anonym i Indien, men tværtimod var der mange, der gloede, måske fordi hun gik sammen med høje, lyse mennesker.«

Interviewet med denne familie afslører, at forældre til adopterede børn i den bedste hensigt kan handle imod barnets egentlige ønsker.

»Det handlede meget om forældrenes opfattelse af at være en adoptivfamilie. De kunne godt mærke, at de var en adoptivfamilie med andre udfordringer end andre forældre. Plus, de havde også en erkendelse af, at de er deleforældre: Der er et andet sæt forældre i Indien, og de har en bevidsthed om, at deres barn kan søge tilbage til Indien.«

Vigtige svar

Efter sin kontakt med de tre familier har Shital reflekteret over, hvilke konklusioner man kan drage af de tre fortællinger. Hun er ikke sikker på, at åbne adoptioner bliver fremtidens adoptionsform, men hun tror, at der er mere åbenhed på vej.

»En eller anden grad af åbenhed bliver fremtiden. Ikke nødvendigvis total åbenhed, for mens det

på den ene side gør meget for den adopterede at kunne spejle sig i nogen, så kan det på den anden side også give problemer i forhold til tilknytning. Man bliver måske trukket i to retninger. Men en eller anden form for kontakt er nok vejen frem. Man kan forestille sig, at man kunne give det adopterede barn den biologiske mors navn, så man kan tage kontakt. Så er det ikke så stor en opgave at tage tilbage,« foreslår Shital.

I de tilfælde, hvor barnets oprindelseshistorie rummer tunge problemer som udstødelse eller misbrug, skal der fares med lempe, men åbenhed er stadig godt, mener Shital:

»I de tilfælde er det godt at have nogle svar klar, når barnet begynder at spørge. Så man ikke begynder med at sige ligeud »din mor var misbruger«. Og jo ældre, barnet bliver, des mere kan man bygge på. Det skal altid gøres gradvist. Der skal også være et behov fra børnenes side, før man begynder at åbne op. Og det er forskelligt fra barn til barn.«

Neutral nysgerrighed

Shital Andersen vil gerne arbejde videre med emnet adoption:

»Også fordi der er så mange emner inden for adoption, der ikke er berørt. Der er mange vinkler. Fx fokus på den biologiske mor. Især når man selv får børn, så bliver det med at give sit barn fra sig rigtig interessant. Der er også mange spændende aspekter i det at være adoptivforældre. Ligger der måske en grundangst for, at barnet rejser væk? Vi har jo alle kun vores børn til låns, men gælder det i endnu højere grad for adoptivforældre, måske?«

Shital ved også, at der er andre adopterede, som er optaget af emnet, ligesom hun selv er, men uden at de nødvendigvis leder efter svar eller løsninger.

»Emnet fylder meget, men det er ikke nødvendigvis hjemrejsen, der er omdrejningspunktet. Min lillesøster har fx heller ikke søgt tilbage, men hun har været i Indien og har arbejdet på et børnehjem.«

Med nysgerrigheden som drivkraft laver Shital Andersen film, som er oplysende, men tager ikke stilling.

»Jeg er ikke adoptionskritisk. Adoption skal være den sidste udvej, men der kan være så slemme kår, at det ikke giver mening at sætte sin lid til familie i oprindelseslandet, og situationer, hvor det ikke er muligt.«

Shital Andersen siger, at hun faktisk har været lidt ydmyg, når hun med sine film har deltaget i de adoptionsforberedende kurser for kommende adoptanter.

»Adoptivforældre er virkelig mennesker, der har overvejet, hvad de gør.« ■

Når voksne adop

Hvad sker der, når en adopteret bliver voksen og selv får børn? Magasinet Adoption & Samfund har talt med en ekspert og med en række voksne adopterede, som alle har fået børn, og som alle baksede med ukendte følelser, da de stod med deres børn i armene.

AF ANNA BRIDGWATER

EKSPERT: Der er mange ting i adopterede menneskers bagage, der kan skabe udfordringer, når de selv får børn. Det fortæller May Britt Skjold, psykolog med mange års erfaring i at tale med adopterede og deres familier.

»Det er meget få, der henvender sig til mig som psykolog i forbindelse med, at de skal være forældre eller i forbindelse med, at de er forældre. Men de, der kommer, slås med heftige ting.«

May Britt Skjold fortæller, at det oftest er adopterede kvinder, der skal være forældre, som opsøger psykologhjælp, men at de samme mønstre kan dukke op hos adopterede mænd.

»Jeg møder dem typisk, mens de venter barn eller inden for de første par år efter, at de er blevet forældre.«

Rollemodeller

May Britt Skjold siger, at hun ofte hører, at det er udfordringer i adoptivfamilierne, som gør det svært for adopterede at blive forældre.

»Det, vi alle sammen gør, når vi skal være forældre, er at kigge på, hvad det er for relationer, vi selv er vokset op med. Hvis man som adopteret er vokset op i en familie, hvor det er op ad bakke at få et tilhørsforhold, og har en oplevelse af at være anderledes, kan man komme i tvivl om, hvorvidt man kan finde ud af at knytte det tætte bånd til sit eget barn. Hvis man ikke har et forbillede, så kommer der en usikkerhed, hvor man kan tænke: »Jeg synes ikke om min egen mor, hvad hvis mit barn vælger mig fra?«

Problematiske følelser fra barndommen kan blive vækket, når man selv får barn, fortæller May Britt Skjold.

»Man tror måske, at man har lagt sine problemer med sine forældre bag sig. Men så kan der dukke alle mulige følelser op, fordi man tænker over, hvordan det var, man selv voksede op. Det kan være sorg, svigt, frustration, vrede.«

Tal sammen

Andre reaktioner, som kan dukke op, når en voksen adopteret venter barn, hænger sammen med det vilkår, at man er blevet bortadopteret:

»Det er et naturligt tidspunkt at tænke tilbage. Når man er adopteret, har man ikke adoptivmoderen som reference under graviditeten. Man har ligget i maven hos den biologiske mor, og der kan det være svært. Man tænker: »Gad vide, hvordan det var for min biologiske mor?«

Hvis den slags tanker dukker op, anbefaler May Britt Skjold, at den adopterede henvender sig til sine adoptivforældre, selvom det kan være svært:

»Det er ikke altid muligt. Det er bare vigtigt, at man kan snakke om det. Man har jo en tilblivelseshistorie sammen. Man kan bruge anledningen til at snakke om de ting og måske spørge:

»Hvordan var det for min adoptivmor ikke at kunne blive gravid?«

Glemte erindringer

En tredje følelse, der kan dukke op, når en adopteret skal have barn, er en genaktivering af oplevelsen af at miste sin første familie. May Britt Skjold forklarer:

»Det, der er fællesnævneren, er, at de faktisk kan huske, at deres biologiske mor afleverede dem. De kan huske det, men de er ikke i følelsesmæssig kontakt med oplevelsen.« Med andre ord, så er oplevelsen pakket væk, fordi den er vanskelig at håndtere.

»Der er ingen, der går ind i det følelseshav bare sådan uden videre. Derfor kan erindringen for nogle være rigtig sløret. Nogle har oplevet meget voldsomme ting som vold, sult, vanrøgt og overgreb.«

May Britt Skjold fortæller, at erindringen kan blive genaktiveret på flere måder, når man selv skal have barn.

»Dem med de alvorligste problemer, som kommer til mig, kommer, når barnet er født. Så kan nogle se, at der er noget i deres forhold til barnet, som ikke er normalt. De er enten underinvolveret på den måde, at de lægger en distance til barnet. Eller de kan være overinvolveret, hvor de ikke tør lade andre passe barnet.«

Forstå følelserne

»De underinvolverede er usikre på, om de kan få lov til at beholde deres barn. De beskytter sig, fordi de har en angst for, at nogen tager deres barn. Hvis de bevarer en distance til barnet, vil det

terede får børn

ikke gøre så ondt at miste det. De over-involverede oplever den samme angst, men reagerer modsat og er bange for at give slip på barnet. Begge reaktioner kan forstyrre det barn, de har fået, og gøre tilknytning til barnet vanskelig,« siger May Britt Skjold. Hun fortæller, at den adopterede i begge tilfælde skal forstå sin egen angst for at kunne få et sundt forhold til barnet:

»De skal lære at forstå, hvad de føler, for at starte et helingsarbejde. Det, de har oplevet, er dybere end et svigt. De er blevet ramt på deres tro på verden. De mister ikke kun en mor. De mister deres landsby, far, søskende og land. Det er en form for eksistentiel eksklusion.«

Når den oplevelse dukker op til overfladen, dukker der ofte også tvivl op:

»Formår jeg at holde sammen på den verden, jeg har skabt? Man har som adopteret en angst for, at det hele skal styrte sammen. Hele den grundusikkerhed går man ind i forælderrollen med.«

Fremmed i Danmark

En sidste bekymring, som kan dukke op hos adopterede, som skal have barn, handler om at være fremmed i et homogent land som Danmark:

»En gruppe af adopterede har oplevet og oplever fortsat store belastninger med hensyn til negativ og positiv opmærksomhed fra det omgivende miljø, det være sig både i adoptivfamilien og i forskellige sociale rammer uden for familien. Dem, jeg møder, er typisk den gruppe, som vender de

svære følelser indad og bliver overtilpassede. Når de overvejer at få et barn eller venter barn, er de ovenud bekymrede for, at deres børn skal få de

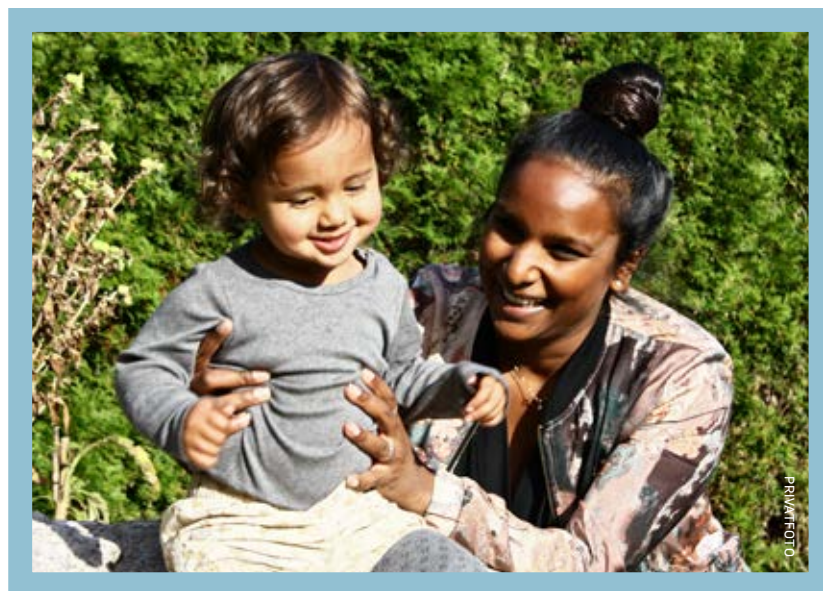
»De skal lære at forstå, hvad de føler, for at starte et helingsarbejde.«

samme oplevelser som dem selv. For nogle giver det anledning til tvivl, om de i det hele taget ønsker at bringe et barn til verden.« ■

Moderrollen var vanskelig

Sara er født i Indien og blev ni måneder gammel adopteret ind i en dansk familie. For halvandet år siden blev hun mor til et ønskebarn: »Inden jeg fik min datter, var jeg bange for, at jeg ikke kunne finde ud af at knytte mig til hende.«

Sara Abildgaard er socialrådgiver og cand. pæd. i pædagogisk sociologi og arbejder for SIND Pårørenderådgivning. Hun var glad for sin kæreste Anders og for sit liv og var helt uforberedt, da hun havde svært ved at træde ind i rollen som den lykkelige mor, da hun fik datteren Uma.



»Især i mine teenageår og tidlige 20'ere følte jeg mig som satellit. Jeg har på den ene side haft en kæmpeangst for at være uden for fællesskabet, men

har alligevel haft det bedst med ikke at knytte mig for meget til andre mennesker. Mine forældre blev skilt, da jeg var 18, og det havde også en stor betydning

for, at jeg følte mig som en satellit. Jeg frygtede, at jeg ikke kunne knytte mig til min datter, når jeg ikke kendte til følelsen af at være biologisk forbundet med eller til et andet menneske.«

Fysiske følelser

Efter fødslen fik Sara nogle uventede reaktioner.

»Det kom bag på mig, at min egen adoptionshistorie pludselig blev nærværende for mig, da jeg selv blev mor. Det, at jeg havde et spædbarn så tæt på, gjorde det tydeligt for mig. Jeg havde ingen historie, jeg kunne spejle mig i. Jeg har gået i 32 år uden at mærke det livsvilkår, jeg lever med. Det specielle var de kropslige fornemmelser af angst og uro, som jeg ikke kunne sætte ord på. Jeg var i kaos. Jeg tænker, at det var de samme reaktioner, jeg havde som spædbarn på det børnehjem i Indien, hvor jeg boede de første ni måneder af mit liv, inden jeg kom til Danmark.«

Sara fortsætter: »Jeg får stadig stærke fysiske reaktioner, hvis jeg hører spædbørnsgråd. Det forbinder jeg med det at have været på børnehjem, hvor der altid er lyden af spædbørnsgråd.«

Sara havde svært ved at tro på, at datteren havde det godt, og hun kæmpede for at opfylde datterens behov:

»Jeg havde brug for kontrol over ting som bleskift, spisesteder og søvn-mønster. Når Uma skulle sove, rendte jeg frem og tilbage mellem lejligheden og barnevognen. For tænk nu, hvis hun vågnede og græd og troede, at hendes mor var væk? Jeg kunne ikke finde ro, selv når der var ro på hende. Jeg var heller ikke god til at tage imod hjælp

fra min kæreste, selvom jeg hungrede efter hjælp. Der har været en ambivalens.«

Angst for at miste

Sara vidste ikke, hvordan hun bedst kunne være sammen med datteren Uma.

»Jeg ville gerne være sammen med min datter hele tiden, samtidig med at samværet vækkede mit eget savn.«

I starten var Sara bange for, at datteren ville forsvinde:

»I de første uger var jeg bange for, at nogen skulle stikke af med hende. Der var kun nogle få mennesker, som jeg stolede på. Jeg var tit bange for, at de, der holdt hende, ville forsvinde med hende. Jeg vågede over hende, og jeg kørte mig selv helt ned. Mange gange var jeg bange for, at hun ikke ville overleve, og at hun ikke fik det, hun havde brug for. Jeg kunne ikke sove, mit hjerte bankede konstant derudad i 10 måneder, og jeg havde en konstant tryk-ken for brystet. Men mit funktionsniveau var så højt, at andre kunne ikke se det.«

Større forståelse

De kropslige fornemmelser og reaktioner har været så stærke, at Sara har haft svært ved at mærke grænsen mellem sine egne reaktioner og datterens.

»Jeg har haft rigtig svært ved at skille min egen tidlige oplevelse af verden fra Umas. Jeg har blandet tingene sammen. Min fornuft har simpelthen været sat ud af spil.«

Tiden og nogle samtaler med en psykolog har hjulpet Sara med at få ro på følelserne.

»Jeg har fotos af mig selv som lille i Indien. Tidligere har jeg talt til de billeder. Jeg har sagt: »Det må have været

hårdt for dig.« Men en aften gik det op for mig, at jeg bar på en kæmpesorg. Da jeg indså det, så behøvede jeg ikke distancere mig selv fra hende den lille pige på billederne. Jeg indså, at jeg var hende. Det var en sammensmeltning af de to dele af mig: Den indiske og den danske. Det var traumatisk, trist og dejligt på samme tid.«

Sara fortsætter: »At få min datter har givet mig en utrolig mulighed for sådan for alvor at sætte mig i min biologiske mors sted. Jeg ved nu, at det må have været dybt traumatisk for hende at skulle give mig fra sig. Før havde jeg en ligegyldighed over for hende, og jeg har aldrig »lukket hende ind« i min bevidsthed, men nu har jeg stor medfølelse med hende, for jeg ved, at hun ikke har opgivet mig frivilligt, hun har været tvunget til det.«

Livet nu

Næste skridt for Sara er at være i nuet, nyde sin datter og begynde at dyrke det indiske lidt mere.

»Jeg vil meget gerne vise Uma og mig selv Indien. Jeg vil gerne se børnehjemmet, så jeg kan få nogle billeder koblet på den historie, som min krop har fortalt mig – og måske få navnet på min biologiske mor.«

»En dag bliver alt det her en periode, som jeg har været igennem i mit liv, og som jeg vil kunne se tilbage på som en tid, hvor det gik op for mig, hvad det betyder for mig at være adopteret. Det er et vilkår, jeg nu har et ønske om at bære med mig videre i livet på en mere levende og ærlig måde.« ■

Læsere er velkommen til at kontakte Sara på saraabildgaard@hotmail.com.

»Jeg får stadig stærke fysiske reaktioner, hvis jeg hører spædbørnsgråd.«

De følgende personlige historier om at blive forælder som adopteret er fundet via en facebookside for adopterede fra Colombia, og alle beretningerne er derfor fra voksne født i Colombia.

»Jeg kigger ind i mine børns øjne«

Mortilguld er en colombianskfødt kvinde, der blandt andet blogger om det at være blevet mor. Her bringer vi et uddrag af blogindlægget »Jeg vil gerne bede om en Sine, tak«, fra den 6. august 2015.

»Da jeg var en lille (dvs. mindre – lille er jeg vist stadig) pige, glædede jeg mig ustyrligt, til jeg fyldte 17 år. Ikke kun fordi jeg så selv kunne »bage« alle de chokoladekager, jeg kunne drømme om bare for at spise dejen. Men fordi jeg så ville kunne se mig i spejlet og drømme om, hvordan min biologiske mor så ud. Dengang hun fik mig som datter. Sagen er den, at jeg er adopteret.

September 1988, kort efter min toårs fødselsdag, ville skæbnen, at to blege danskere og en noget mere gylden knægt krydsede Atlanten for at hente lillebitte Marcela Andrea Ramirez hjem til kolde Danmark. Og dér startede mit liv! I hvert fald mit lykkelige liv! De har proppet mig med oplevelser og minder og ikke mindst flasket mig op med kærlighed. Og jeg er lykkelig! Bedre forældre og en bedre bror tror jeg næppe findes.

Jeg har aldrig skænket mit oprindelsesland særlig mange tanker eller funderet over, hvorvidt jeg passede ind i Danmark. Kun når andre børn har kaldt mig øgenavne som negerunge,

abe, puh-bæ og lignende, har jeg været lidt flov over min hudfarve. Jeg husker også, at jeg engang blev rigtig ked af det, da et andet barn sagde, at jeg ikke havde nogen forældre, og at jeg slet ikke var dansk. For det var jo en møgfed løgn! Jeg havde jo forældre. Far og mor. Og jeg var da dansk. Det sagde mit pas i

»Jeg har helt sikkert nogle defekter. Men jeg gør mit allerbedste.«

hvert fald. Følelsesmæssigt har jeg altid været meget afklaret med, at jeg ikke er en del af Colombia. Jeg har aldrig haft et brændende ønske om at opsøge mit hjemland og mine gener. Min »far« er ukendt, og min »mor« var



17 år, da hun fik mig. Jeg har navnet på hende, og det starter med G, mener jeg.

Det har sikkert været hårdt at skulle give sin spæde datter væk efter at have båret hende under hjertet i ni måneder efterfulgt af en fødsel. Det må det da have været! Mit største problem med alt det her adopteret-halløj bunder i det spørgsmål: »Var det hårdt? Græd du? Overvejede du – bare et øjeblik – om der var andre muligheder?«

Jeg lyder meget bitter. Sandheden er, at gu' fanden er jeg bitter. Eller snarere rådvild. Særligt efter selv være blevet mor, hvor tankerne om det at give mit barn fra mig faktisk ofte popper op i mit hoved. Hvordan er det overhovedet muligt, at det kan være en udvej eller løsning? De svar, jeg har fået, når jeg har turdet spørge, er, at hun jo har været ung og levet i en helt anden kultur. Og at det sikkert er uselvsk begrundet. Jeg ved det ikke. Og får nok aldrig svar

på det, for jeg har ikke i sinde at opsøge hende. I hvert fald ikke endnu.

Det har taget mig knap 29 år at komme så langt, at jeg faktisk kan sige, at jeg kan tilgive hende. Dog aldrig nogensinde forstå hende. Jeg savner hende ikke. Og jeg kigger ikke længere i spejlet for at drømme mig til et billede af den person, som min næse, mund og øjne stammer fra. I stedet kigger jeg ofte dybt ind i mine børns øjne og sjæl

og glædes over, at de er til. At jeg aldrig skal give dem fra mig – for tro mig, jeg hager mig fast til dem til den dag, jeg ånder ud.

Mine børn har to sæt fantastiske bedsteforældre. De har to danske forældre. Og så har de lidt flere pigmenter end fuldblodsdanskeren. De har også *lidt* colombiansk temperament flydende rundt i årerne. Men hvor er jeg stolt af, at jeg, på trods af at jeg har

levet mine to første leveår på usikker grund med manglende forældrekærlighed og tillid, i dag er et (nogenlunde) velfungerende stykke *human flesh*. Jeg har helt sikkert nogle defekter. Men jeg gør mit allerbedste. Én ting, som jeg ved, og som ingen kan tage fra mig, er, at jeg er en fantastisk god mor! Og det på trods af, at dén egen-skab altså ikke ligger i mine gener ... tror jeg?» ■

»Jeg vil bare så gerne, at hun har det godt«

»At blive mor reddede mit liv. Uden tvivl.« Sådan siger Marie Milling, alenemor til Cecilia på seks fra Frederiksværk.

»Fra jeg var helt ung, har jeg tænkt, jeg ville blive mor i en ung alder, og jeg blev gravid en måned efter, jeg mødte min datters far. Jeg vidste, det ville ændre mig, og det har ændret mig – til det bedre. Inden da var jeg kaos indeni.«

Maries egen start på livet var på ingen måde let. Sammen med sin lillebror blev hun efterladt af sin colombianske mor hos nogle naboer. Søskenparret var sultne og beskidte, da myndighederne trådte til, da Marie var to og et halvt år gammel.

»... min datter har en mormor, som vi ikke kender.«

Men heller ikke i Danmark fik Marie et let liv. Hun havde svært ved at falde til hos sin nye familie, og Marie blev en stille og indelukket pige, som ikke talte med nogen om sine følelser.

Marie havde tidligere skadet sig selv og havde bulimi, da hun blev gravid. Hun var klar over, at hun var nødt

til at få hjælp, inden hun fødte sin datter, hvis ikke datteren skulle blive tvangsfjernet. Med psykologhjælp og viljestyrke kom hun ud af bulimien og holdt op med at skade sig selv, inden hun blev mor.

»Jeg taler altid med min datter om, hvordan hendes dag har været og den slags. Jeg vil bare gerne, hun har det godt. Jeg overfortolker nok hendes signaler, og jeg frygter hele tiden de mindste ting, som kan minde om min egen barndom.

Opmærksom mor

De første par år gik jeg meget op i hendes fysiske sundhed, og jeg fulgte sundhedsanvisningerne til punkt og prikke og kontaktede læger rigtig tit for at høre, om hun var sund og rask. Hun skulle opleve noget andet end det, jeg oplevede.«



»Det var surrealistisk for mig at opleve min datter, da hun var to og et halvt år. Det var den alder, jeg havde, da jeg kom til Danmark. Det påvirkede mig meget at se, hvor stor hun var, og hvor meget hun forstod i den alder.«

I dag fokuserer Marie mere på datterens psykiske trivsel:

»Nu er det mere, hvis der er problemer i skolen, så frygter jeg med det samme, hvordan det skal gå hende. Jeg frygter, at hun skal føle sig svigtet og få svært ved at knytte sig til en partner senere i livet. Jeg har haft tilknytningsproblemer, og der er meget få mennesker,

jeg åbner op overfor. Og jeg bliver bekymret for, hvordan min datters tilknytningsmønster bliver, når hun bliver ældre.»

I dag har Marie et godt forhold til sin familie i Danmark, men hun tænker på sine rødder og vil gerne besøge Colombia en dag:

»Det er mærkeligt, at min datter har en mormor ude i verden, som vi ikke kender.«

Men rejsen til Colombia ligger nogle år ude i fremtiden. Lige nu skal Marie i gang med at tage en uddannelse som social- og sundhedshjælper.

»Jeg drømmer om at få min egen familie en dag. Og jeg håber, at de dømmener jeg har, og som gør det svært for mig at lade kæresten komme ind på livet af mig, en dag forsvinder, så jeg kan være i et rigtigt forhold.« ■

Børnene giver en indre ro

»Jeg har fået nogen at spejle mig i og har fået nogle rødder.«

Maria Amparo Larsen er 29, bor i Nordsjælland og i gang med at uddanne sig til socialpædagog. Hun er alene med en dreng og en pige, Mikkel på seks og Malou på to år.

»Før jeg fik mine egne børn, var jeg meget interesseret i at finde min biologiske mor, men da jeg fik mine egne børn, fik jeg nogen at spejle mig i. Især da jeg var teenager, savnede jeg en genkendelighed. Det er det, vi bruger til at udvikle vores identitet, når vi er unge. At der er nogen, der ligner os. Min interesse i min biologiske familie er der stadig, men det har ændret sig. Mine danske forældre har været fantastiske, men jeg har ikke kunnet kigge på dem og se mig selv. Det kan jeg hos mine børn, og det giver ro.«

»Hjemme hos os har adoption aldrig været tabu, mens jeg voksede op. Vi har altid kunnet spørge. Min mor har altid sagt: Det hårdeste, man kan gøre, er at

give sit barn væk, og det kan jeg relatere til i dag, hvor jeg selv har fået børn. Det har virkelig krævet mod.«

Maria vil gerne give sine egne børn forståelse for sin baggrund.

» ... jeg har skabt mine egne rødder.«

»Min søn begyndte at spørge, om jeg er kommet ud af mormors mave, ligesom far er kommet ud af farmors mave. Vi vil gerne have, at alt om adoption er åbent, så jeg fortalte mine børn, at der var en dame, som fødte mig, men som ikke kunne tage sig af mig. Mine adoptivforældre vil altid være min mor og far, men jeg har alligevel noget andet med mig i bagagen.«

En del af Marias bagage beskriver hun selv som usikkerhed:

»Jeg har haft tvivl om, hvorvidt jeg kunne gøre det godt nok som mor ... Jeg har altid været sådan en, der gerne ville please folk og gerne ville høre til, og det, tror jeg, er en arv fra at være adopteret. Nu er mit behov for at please også faldet meget til ro, i og med at jeg har skabt mine egne rødder. Mine unger slipper jeg aldrig. De er der altid. Jeg tænker ikke længere, at jeg behøver stræbe efter at være den bedste. Jeg føler, jeg er ok.«

Maria har selv været tilbage i Colombia og har besøgt det børnehjem, hun boede på.

»Min bror og jeg oplevede, hvor vi kommer fra, og den kultur, vi bærer på. Det gav rigtig meget. Det er også vigtigt for mig at vise mine børn, hvor jeg kommer fra. Så vi skal til Sydamerika en dag.« ■

Ønskebørn

»Det er en kæmpe lykke og glæde at være mor. Jeg kan ikke lade være med at bekræfte mine børn i, at jeg elsker dem og er stolt af dem, og at lære dem at være stolte af sig selv. De er ønsket og elsket, og det fortæller jeg dem hver dag. Jeg vil så gerne gøre det. Så godt for dem, jeg gør mig mange overvejelser, og jeg lytter og taler meget med mine børn.«

Yolanda Kristina Birkedal er født i 1982 i Colombia og blev bortadopteret som knap toårig til en dansk familie i Midtjylland.

»Jeg har altid haft et meget godt forhold til min familie. Jeg føler mig velsignet og har altid følt, at min bror og jeg var ønskebørn. Jeg voksede op i Sunds nord for Herning som en af de meget få adopterede i byen. Alle kendte hinanden og vidste, hvem mine forældre var, så de accepterede mig, som jeg var.«

I dag er Yolanda 33 og mor til Noah på syv og Elias på fem år. Hun bor i Val-



PRIVATFOTO

lensbæk og arbejder som tandklinikassistent i den kommunale børnetandpleje.

»Jeg er ikke bange for ikke at slå til som mor eller familiemenneske, men fordi børnenes far og jeg er gået fra hinanden, føler jeg mig mislykket på det punkt. Alt det, jeg gerne ville videre give til mine børn i form af en kernefamilie, har jeg ikke kunnet give dem. På trods af, at jeg ønskede og troede så inderligt på min store familiedrøm.«

Klar til moderskab

Yolanda har altid vidst, at hun gerne ville være mor.

»Jeg følte mig meget tidlig klar til at få børn, fordi jeg havde så meget kærlighed at give og brug for at modtage. Da jeg blev gravid som 25-årig, sagde min mor, at det var dejligt, og at hun længe havde været forberedt på den dag, hvor jeg ville komme og fortælle hende, at jeg var gravid, fordi jeg havde været klar så længe.«

Yolanda har følt, at hun sagtens kunne dele sin glæde over at blive mor med sin egen mor:

»Min mor glædede sig så meget på mine vegne, da jeg var gravid. Det var en god tid. Hun var med til begge fødsler, det var så stort for hende. Jeg følte, at jeg gerne ville give hende den oplevelse – selvom det var lidt grænseoverskridende for mine børns far.«

Det var skelsættende for Yolanda at føde sine børn:

har styrket Yolandas behov for at gense Colombia:

»Jeg er igen begyndt at tænke meget på, at jeg ikke har været tilbage i Colombia og set, hvilken kultur jeg kommer fra. Det har jeg ikke, fordi jeg har været så bange for at gøre mine forældre kede af det og få dem til at føle, at de ikke slår til. Det er en følelse, jeg ofte har haft. Mine forældre har gjort alt, hvad de kunne for at få mig til at føle, at jeg er deres ønskebarn. Så jeg har været bange for at vise utaknemmelighed.«

»Hvordan skal man kunne fortælle sine børn, hvor de kommer fra, hvis man ikke selv ved, hvor man kommer fra?«

Også for sine børns skyld vil Yolanda gerne af sted, men det har endnu ikke været muligt:

»Når man får børn, er det endnu sværere at komme af sted, men hvornår er det rette tidspunkt? Jeg har talt med min familie om, at jeg mangler de sidste brikker i mit puslespil, og jeg har deres fulde opbakning og forståelse. Mine

»Hold da op, hvor er det stort at holde noget med sit eget DNA. Jeg har hele mit liv haft brug for at kunne spejle mig i andre, og tidligere er jeg blevet ked af det, hvis andre fik at vide, at de lignede deres mor eller søskende. Det sagde man aldrig til mig. Så jeg var pavestolt af det, mine børn havde fået fra mig i deres sind og udseende.«

Men at få børn

børn har flere gange besøgt Marokko sammen med deres far og spørger, hvornår vi skal til det land, som jeg kommer fra. Jeg vil så gerne vise dem, hvor jeg kommer fra genetisk og kulturelt. For hvordan skal man kunne fortælle sine børn, hvor de kommer fra, hvis man ikke selv ved, hvor man kommer fra?«

Yolanda er nervøs for, hvad hun måske møder i Colombia:

»Hvad nu, hvis man bliver afvist eller er en hemmelighed? Eller hvad, hvis man finder frem til nogen, der er døde? Er jeg klar til den afvisning, jeg risikerer at møde, hvis jeg finder min biologiske familie? Eller hvad hvis de er så fattige, at der ikke er råd til, at mindre søskende kan komme i skole? Jeg kan ikke tage mine eventuelle biologiske søskende med hjem i min kuffert.«

Angst for racisme

Yolanda tænker også meget over, at hun har givet et udseende, der kan vække fordomme, videre til sine børn:

»Jeg har oplevet, at jeg stod i en butik, hvor en kunde ikke ville have en vare, som jeg havde rørt ved. Folk har tit troet, at jeg var udlænding og har sat mig i den »bås«. Jeg er bange for, at mine børn bliver sat i den samme båse, fordi de er mørke og ikke har et dansk udseende fra mig.«

Yolanda forelskede sig i en mand, der så ud, som hun selv gør:

»Jeg bliver tiltrukket af mennesker, der ligner mig. Mine børns far er berber og muslim. Han har flere gange oplevet racisme, og jeg frygter, det bliver endnu sværere for mine børn at takle, da de bliver opdraget med både danske og muslimske værdier.«

Netop for at forsøge at beskytte børnene mod racisme var det vigtigt for Yolanda, hvad børnene kom til at hedde:

»Børnenes far ville give dem navne fra koranen, og jeg argumenterede for, at det var ok, så længe navnene også stod i biblen.«

Til sidst siger Yolanda noget om, hvor stor betydning et navn kan have:

»Navnet Yolanda er vigtig for min identitet og sammen med mit DNA det eneste, jeg har, som min biologiske mor har givet mig.« ■

»Er jeg en god nok far?«

Da Andreas Felipe blev far, meldte tvivlen sig straks i hans sind.

»Man vil så gerne give noget til det barn, man er så heldig at have fået. Men er jeg i stand til at være far? Nogle dage tænker jeg, at jeg er verdens bedste far, men andre dage tænker jeg »kan jeg overhovedet finde ud af det her?«

Andreas er 25 og far til Maria på otte måneder. Han bor i Aalborg, hvor han har taget en BA i idræt. Han var omkring tre år, da han kom til Danmark fra Colombia og blev en del af en familie i Randers med far, mor og storbror, også fra Colombia. Men det, der udadtil lignede en perfekt kernefamilie, var i virkeligheden dysfunktionelt. Moderen var hidsig, slog sine sønner og skældte ud, hvis de spildte deres mælk. Og faderen var konfliktsky.

»Man vil så gerne give noget til det barn, man er så heldig at have fået. Men er jeg i stand til at være far?«

»Min mor var god til at holde facaden, og udadtil virkede vi som en vel-fungerende familie. Jeg fik gode karakterer og var god til sport.«

Under overfladen var Andreas ikke lykkelig. Han flyttede tidligt hjemmefra:

»Så gik jeg ud og tog stoffer og drak mig i hegnet.«

Idræt er en redning

Der gik nogle år med byture og druk, men Andreas opdagede, at han fik det bedre, når han bevægede sig.

»Jeg var lykkelig, når jeg løb. Jeg forsvandt i atletikkens verden. Det var en måde at få frustrationerne ud.«

Andreas flyttede til Aalborg for at starte på en frisk, gik i gang med at læse idræt og fik styr på sit liv. Og

så gjorde han en ung kvinde, som han mødte i adoptionsmiljøet, gravid.

»Vi havde noget kørende og tænkte, det kunne godt blive til noget. Det blev det ikke, men så fik jeg opkaldet tre måneder efter.«

I dag er Andreas en engageret far, som har delt forældremyndighed med datterens mor, ser sin datter to gange om ugen, og som glæder sig til, at hun bliver stor nok til, at hun kan overnatte hos ham. Men sådan var det ikke i begyndelsen:

»Der gik lige et halvt år, inden jeg kunne stå ved det. Når jeg selv er adopteret og har tænkt på, hvorfor mine biologiske forældre ikke ville kendes ved mig, så virker det dobbeltmoralisk. Men det er opvæksten hos mine adoptivforældre, som gør, at jeg tænker, jeg er egoistisk og ikke er god nok.«

Gør sig umage

Tvivlen betyder, at Andreas anstrenger sig for at være en god far. Han vil nemlig gerne være en stabil person, som datteren kan regne med. Han har stadig kontakt til sine adoptivforældre og især til sin storebror, som også har lidt under familiens skæve mønstre. Men han bruger ikke forældrene som bedsteforældre:

»Det er ikke dem, jeg går til, hvis jeg har problemer. Min datter er velkommen til at have kontakt til mine forældre, men de skal ikke bruge hende til at få en bedre kontakt til mig.«

I dag kan Andreas se, at han

har manglet rollemodeller til at vise ham, hvordan man er en god og kærlig forælder.

»Hvis jeg holder hende, og hun græder, så kommer tvivlen op i mig. Er jeg god nok? Jeg er overbeskyttende.«

Opdragelse

Samtidig kan Andreas mærke, at han har overtaget nogle af sin adoptivmors reaktioner:

»Jeg er opdraget med, at man ikke må spille, og der er dage, hvor jeg tænker om min datter »Nej, hvorfor spiller hun?« Marias mor kan godt kigge lidt mærkeligt på mig nogle gange. Men det med at erkende de her ting og fortælle det til hende har lettet meget.«

I dag er Andreas ikke kærester med sit barns mor, men de har det godt med hinanden, går ture med deres datter og hygger sig sammen:

»Man skal aldrig sige aldrig, men jeg tror ikke, vi skal være kærester. Men det kan jeg slet ikke spå om.« ■



»Kan jeg løse denne her opgave?«

Det var den tanke, der først meldte sig i Peter Seehagens hoved, da han skulle være far første gang.

»Jeg tror, at nogle af de ting, man har med i rygsækken, når man er adopteret, træder tydeligere frem, når man selv bliver forælder. Sådan noget som svigt er et gennemgående tema, og det udløser en følelse af, at man skal være på vagt. Den følelse påvirker den måde, man agerer som forælder på. Jeg har i starten virkelig haft en udfordring med rigtigt at tro på, at jeg skulle være far.

Peter Seehagen er 45 og arbejder som fugttekniker. Han bor i en kernefamilie uden for Kolding, og han er far til tre. Men han er ikke sammen med moderen til sin ældste datter:

»Jeg blev far første gang som 26-årig. Vi havde tænkt det igennem, men jeg var slet ikke klar til at tage den lille pige til mig. Jeg kunne ikke finde ud af at lade barnet komme ind under huden på mig, rent følelsesmæssigt. Dengang spillede jeg håndbold på eliteplan, og jeg havde sagt, at jeg nok ville være meget ude og træne og spille. I dag kan jeg se, at det var en måde at tage forholdsregler og ikke at tage hende helt ind. Holde en distance.«

Angst

Da Peter blev far for første gang, var der især en tanke, der fyldte hans hoved:

»I stedet for at glæde mig over, at jeg skulle være far, har jeg været dødsangst for at svigte og for ikke at gøre det godt nok. Det svigt, jeg oplevede i min tidlige barndom, har givet mig en fornemmelse af aldrig at slå til – heller ikke som forælder.«

Om sin skilsmisse fra sin datters mor siger Peter, at han ikke mener, at hans bagage som adopteret bærer hele skylden, men hans dengang manglende bearbejdelse af sin baggrund er en del af grunden:

»Det var ærgerligt, at hun skulle opleve det samme svigt, som jeg skulle. Hvis jeg havde været mere åben, så var der en større sandsynlighed for, at det ikke var sket.«

Svær familie

Peter beskriver sin adoptivfamilie som en del af grunden til, at han har haft svært ved at takle forælderrollen. I Peters øjne har adoptivforældrene ikke formået at acceptere ham som han var, en lille, svigtet dreng fra Colombia.

»Min adoptivfamilie var ikke klædt på til at håndtere de frustrationer, et adopteret barn kan have. De var ikke parat til at tage hul på den proces og finde ud af, hvordan vi kom videre fra det svigt, der havde fundet sted. På den måde bliver følelsen af svigt større. Vi ses i dag, men forholdet stikker ikke ret dybt. Jeg har talt med dem om de ting, men de er meget konflikt-sky.«

»For pokker, hvor vil jeg gerne kunne give mine børn deres biologiske baggrund.«

Som Peter ser det, så var han et prestigeprojekt eller statussymbol, da han kom til Danmark som fireårig og skulle fuldende familien med en mor, en far og moderens biologiske datter fra et tidligere forhold.

»Nu senere, da jeg har fået nummer to og tre, er jeg blevet meget mere be-

vidst om min rolle som far. I anden omgang blev jeg forældre i en sen alder, og de to yngste er fem og tre, og jeg er sammen med deres mor.«

Selv synes Peter, at han er en god far, men han tøver ved at sige det:

»Hvornår er man en god forælder? Hånden på hjertet, så er jeg en god far. Jeg er meget kærlig, men jeg er fast i min overbevisning om, hvad jeg gerne vil give videre til dem.«

Det har bare taget mange år for Peter at nå frem til den overbevisning, synes han:

»Jeg har haft en længere modningsproces end gennemsnittet. Jeg har følt mig rodløs og identitetsløs i mange år. Og brikkerne vil først falde helt på plads, når jeg finder min biologiske familie.«

Tilbage til Colombia

Peters adoptivforældre har helt afvist at tale om hans fødeland, men for ham er det vigtigt at spore sine rødder. Indtil videre er det ikke lykkedes, selvom han har været tilbage flere gange.

»For pokker, hvor vil jeg gerne kunne give mine børn deres biologiske baggrund. Mine børn skal se det pragtfulde land og de pragtfulde mennesker, der bor i det. De skal kende deres baggrund.«

Peter har et ønske til andre adoptivforældre:

»Der skal være et tillidsbånd mellem adoptivbørn og adoptivforældre, så forældrene ikke afviser børnenes baggrund, og børnene ikke bliver forvirrede over, hvem de er. På den måde kan adopteredes afkom også forstå, hvad deres forældres baggrund er. Det er et vigtigt aspekt, at der senere kommer et tidspunkt, hvor jeres adopterede børn skal være forældre.«

Peter har fået bearbejdet mange af de frustrationer, han har haft over at være adopteret:

»Jeg tror aldrig, du fjerner følelsen af at være en smule anderledes. Men før kunne jeg ikke præstere noget, der var under 110%, mens jeg i dag kan acceptere, at det er ok at levere 80%. Det er tit godt nok. Samtidig har jeg fået en større og bredere empati over for andre i kraft af mine erfaringer. Det har jeg lært at bruge positivt.« ■

ROBERT JONASEN:

Chef for et slanket adoptionsarbejde

I januar 2015 blev den danske adoptionsverden fundamentalt forandret, da de to daværende organisationer, der formidlede international adoption, blev slået sammen til en: DIA. Navnet står for Danish International Adoption, og sammenlægningen kom efter en lang periode med negativ medieomtale af adoption og et stort økonomisk underskud hos den ene formidlende organisation, AC Børnehjælp.

AF ANNA BRIDGWATER

Den nye organisation er blevet slanket. De to tidligere organisationer, AC Børnehjælp og DanAdopt, havde 21 medarbejdere beskæftiget med adoption. I dag er der 12 samt en enkelt, der arbejder med fadderskab og to projektmedarbejdere, som arbejder med udviklingsprojekter. Der spares også på andre fronter – fx er en aftale med et rejsebureau opsagt, og medarbejderne skal lede efter billige flybilletter på internettet.

En anden forandring i den nye organisation er, at direktøren er ny, selvom han ikke er ukendt inden for adoptionsområdet. Robert Jonassen er psykolog med erfaring fra lederstillinger i Ankestyrelsen og i Forsvaret. Nu skal han organisere DIA til at være en moderne og bæredygtig adoptionsorganisation.

»Når du fusionerer to organisationer, er det en balancegang mellem psykologi og hård ledelse. Jeg er meget drevet af det krisepsykologiske, der primært handler om at omorganisere og sætte retning. Målsætningen er at bevare det bedste fra begge organisationer, og at enderne skal nå hinanden økonomisk.«

Jura og udviklingsarbejde

Ved sammenlægningen havde begge de tidligere organisationer betydelige underskud. DIA har modtaget bevillinger fra staten i forhold til at gennemføre sammenlægningen af de to organisationer, eksterne revisionsfirmaer kigger regn-

skaberne efter i sømmene, og Robert Jonassen har taget en jurist med som souschef.

En anden stor ændring i adoptionsarbejdet er, at den nye adoptionslov kræver, at udviklingsarbejde skal skilles helt fra adoptionsarbejde. Robert Jonassen er bekymret for den adskillelse:

»Ifølge Haagerkonventionen skal man arbejde støttende i forhold til subsidiaritetsprincippet. For os er det en del af vores DNA, at man giver noget, når man arbejder i et andet land og er med til at sikre, at adoption altid er den sidste udvej.«

Robert Jonassen påpeger, at ingen af de andre nordiske lande har krævet en adskillelse af udviklingsarbejde og adoptionsarbejde, men at man stoler på centralmyndighedernes tilsyn.

»Fortiden skræmmer nok her, idet der økonomisk har været tilfælde af sammenblanding af adoptanternes interesser med udviklingsprojekter. Vi tror dog, at der sagtens kan skabes en model, så det ikke sker. Vi håber fortsat på, at politikerne besinder sig og kan se, at udvikling af oprindelseslande og adoption sagtens kan gå hånd i hånd som i de øvrige skandinaviske lande.«

Ny virkelighed

Adoption har fået en del ridser i lakken de senere år. Men Robert Jonassen er ikke entydigt utilfreds med den negative omtale.

»Medierne har haft betydning for at få det politiske system til at reagere og lave nogle ændringer. I dag åbner vi øjnene og er mere gennem-

sigtige. Der bliver også holdt øje med os, og vi er mere i dialog med omverdenen, og det skal fortsat præge DIA.«

Robert Jonassen anerkender, at der er brug for fornyelse på adoptionsområdet.

»Området har brug for at blive set på fra nye vinkler. Jeg tror, at den adoptionsform, vi kender, grundlæggende er god, men vi har reelt ikke udviklet adoption i de sidste 20-30 år. Det betaler vi en pris for nu, så der er plads til forandring.«

»Vi skal lytte til kritikken og lære at omsætte det i nye og konkrete initiativer. Vi er nødt til at tilpasse os den virkelighed, der er. For er der bare én adoption, som ikke er forvaltet ordentligt, er det vores forpligtelse at optrevle sagen og finde ud af, hvor det er gået galt. I DIA anerkender vi et moralsk medansvar for, hvad der sker i samarbejdslandene.«

For at leve op til det ansvar har DIA iværksat tre tiltag, i første omgang i Etiopien, der skal være med til at sikre gennemsigtighed i adoptioner og de oprindelige familiers rettigheder: Det første er en »life book«, der skal kortlægge barnets liv frem til adoption.

»Måske finder man i den proces frem til noget, der gør, at barnet ikke skal bortadopter, men så skal de kendsgerninger frem i lyset.«

Et andet initiativ er opfølgingsrapporter, der sikrer, at den biologiske familie får information om barnets liv. Den biologiske familie skal have den information leveret, hvis de ikke selv er i stand til at henvende sig for at få rapporten.

»Endeligt er der et prescreeningsprojekt, hvor vi støtter den lokale socialarbejder i at screene sagen, før sagen kommer i retten, og barnet sættes i forslag. Vi dykker ned i tilgængelig viden om slægtskab, søskendeforhold mv. Der er et klart behov for at være proaktiv på området og for at hjælpe de social workers, vi samarbejder med.«

Det sidste tiltag kan fx være med til, at søskendeflokke ikke skilles ad ved adoption, forklarer Robert Jonassen. For hvis man kender familien, kan man tage hensyn til den.

Fremtidens adoption

En tredje fornyelse, der har været oppe at vende i adoptionskredse de seneste par år, er at kigge på den definitive adskillelse af biologiske familier og adoptivfamilier, fortæller Robert Jonassen.

»Vi vil gerne udfordre adoptionsbegrebet og gøre det mere kulturelt sensitivt. I Afrika forstår man fx ikke, at man kan bryde et slægtskab ved adoption, så det vil vi gerne være med til at sætte fokus på og eventuelt tænke ind i vores formidling.«

Fremtidens adoptioner kan blive præget af en mere flydende forståelse af slægtskab, mener Robert Jonassen:

»Åbenhed i adoption er vigtig. Vi vil gerne have flere forskellige former for adoption og kunne spørge forældrene i adoptionstrekanten, hvilken form for adoption, de ønsker, og om der skal være en grad af åbenhed.«

Men åbenheden kan ikke iværksættes uden omtanke:

»Åbenhed kræver også mediering, og det vil variere meget fra land til land. Det vil kræve ressourcer, men kigger man på lande, hvor det ikke giver mening at tale om et afbrudt slægtskab, hvad er det så for en adoption, der skal være tale om? I de lande kunne en form for åbenhed i adoption måske være fornuftig.«

Kontakt til oprindelige forældre

Robert Jonassen tager psykologkasketten på, når han slår fast, at et barns positive udvikling afhænger af uafbrudt omsorg hele vejen igennem barndommen. Den omsorg kan en anden familie end den biologiske i nogle situationer være de bedste til at varetage.

»Et barn bør ikke vente på, at deres slægtninge måske får overskud til eller mulighed for at tage sig af det om fem år. I den situation kan adoption være en bedre løsning.«

Men åbenhed i adoption indebærer også en risiko for en ulighed mellem de forskellige parter. Hvem har hvilke rettigheder, og hvornår?

»Det ved vi simpelthen ikke nok om, men hvis man finder den rigtige form, vil man kunne løse det. Vi er i gang med et pilotprojekt, hvor vi prøver at mediere en sag, hvor den danske adoptivfamilie er interesseret i åbenhed. Så vi er i gang med at lave modeller, der kan fungere for alle parter. Om fem år håber jeg, at vi vil kunne rådgive mere om åbenhed og om, hvilke lande der kan forventes at være en åbenhed i.«

Desværre er der kun lidt viden om åbne adoptioner:

»I forskningen er der delte meninger om, hvorvidt det er det rigtige for barnet. Om barnet fungerer bedre efter et tab, hvis det lægger låg på for-

Subsidiaritetsprincippet går ud på, at man først skal forsøge at anbringe barnet i dets oprindelige familie. Derefter inden for landets grænser, og først i tredje instans kan international adoption komme på tale.

Subsidiaritetsprincippet er nedfældet i Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner fra 1993.

Adoptionstrekanten henviser til de tre parter i en adoption: Oprindelige forældre, adoptanter og barn.

tiden, eller hvis der er hyppig kontakt? Men også om, hvornår den form for åbenhed er vigtig for barnet, og hvornår noget andet er vigtigere. Den nyeste forskning peger imidlertid på, at åbenhed kan være en fordel. Det er bare vigtigt ikke at være for rigid i sin holdning, men at arbejde med begrebet og udforske det. For der er mange nuancer og perspektiver at tage højde for, når der tales åben adoption.«

Få adoptioner

Men uanset hvilke tiltag, der iværksættes, så har der været et markant fald i adoptioner i disse år.

»Antallet er også faldet på verdensplan. I mange afgiverlande bliver der frigivet færre børn til adoption, og der er kommet mere bureaukrati, idet man i en del lande bliver bevidst om at holde igen med adoption. Det er et politisk tema i en række lande.«

Robert Jonassen er dog bange for, at det i nogle tilfælde er børnene, der betaler prisen for den nye politiske bevidsthed:

»Bagsiden af den politiske bevidsthed mod adoption er, at en del børn dør i nogle lande. På nogle børnehjem er børnedødeligheden for høj,

men man må respektere de andre landes politiske holdninger.«

Til kommende adoptanter i Danmark siger Robert Jonassen, at han gerne ser, at der er op imod 150 internationale adoptioner til Danmark. Men der skal gøres en indsats, for på nuværende tidspunkt er der ca. 115.

»Vi skal nok blive dygtigere til at kigge på flere lande.«

Og så lover han en mere gennemskuelig gebyrpolitik:

»Det er ikke i orden, at kommende familier føler en voldsom usikkerhed i forhold til gebyrer. Vi arbejder på at skabe en større forudsigelighed. Vi ser naturligvis også gerne, at tilskuddet fra det offentlige stiger. I Norge er tilskuddet lige blevet forhøjet, men i Danmark har det desværre ligget fast i mange år.« ■

Robert Jonassen, direktør for den nye danske adoptionsorganisation, DIA.



Vores vej til en åben adoption

Da Dorthe Olsen og hendes mand Rasmus adopterede en femårig pige fra Nordvietnam, lukkede de samtidig hendes søskende og mor ind i deres liv. Her er Dorthes egen beretning om at vælge en varig kontakt til sin datters oprindelige familie.

AF DORTHE OLSEN

»I november 2010 ændrede vores liv sig for altid. Vi sagde ja til, at vi gerne ville adoptere en stor pige fra Hoa Binh i Vietnam. Hun var fem år. Syv måneder senere, i juni 2011, var der afrejse fra Billund til Vietnam.

Vi rejste til Vietnam i god tid inden, vi skulle møde vores datter, så vi kunne nå at blive akklimatiseret og nyde og fordøje alle de indtryk, Hanoi byder på. Vi ankom til Hanoi og indlogerede os på et lækkert hotel. Alle de mennesker, vi mødte, var søde og venlige, og vi hyggede os og nød tosamheden, som snart ville få en ende.

Første besøg på Hoa Binh Social Protection Center, og vi var ved at sprænges af glæde, spænding og nervøsitet. Vi blev modtaget af lederen, Mrs. Dung, som bød os velkommen og skænkede te. Vi havde lige sat os, da en flok dejlige børn dukkede op. Jeg ledte efter vores pige, men jeg kunne ikke se hende i flokken. Rasmus kunne heller ikke se hende, og jeg tænkte, at hun nok ville komme lige om lidt.

Mrs. Ha, som var vores kontaktperson, præsenterede to af de store piger som »Vân Anh's sisters«, og lederen gjorde tegn til de andre børn om, at de skulle finde Vân Anh. Mrs. Has sætning hang lidt i luften. Vi anede ikke, at Vân Anh havde søstre, som også boede på børnehjemmet. Jeg blev lidt forvirret og tænkte »hørte jeg rigtigt?« Samtidig tænkte jeg bare »Nå nå, det er da meget hyggeligt at møde dem, men hvor kom de lige fra?«

Så fik jeg det dårligt, men jeg kunne intet stille op. Jeg forholdt mig roligt og sagde til mig selv, at jeg ikke måtte begynde at tude eller kaste op. Jeg kiggede på Rasmus, min store stærke tømrer. Til hverdag bærer hans skuldre på mange tunge sager hjemme i Tjæreborg i Vestjylland. Men denne varme dag ude i Hoa Binh, hvor vi kun havde hinanden, fortalte hans ansigtsudtryk og blege kulør, at det var en tung information at fordøje.

Så kom hun susende om hjørnet, stoppede brat op, kiggede fra lederen over til os, og lige pludselig sad hun på mit skød, og vi holdt om hinanden.

Jeg havde stadig en summende lyd i ørerne fra sætningen »this is Vân Anh's sisters«. Og min mave vendte sig stadig. Men vi fik lidt tid sammen med Vân Anh, trofast fulgt af hendes søstre, og vi fik set børnehjemmet og det sted, hvor Vân Anh sov og legede.

Ventetid

Den dag tog vi 1500 billeder med hjem til hotellet. Vi ankom i rollen som vordende forældre, men vi blev sat i rollen som dem, der skulle skille et trekløver ad.

Vi tog tilbage til hotellet og delte en flaske rødvin. Vi græd, spiste lidt aftensmad, græd lidt mere og prøvede at rydde op i tankerne og få styr på følelserne. Jeg var så træt, så træt den aften.

Vi havde et besøg mere på børnehjemmet inden den ceremoni, hvor vi officielt ville få overdraget Vân Anh. Den dag parkerede jeg søstrener allerbagerst i mit sind. Vi havde ikke mere at give af, jeg kunne ikke forholde mig til dem, vi vidste ikke, hvad vi kunne eller skulle gøre. Vi hilste kort på dem, men tilbragte dagen sammen med vores datter. Vi nød hvert et sekund med Vân Anh på tremandshånd, kun os, der skulle være familien Olsen i Tjæreborg, tæt på Fanø. Vi tog endnu flere billeder, og hele dagen blev fyldt med glæde og frustrationer.

Den næste tid var hård. Vi vidste ikke, hvad vi skulle stille op med den situation, vi var blevet stillet i. Vi rejste til Vietnam for at hente Vân Anh og var indstillet på, at det var det, vi skulle, og så buldrede og bragede det både i hjerne og hjerte på os!

Ceremonidagen kom, og vi gjorde os klar, pakkede en madpakke og huskede alt det praktiske. Så meldte den biologiske mor sin ankomst. Inden i os var der en lille frygt for, at hun ville trække det



Dorte og datteren Anna Van Anh på børnehjemmet Hoa Binh i Nordvietnam.

hele tilbage. Tre brikker af puslespillet var samlet, og det så ud til, at hele puslespillet kunne blive færdigt. Men pludselig så det ud, som om brikkerne blev skilt ad, blandet og smidt tilbage i bunken. Men den biologiske mor kom ikke alligevel.

Afsked

De var der igen, to storesøstre. Alle var i fint tøj. Vi skulle være klar, men var det ikke. Vi var gået i stykker indeni. Vi havde fået printet et billede af de tre søstre sammen – et kopi til hver. Bag på havde vi fået skrevet, at vi ville passe godt på deres lillesøster, at vi ville komme og besøge dem, og at vi

ville gøre alt for at hjælpe dem. Minibussen holdt klar. En plejer holdt om søstrene, små børn stod og kiggede på, lederen fældede en tåre og ønskede os alt godt. Jeg så ingenting, fordi tårerne løb og løb. Jeg mærkede smerten i mit hjerte og den lille spinkle krop mod min. Rasmus skubbede mig kærligt ind i minibussen, hvor jeg fandt en plads med Vân Anh på armen. Søstrene kiggede på mig, græd og brød sammen, da døren blev lukket. Vi efterlod to piger, der troede, de aldrig mere skulle se eller tale med deres søster.

Vi rejste hjem med en lille stor pige på fem år og syv måneder. I de stille stunder fortæller jeg

min elskede pige, at far og jeg ville gøre det igen og igen og igen. Jeg fortæller hende, at vi er så stolte over at være hendes mor og far i Danmark, og at hun er så sej. Den 1. juli 2015 flagede vi med det danske og det vietnamesiske flag, da vi fejrede vores første fire år sammen. Det har været fire dejlige, udfordrende og oplevelsesrige år.

I Danmark

Efter vi kom hjem i 2011, blev der åbnet op for kontakten til familien i Vietnam, som vi nu omtaler som »vores familie«. Vi valgte at rejse tilbage i 2012, fordi vi havde brug for at se det hele igen og for at møde søstrene igen. Følelsesmæssigt var vi kommet ud på den anden side. Rasmus og jeg tog den beslutning, at vi ville gøre alt for at bevare kontakten til familien i Vietnam.

Da vi kom derud, blev vi spurgt, om vi ville møde den biologiske mor og en storesøster mere. »Ja tak,« sagde vi. Vi mødtes på børnehjemmet, vi græd sammen, holdt om hinanden, viste billeder, hyggede, tog flere billeder, spiste sammen og havde en dejlig og sørgelig dag.

Vi talte sammen via en tolk, og den biologiske mor takkede, fordi vi passede godt på hendes mindste datter. Hun takkede, fordi vi kom tilbage, for hun havde ikke troet, hun nogensinde ville se Vân Anh igen.

Jeg takkede hende, fordi hun ville møde os, og fordi hun tog imod os med åbne arme. Jeg forsikrede hende om, at Vân Anh aldrig ville glemme hende, søstrene eller Vietnam. Jeg var så glad for at møde hende og følte, at nogle flere brikker af puslespillet var ved at falde på plads.

I 2012 og 2013 var Vân Anh i jævnlig kontakt med søstrene på børnehjemmet, og når nogen, vi kendte, var i Vietnam, var de ude og besøge dem med gaver og billeder. I sommeren 2013 rejste vi til Vietnam igen. Denne gang havde vi fået arrangeret det sådan, at vi hentede pigerne på børnehjemmet og tog dem med ind til Hanoi til vores hotel. Vi hyggede, spillede spil, spiste mad, lærte vietnamesisk og dansk, lavede skumbad i badekarret, tog fjollede billeder, spiste is, så tv, var i poolen, flettede fletninger og brugte neglelak i alle farver. Da vi tog af sted, sagde vi »vi ses igen«, og det var så skønt at kunne sige de ord.

Savn

I 2014 var der kontakt via telefonen, vi sendte pakker af sted, fyldt med alt godt til børnehjemmet og med personlige gaver til den biologiske mor og de tre søstre. I sommeren 2014 rejste vi til Tyrkiet.

Anna Vân Anh arbejdede på at falde til, var på overarbejde, ville så gerne alt på en gang, og ville

Anna Van Anh på tilbagerejse til Hanoi, hvor hun mødte sin biologiske familie og holdt ferie med sine søstre.





Familien Olsen hjemme i Danmark, hvor de forsøger at leve et liv med et vietnamesisk islæt.

bare være dansk. Hun ville gerne til Tyrkiet, spise frikadeller og have rugbrødsadder med leverpostej. Mor og far var på overarbejde. Vi pressede nok lidt på for, at kontakten skulle holdes. Vi ville spise ris, og vi ville gerne Vietnam rigtig meget. Perioden fra sommer 2014 til slut 2014 var en sej tid at komme igennem. Det var en tid, hvor vi kæmpede for at få det hele til at gå op i en højere enhed. Vi var en familie, der var kørt galt på en tresporet motorvej. Vi prøvede at finde den samme afkørsel, men det lykkedes ikke.

Vi spekulerede på, om vi havde været naive, fordi vi så gerne ville bevare kontakten. PAS – Post Adoption Services – kom på banen. Hele historien blev talt igennem, oplevet om og om igen og vendt og drejet. Der blev sat ord på sorgen og afmagten, og der blev grint og grædt. PAS hjalp os med at sætte tingene på plads. Vi fik ros for det, vi gjorde, og vi fik at vide, at det på et tidspunkt ville komme 10 gange så godt tilbage. Endelig var der en, der sagde: »Det er rigtig og så stort det, I gør. I giver jeres pige en gave for livet. I har muligheden, grib den dog. Hold kontakten, sørg for, at der bliver ringet, at der er noget at kunne vende tilbage til. Så ved Anna Vân Anh, at hendes hukommelse ikke spiller hende et puds. Hun ved, at det er rigtigt, det, hun husker og har oplevet. Vores lille pige ved, hvad det er, hun savner. Men savn behøver ikke altid at være en trist ting.

Rummelighed

Vores liv ændrede sig i 2011, da de første børn, vi mødte på børnehjemmet, var vores kommende datters søstre. Det banede vejen for en åben adoption. For os har det kun været muligt, fordi de var der, fordi vi ville det, fordi vi kæmpede, fordi vi turde, og fordi vi har brudt med normerne. Men i vores øjne var det en dyrebar mulighed, vi ikke ville slippe.

Åben adoption betyder rummelighed og ikke at være bange for at blive valgt fra. Nærmere at blive valgt til. Åben adoption betyder at give plads til fortællinger. »Jeg husker ... dengang i Vietnam ... i Vietnam gør man sådan.«

Der er ingen tvivl om, at det har været hårdt. 2014 var det år, som var sværest for alle. Store spørgsmål fra en lille pige: »Skal jeg være her? Var det nødvendigt, at far og du kom og hentede mig? Kunne jeg ikke bare være blevet der? Vi svarede på alle spørgsmålene. Vi tog en fridag, når der var brug for det, fandt fotoalbummet frem og huskede sammen. Historier blev fortalt, og der blev krammet og holdt om.

PAS er næsten afsluttet. Vi har flyttet os og er rykket tættere på hinanden. Vi er en familie, der har en familie i Vietnam. Vi forældre har sluppet

Vietnam ganske lidt, og Anna Vân Anh efterlyser det en hel del. Vi er afslappet om det hele og ikke længere bange for, at hun mister kontakten. Det betyder, at Anna Vân Anh er afslappet. Hun synes, det er lidt sejt at kunne snakke vietnamesisk og have det mørkeste hår i klassen.

Nogle venner forsvandt, nye kom til, for nogle mennesker kunne rumme vores liv og vores valg, og andre kunne ikke. »I er ikke rigtig kloge,« siger de. Men det er vi faktisk i dag. Vi er helt vildt kloge og fuld af viden og ahaoplevelser. Vi er heldige, fordi vi har en flok dejlige vietnamesiske venner, og de har fra starten været engageret i vores liv og familie. Det har været en gave for vores datter at holde sproget ved lige. Det er muligt, fordi der er kontakt til Vietnam, fordi vi jævnlig ses med vores venner og finder sange og film på YouTube på vietnamesisk.

Vi tænker nogle gange, at det er utroligt, hvad Anna Vân Anh har overlevet, hvad hun har skullet igennem de første fem år, hvad hun lærte de næste fire år. Hun er sej, og vi er nogle forældre, der gjorde, hvad vi følte var rigtigt, og kæmpede for det.

Vores pige fylder 10 år i november 2015.« ■

Åbne adoptioner

Fremtidens adoptioner kommer sandsynligvis til at indebære mere kontakt mellem barn og oprindelige forældre, end vi hidtil har set. Det stiller nye krav til alle adoptionens parter.

AF LISBET MOGENSEN, FREELANCE INDEN FOR KUNST OG KULTURFORMIDLING OG ADOPTIVMOR TIL TO

Åbne adoptioner er et begreb, der fylder mere og mere i adoptionskredse. Et af de store spørgsmål i debatten er, om »åbne adoptioner« kan være med til at mindske adoptivbarnets mange traumer og dermed begrænse de psykiske følger? Denne artikel ser på, hvad åben adoption kan betyde for de tre parter i åbne adoptioner: Den adopterede, adoptanterne og den oprindelige familie.

Hvad dækker begrebet »åben adoption« over? Ved en åben adoption har begge sæt forældre ret til at vide noget om den anden part, modsat lukkede adoptioner, hvor begge har ret til fuld anonymitet, og alle dokumenter er fortrolige, typisk indtil barnet er 18 år.

Ved den åbne adoption sker kontakten oftest på initiativ af parterne selv, men det forekommer i udlandet, at der er en form for formidlingsinstans, der er med til at aftale kontaktformen og hyppigheden.

Åbne adoptioner kan gradbøjes i formen, dvs. at der kan være større eller mindre grad af åbenhed. De biologiske forældre opgiver deres juridiske ret til deres barn ved bortadoptionen, men der aftales en form for kontakt til barnet og adoptivforældrene, måske i form af årlige møder, måske kun i form af skriftlige informationer og fotos af barnet. Kontakten aftales gerne på forhånd.

Når forældremyndigheden ved lov er overgivet til adoptanterne, er det som udgangspunkt dem, der kan bestemme, om adoptivbarnet skal søge kontakt med de biologiske forældre fx via den adoptionsformidlende organisation, der har pligt til at arkivere alle informationer om den adopterede. Først, når barnet er 18 år, kan det selv søge aktindsigt.

Inden for adoption i dag forholder man sig til Haagerkonventionen, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, FN's Børnekonvention og Europarådets Adoptionskonvention om de bestemmelser, der taler om arkivering af oplysninger om barnet, beskyttelse af privatliv og ikke mindst det, der vægtes højest: Barnets tarv.

Hvordan fremtiden på det åbne adoptionsområde bliver, er det svært at spå om, men mange

danske adoptanter vil nok vægre sig ved at gøre som i USA, hvor det inden for nationale adoptioner forekommer, at den biologiske mor kan vælge, hvem der skal adoptere hendes barn. Adoptanterne kan her blive bedt om lave mapper med beskrivelser og fotos af sig selv, deres liv, økonomi, arbejde, sociale og religiøse forhold osv. Den biologiske mor har flere par at vælge imellem, således at hun kan få den i hendes øjne mest optimale familie til sit barn.

Hvordan har »åbne adoptioner« udviklet sig i Danmark?

Hvis man historisk ser på adoption i Danmark igennem de sidste ca. 100 år, var de første typer af adoption oftest en »åben adoption«. Parret, der adopterede et barn, kendte moren eller begge forældrene. Måske var det et barn fra ens egen familie. Det kunne være en svigerinde, der døde i barselssengen, eller en bror, der ikke kunne tage vare på et spædbarn. Eller også var adoptionen måske en del af en social foranstaltning, hvor jordemoderen sørgede for, at en velhavende familie adopterede en fattig kvindes nyfødte. Graden af åbenhed kunne her spænde fra ingen til meget.

Der var naturligvis også adoptioner, hvor barnets mor var ukendt for barnet og adoptivforældrene, og tilfælde, hvor børn blev sendt på børnehjem, fordi forholdene i hjemmet var uegnede for børnene, og disse senere blev bortadopteret. Også her var dokumenterne med parternes navne forsegledede, og mange af disse børn kæmpede i årevis for at finde deres biologiske forældre.

I 1970'erne, da adoptionsorganisationerne blev etableret, begyndte der systematisk at komme adoptivbørn til Danmark fra udlandet. Proceduren blev nu, at adoptioner var lukkede og anonyme. Den lukkede adoption skulle sikre et brud med de biologiske forældre. Der blev ligefrem talt om, at barnet »genfødtes« i en ny social relation (SFI: »Adoption som indsats«).

Sådan har det været indtil de allerseneste år, hvor vi måske nu ser starten på en mere åben måde at forholde sig til de biologiske forældre

og det voksne adoptivbarns ønske og krav om at kende sin identitet.

Adoptivforældrene

Udgangspunktet for en adoption var og er et ønske og et behov hos et forældrepar eller en enlig om at få sit eget barn. Det er adoptanternes behov og efterspørgsel, der styrer adoptionsarrangementet.

Adoptanterne har som udgangspunkt ikke noget ønske om at have en kontakt til en »fremmed« mor eller familie, der vil være med til at mudre kontakten til det længe ønskede eget barn. I en adoption er der altid et drama indbygget, men de fleste adoptanter er dog så bevidste om situationen, at de nok reflekterer over, at der bag deres adoptivbarn er en dybt ulykkelig baggrund, hvor en mor må afgive sit barn til bortadoption. Adoption hviler altså på en grundsten af sorg, savn og længsel for alle tre parter vedkommende.

Selvom en adoption er anonym, kan der dog være en vis form for information om barnet i de medfølgende papirer. Måske et navn på moren, bynavne eller andre informationer. Ved adoption af større børn kan de måske selv fortælle om oplevelser, navne på forældre, steder eller andre detaljer.

Adoptivfamiliens åbenhed

De fleste adoptanter til børn i såkaldt lukkede adoptioner forholder sig normalt åbent til barnets fortid, herunder viden om barnets hjemland i dagligdagen. Mange taler med barnet om dets oplevelser og sørger for, at emnet ikke er tabubelagt. Barnet får gerne større og større doser af viden om sin fortid, stigende med barnets alder.

Som situationen er i dag, accepterer mange, at deres barn eller de selv må kontaktes, hvis den biologiske familie henvender sig, men der er langt derfra og til, at de selv aktivt opsøger de oprindelige forældre.

Fra undersøgelser ved man, at adoptanter generelt set er positive over for åbne adoptioner, når de først har vænnet sig til tanken. Det er dog vigtigt for de fleste adoptanter, at de har en vis form for kontrol med begivenhedernes gang, men det bliver også sagt, at mange føler et større pres, som de ikke regnede med at have ved en anonym adoption.

Fagfolk har udtrykt bekymring for, hvordan tilknytningen mellem adoptivbarn og adoptanter vil være ved en åben adoption, men ud fra de undersøgelser, som bl.a. Ankestyrelsen har gennemført i 2014, udtrykker adoptanter, at åben adoption giver ekstra god kontakt til adoptivbarnet: Især til større, men også til yngre børn. Kontakten til den biologiske mor har en anden karakter end den kontakt, barnet har til adoptivmoren, som det er vokset op hos, og kontakten til den biologiske familie skaber en tillid mellem

barn og adoptanter. Dette må dog forudsætte, at den grundlæggende forældre-barn-tillid og -tilknytning er etableret.

Erfaringerne med åben adoption i Danmark er så få, at det ikke har været muligt at få nogen psykologer eller myndigheder til at udtale sig om emnet.

Adoptivbarnet

Adoption er et større eller mindre traume i enhver adopterets liv. Kan åbne adoptioner med en ubrudt kontakt til de biologiske forældre være med til at mindske de mange problemstillinger, der er forbundet med at være adopteret?

I adoptionsdramaet skal adoptivbarnet agere, finde sig selv, overvinde sin sorg og længsel, og ofte ender denne søgning efter egen identitet i et kaos af vrede, afmagt og følelser af ensomhed og længsel. Adoptivbørn figurerer desværre ofte i statistikkerne over problembørn eller endnu værre i selvmordsstatistikkerne. Heldigvis »lander« hovedparten af adoptivbørnene som voksne med begge ben på jorden og lærer at kunne leve med deres liv som adopterede. Det enkelte individs robusthed eller skrøbelighed har en afgørende indflydelse på, hvordan den adopteredes fremtid kommer til at se ud.

Hos den adopterede findes næsten altid et ønske om at kende sin baggrund. Men når ønsket går i opfyldelse, er mødet med den biologiske mor eller familie ofte både en forløsning og et stort chok. For andre adopterede i Danmark kan åben adoption slet ikke praktiseres, fordi de er afleveret anonymt til et børnehjem, og det kan være umuligt at finde deres biologiske rødder.

Splittelse

Når man beskæftiger sig med begrebet »åbne adoptioner«, støder man uvægerligt ind i aldersproblematikkerne. Hvornår skal barnet have kontakt til sin biologiske mor? Hvornår bliver barnet splittet, og hvornår er det skadeligt? Kan barnet altid tåle at have kontakt til begge hold forældre? Hvad sker der med et barn, der er vokset op hos adoptivforældre, men med en løbende kontakt til sin biologiske familie?

For helt små børn kan der være en frygt for, at løbende kontakt med den biologiske mor samtidig med, at en tilknytning til adoptivforældrene skal etableres, giver en ustabil tilknytning. Derfor må der sandsynligvis anbefales en nedre aldersgrænse for, hvornår en regelmæssig kontakt skal starte.

Man kan skele til praksis og erfaring inden for plejebarnsområdet, hvor mange plejebørn befinder sig i et konstant følelsesmæssigt dilemma og føler sig splittet mellem den biologiske mor og plejeforældrene. Kontakten mellem parterne er

her ugentlig eller månedlig, hvorimod adoptivbarnet sjældent møder sin biologiske mor mere end en gang årligt. Det gør en forskel, men relationen er på længere sigt ligeså problematisk, da der opbygges forventninger og fantasier, der ikke altid kan indfries.

Voksne adopterede fortæller om deres årelange længsel efter at finde ud af, hvem der deres biologiske mor er, men mange fortæller også, at de tror, de ville have haft et splittet liv, hvis deres verden skulle være delt mellem en biologisk familie og en adoptivfamilie.

For adoptivbørn, der har psykiske problemer og i værste fald ender i afmagtssituationer, er åbne adoptioner ikke nødvendigvis den rigtige løsning. Deres problemer bunder i mange forhold: Traumer over oplevelser før adoptionen, selve adoptionen, indlæringsproblemer grundet sprogbarrierer, manglende evne til tilknytning, at føle sig anderledes og flere andre forhold.

Andre undersøgelser viser, at der er større chance for, at den adopterede beholder en positiv tilknytning til adoptanterne, hvis der er en høj grad af åbenhed om deres biologiske forældre, ligesom disse adopterede får færre psykiske problemer.

Den biologiske familie

Alle har hørt historier om den biologiske mor eller familie til et adopteret barn, der pludselig melder sig for at tigge om penge til børn, mad, husleje eller andre ting. Historierne er anekdotiske, men det er i al fald sikkert, at de to sæt forældre i en adoption ikke har en ligeværdig relation, og der er endnu ikke i Danmark erfaringer med, hvordan adoptanter og den oprindelige familie bedst forholder sig til den kendsgerning, at den ene familie højst sandsynligt både har mange flere ressourcer end den anden familie og har barnet.

Der er også historier om biologiske mødre, der fortryder adoptionen og insisterer på at få barnet tilbage. Det er let at forestille sig, at den biologiske mors eller den biologiske families savn og længsel efter at vide, hvordan det går barnet eller at blive genforenet med det på et eller andet tidspunkt, må være til stede. Her kan en åben adoption være med til at mindske den biologiske mors stress over situationen og kan give en vis ro.

Fremtiden

Kan adoption gøres anderledes? Skal adoptioner være mere åbne end i dag? Åbne adoptioner er ikke en entydigt perfekt løsning. Problemstillingen er så kompleks og så afhængig af det enkelte menneske, at der kun kan skitseres retninger fremad. En drejebog for åben adoption kan ikke skrives på nuværende tidspunkt.

Forskningen på området hviler på meget begrænset data. Den største undersøgelse fra USA havde over 1300 deltagere, og her pegede tendensen mod, at der var tilfredshed fra adoptanternes side, hvis graden af åbenhed var aftalt på forhånd. Undersøgelsen viste også, at adopterede i åbne adoptioner *ikke havde flere problemer sammenlignet med adopterede i anonym adoption*, men de havde heller ikke færre. Udtryk som »det giver ro at vide, hvor jeg kommer fra«, er kendetegnende for voksne adopteredes holdning til åben adoption.

Fra adoptanternes side skal adoption muligvis anskues anderledes. Det er fx ikke en menneskeret at få et barn. International adoption må forholde sig til, at afgiverlandenes sociale og økonomiske situationer forbedres, og at de børn, der fremover bliver frigivet til adoption har en anderledes baggrund end tidligere. De kan have flere traumer fra krige og katastrofer og har ofte en højere alder, blandt meget andet.

Fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold anbefales videreuddannelse af adoptionsrelateret personale til bedre at håndtere åbne adoptioner. Der anbefales også forskning på området samt støtte til adoptanterne i, hvordan de hjælper barnet med at håndtere sin fortid. Brug af PAS-midler til større adoptivbørn og unge til at tackle udfordringerne er også en mulighed. ■

I næste nummer af magasinet Adoption & Samfund bringer vi endnu en artikel om åben adoption.

Kilder

Informationerne til artiklen er hentet fra personlige beretninger, avisartikler fra bl.a. Berlingske Tidende, Information, Jyllands-Posten, Kristelig Dagblad og Politiken, diverse hjemmesider og fora på internettet og en række artikler og rapporter, bl.a.:

Analyse af det danske adoptionssystem. Undersøgelse foretaget af Ankestyrelsen, september 2014.

Rapport: Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, sept. 2014.

Rapport: Adoption som Indsats, Mogens Nygaard Christoffersen m.fl., SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd, Kbh. 2007.

Social Kritik. Tidsskrift for social analyse og debat. Tema nr. 137, Om Transnational Adoption, (red.) Lene Myong, februar 2014.



Mathias Musse på 2 er født i Etiopien.



Ida på 11 har en mor, Maria, der er født i Sydkorea.



Ermias på 6 er født i Etiopien og Taekwondo-fan.



Elda er 3 og født i Etiopien, Noah er 6 og født i Colombia.
Elda på 3 født i Etiopien er her i zoo.



Daniel Min-Wu på 8 og Sophia Eun-a på 5 er født i Sydkorea.

Noah på ferie i Grækenland.



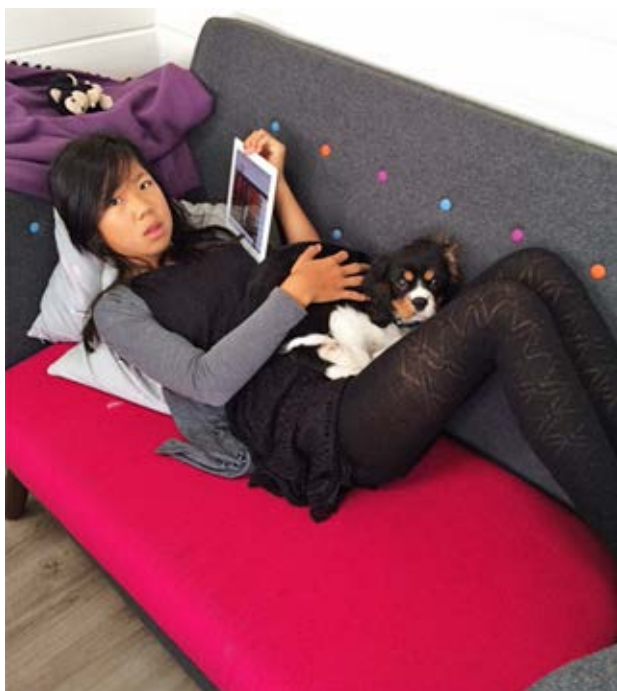


Clara Hoang på 9 er her på tilbagerejse til Phan Thiet, Vietnam.



Sebastian Fasil på 3 er født i Etiopien.

Mor-søn selfie: Tania er født i Pusan i Sydkorea i 1973, og Silas er født i Vietnam i 2010.



Astrid Jia på 11 år er født i Kina, her med hunden Charlie.
Lucas er født i Peru. Han er klar til første skoledag i 2015.



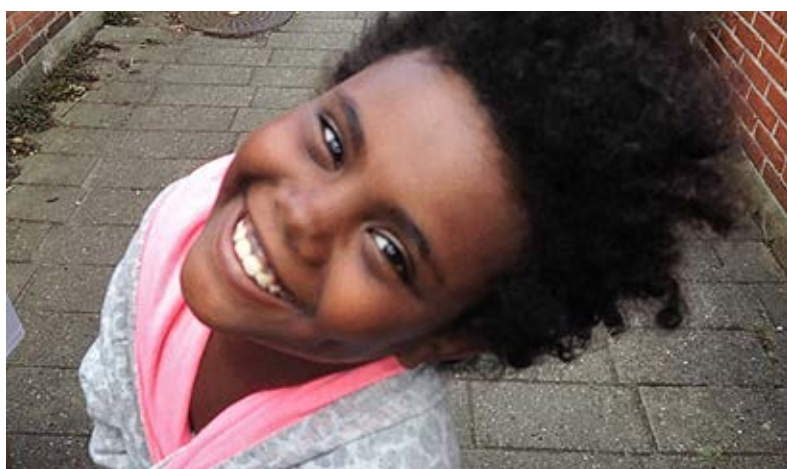
Oscar Enci Dimon er lige fyldt 4 år. En livsglad grinebider, som er født i Kina.





Eliska på 5 er født i Tjekkiet.

Ella er 8 år og født i Etiopien.



David hos fotografen. Han er 6 år og født i Colombia.



Daniel på 6 er født i Sydkorea.

Frida Yin på 6. Hun er født i Kina og søster til Astrid på forrige side.



Vi vil meget gerne bringe
billeder af jeres børn.

Send dine fotos til:

bladet@adoption.dk

Hvis du leder forgæves efter et billede, du har ind-
sendt, har der måske været problemer med bille-
dets kvalitet.

Forskningens svar afhænger af forskningens spørgsmål

Psykolog Lars Rasborg har følgende kommentar til den forskning, der påviser en højere forekomst af sygdom hos adopterede børn end hos jævnaldrende.

AF LARS RASBORG

Børn, der er adopteret fra udlandet, har væsentlig mere kontakt med sundhedsvæsenet, ikke mindst vedrørende psykiske vanskeligheder, end jævnaldrende børn, der er født i Danmark. Det er ikke overraskende; man ved det godt, når man arbejder på området.

Resultatet stammer fra en ny, dansk undersøgelse, hvori 6.820 adopterede børn sammenlignes med 492.000 børn, der er født i Danmark. En tidligere undersøgelse, der kun omfattede 600 adopterede børn, viste nogenlunde det samme. Den er nu blevet bekræftet, og bekræftelser er altid godt.

Imidlertid giver det først mening at foretage en undersøgelse, når der er begrundet formodning om, at den vil medføre nye resultater, som gør en forskel af betydning. Eller sagt omvendt: Uden et kriterium for væsentlighed er der ingen grænser for, hvad der bør undersøges – og undersøges igen.

Nu kan jeg jo ikke udelukke, at forskerne bag den aktuelle undersøgelse havde grunde til at tro, at den ville medføre ny og vigtig viden, men har taget fejl, sådan som der altid er risiko for i forskning. Men vi ved, at forskere i dag ikke altid kan gå efter ny og vigtig viden. For at opfylde deres jobkrav skal de producere en vis mængde videnskabelige artikler, og artikler kan godt være videnskabelige, selv om de intet reelt nyt fortæller.

Forskere, der går efter ny og vigtig viden, skal desuden have gode ideer, og det har man ikke nødvendigvis, selvom man har kvalificeret sig som forsker. De må desuden have rammer, der giver dem frihed til at forfølge ideerne, og her kan de blive bremsede af, hvad der bevilges penge til.

»Vi ved ikke noget«

Den nye undersøgelse drejer sig om omfanget af kontakten med sundhedsvæsenet, ikke om, hvorvidt adoptivbørn så også har større helbredsproblemer end andre børn.

I undersøgelsen nævnes det, at adoptivforældre har længere uddannelser end gennemsnittet og måske derfor bruger sundhedssystemet mere end andre forældre, og at praktiserende læger måske også henviser børn med adoptionsbaggrund hyppigere end andre børn til speciallæger. Denne øgede brug af sundhedsvæsenet betyder således ikke nødvendigvis, at adoptivbørn har større helbredsproblemer end andre børn.

Forskningsartiklens førsteforfatter, Heidi Graff, som er forsker på Institut for Folkesundhedsvidenskab på Københavns Universitet, sammenfatter undersøgelsens resultater sådan:

»Vi kan ikke sige andet ud fra den her undersøgelse, end at vi ser nogle tendenser til, at der er en øget sygelighed på nogle udvalgte områder. Undersøgelser som denne her lægger selvfølgelig op til, at vi går videre og ser, hvorvidt og hvorfor adoptivbørn har en øget sygelighed. Det ved vi jo ikke, om de har.« (videnskab.dk).

Der er en professor. Han ved især, hvad man ikke ved om skovserne, det lille folk i skoven, for han har aldrig set dem. Men han prøver at finde ud af, hvad de lever af.

Vi ved allerede en hel del, i hvert fald om adopterede børns psykiske udvikling. Det er bare ikke baseret på forskning, men på erfaringer.

Eksempelvis ved vi, at børn, der er adopteret fra udlandet, kan have været udsat for tre belastninger, som andre børn normalt er forskånet for. Første belastning består i *tab af god omsorg*, f.eks. fra biologiske forældre eller medarbejdere på et børnehjem. Anden belastning består – modsat – i det *omsorgssvigt*, som følger af fx at bo på et børnehjem med mange børn pr. medarbejder. Tredje belastning udgøres af den *kulturelle omvæltning*, som flytningen fra et land til et andet som regel er for et barn.

Belastningerne kan gøre det vanskeligt for et barn at knytte sig til adoptivforældrene og andre voksne, for det er svært at tro på mennesker, når man har erfaret, at de forsvinder fra én, at de ikke bruger tid på én, og at de flytter én væk fra det, man kender og hen til noget fremmed. Så langt er der bred enighed blandt fagfolk om adoptivbørns psykiske udvikling, men det er som sagt ikke viden, blot erfaringer.

Sara bor i skoven blandt skovserne. Hun ved, at de lever af den dug, der falder på rødkålsblade, for hun har set det i sin have. Professoren, der gerne vil vide det, kender hende ikke.

Hvad vi mangler viden om

I spørgsmålet om, hvad der kan afhjælpe barnets vanskeligheder, deler vandene sig imidlertid blandt fagfolk. Et lille eksempel kan illustrere det:

Det er ikke ualmindeligt, at et adopteret barn har det vanskeligt med de *mikroadskillelser* i hjemmet, som består i, at faderen eller moderen eksempelvis går ind i rummet ved siden af. Barnet følger efter forældrene, som om noget er galt, i stedet for at fortsætte sin egen aktivitet i tryk forvisning om, at alt er, som det skal være. Adfærden vidner om utryghed.

Ifølge ét fagligt råd afhjælpes utrygheden bedst, når forældrene holder sig tæt på barnet, og ved at de, når de ind i mellem øger afstanden, *forsikrer* barnet om, at de ikke forsvinder, fx ved at sige: »Jeg går ind ved siden af, og jeg kommer igen lige om lidt.«

Ifølge et andet fagligt råd afhjælpes utrygheden bedst, når forældrene bevæger sig nogenlunde normalt rundt i hjemmet, og ved at de *spejler* barnets utryghed, ved fx at sige: »Når jeg går ind ved siden af, går du efter mig. Måske tænker du, at jeg går fra dig, og så vil du med.«

Nogle fagfolk anbefaler den ene strategi og fraråder den anden, og andre fagfolk gør det modsatte. Men begge grupper kan næppe have ret.

Enten må de to strategier være omtrent lige hjælpsomme, og så kan begge anbefales. Eller også er den ene strategi mere hjælpsom end den anden, og i så fald er der noget, der hindrer fagfolkene i at samles om den, eksempelvis deres holdninger.

Der er også den mulighed, at den ene strategi er hjælpsom for nogle børn, og at den anden er hjælpsom for andre, og sympati for den ene eller den anden strategi kan måske hindre en erkendelse af, at begge strategier kan noget. Endelig er en mulighed, at ingen af strategierne er hjælpsomme, uden at det dog anfægter fagfolks tro på dem.

Hvis én strategi faktisk er betydelig mere hjælpsom end den anden, er det skidt for de børn, hvis forældre ikke præsenteres for den. Hvis begge strategier er lige hjælpsomme, bør forældrene præsenteres for dem begge som positive muligheder. Og hvis den ene strategi hjælper nogle børn bedst, og den anden hjælper andre bedst, er det væsentligt for det enkelte barn, at vi får viden om, hvordan der kan skelnes. Hvis ingen af strategierne er hjælpsomme, er det også en vigtig oplysning, og den rejser desuden spørgsmålet om, hvad der så er hjælpsomt.

Man kan formode, at eksperimentelle studier af de to strategier uanset udfaldet vil kunne bringe ny viden, der kan afklare hvilke af de nævnte muligheder for effekt, der gælder, og derved bidrage til, at det enkelte barn kan få den bedste hjælp.

Adoptivbørn kan, såvel som andre børn, der har været udsat for særlige belastninger, have en række andre psykosociale udviklingsvanskeligheder, som der på tilsvarende måde findes forskellige råd for afhjælpningen af. Det kan fx dreje sig om vanskeligheder med hensyn til søvn, indlæring og regulering af følelser og adfærd. Også på disse områder er forskning tiltrængt, idet vandene skiller, når det gælder spørgsmålet om, hvordan børnene bedst kan hjælpes.

Men forskning, der kan få betydning for dem, den handler om, kræver forskere, som har frihed til at udvikle gode ideer, og som inddrager erfaringer i idéudviklingen.

Førsteforfatteren til den omtalte artikel, Heidi Graff, mener, at det er oplagt at forske videre for at finde ud af, om den øgede brug af sundhedsvæsenet er udtryk for, at der er en øget sygelighed blandt adoptivbørnene (videnskab.dk).

Jeg kan ikke afvise, at det er en god idé, og at forskningen vil medføre ny og væsentlig viden. Men jeg er skeptisk, idet det vel er ret sandsynligt, at resultatet vil være, at den øgede brug af sund-

hedsvæsnet både skyldes, at adopterede børn har helbredsproblemer, der er større end andre børn, og at forældre og læger er mere opmærksomme på tegn på helbredsproblemer hos adopterede børn end hos andre børn.

Skulle jeg få ret heri, så svarer det til skovser-professorens udsigtsløse forskning:

Han fandt ikke ud af, hvad skovserne lever af, men tabte heller ikke modet. I sit næste projekt ville han finde ud af, om det passede, at uglen var en klog fugl.

Lars Rasborg



FOTO: MORTEN HOLTUM

Lars Rasborg er cand.psych., specialist i klinisk børnepsykologi og praktiserende psykolog. Han er desuden adoptionskonsulent i Ankestyrelsen, men udtaler sig i artiklen på egne vegne.

Kilder

H.J. Graff et al.: Increased health-care utilisation in international adoptees. Danish Medical Journal 2015;62(8):A5111.

M.S. Christiansen: Adoptivbørn er oftere hos lægen, videnskab.dk, 17. august 2015.

C.F. Garde: Skovserne: Det lille folk i skoven. Tommeliden, 1976.

HAR DU NOGET PÅ HJERTE?

Adopteret eller adoptant, bedsteforældre eller barn, på venteliste eller interessant?

Magasinet Adoption & Samfund vil gerne modtage debatindlæg og personlige beretninger om adoption.

Hvis du har viden, holdninger eller oplevelser, som du har lyst til at dele med andre, må du meget gerne kontakte os.

bladet@adoption.dk

Kulturrejse til Korea

Grupperejse uge 41-42 i oktober 2016

Seoul · Jeonju · Hwaeom Tempel
Busan · Gyeongju · Seoraksan · Seoul

Korea Klubben arrangerer kulturrejser henvendt til adopterede og adoptivfamilier.

I samarbejde med Meari Travel tilbyder Korea Klubben et unikt og familievenligt rejseprogram. Programmet er skræddersyet til en gruppe på 15-20 deltagere med koreansk guide, dansk rejseleder, egen bus og kvalitetsindkvartering.

Rejse infomøder
Vi afholder jævnligt infomøder om rejsen.

For tilmelding kontakt:
kulturrejse@koreaklubben.dk

Læs mere om kulturrejsen på:
www.koreaklubben.dk

For yderlige information kontakt: kulturrejse@koreaklubben.dk
www.facebook.com/kulturrejseKorea



KOREA KLUBBEN





Forskellige historier, samme kærlighed

I en familie, hvor børnene har forskellige tilblivelseshistorier, kan det være en udfordring for forældre at sørge for ens vilkår for børnene. Men det kan lykkes, og Signe Hindsberger fortæller her om, hvordan hun har mødt udfordringen.

AF PIA OLSEN/CITAT

◀ *Signe bor i Birkerød med sine børn og arbejder som pædagogmedhjælper i Rudersdal kommune.*

To børn, to oprindelseslande, to tilblivelseshistorier og ingen fædre. Sådan er virkeligheden i Signe Hindsbergers familie på tre. Hun har niårige Turid, som er adopteret fra Kina, og syvårige Einar, som er blevet til ved hjælp af anonym sæddonor. Hun har fået sine børn alene.

»Det er den helt klassiske historie med, at prinsen på den hvide hest ikke var dukket op, og jeg nærmede mig en alder, hvor jeg kunne risikere ikke at kunne få børn. I radioen havde jeg hørt om eneadoption, og det lød som en løsning, jeg kunne forlige mig med,« siger Signe Hindsberger, som på det tidspunkt var 34 år gammel.

I Signes omgangskreds var der flere, som ikke helt kunne forstå, hvorfor hun ville adoptere, i stedet for at blive gravid med en donor.

»På det tidspunkt oplevede jeg det som meget kunstigt at blive insemineret med donorsæd og være med til at skabe et barn uden en far. Det var et større skridt for mig at tage end at blive mor til et barn, som allerede var født,« fortæller Signe Hindsberger.

Der gik godt to år, før Signe fik den længe ventede opringning om, at der nu var en datter til hende. En måned senere tog hun og mormor til Kina for at hente Turid, som på det tidspunkt var 10 måneder.

Helst med samme baggrund

Signe ville egentlig helst have haft to børn med præcis samme baggrund, men kort tid efter, at hun kom hjem med Turid, lukkede Kina for eneadoption. Samtidig blev det muligt at få fertilitetsbehandling på lægeklinikker som enlig.

»Gennem et internetforum for selvvalgt enlige mødre havde jeg mødt andre kvinder, der havde fået børn ved hjælp af donor. Mødet med dem og deres dejlige børn fik mig til at ændre syn på denne metode at få børn på, så jeg kom til at se det som noget mere

naturligt. Til sidst fik jeg mod på selv at gå i fertilitetsbehandling,« forklarer Signe.

Behandlingen bar dog ikke frugt lige med det samme, så efter et halvt år gik Signe sideløbende i gang med adoptionsproces nummer to og indstillede sig på, at Turid ville få en lillebror eller -søster fra Etiopien.

»Jeg blev gravid i femte og næstsidste forsøg – på årsdagen for opringningen fra DanAdopt om, at de havde en datter til mig. Det, syntes jeg, var lidt vildt. Og selvfølgelig vildt dejligt, at det lykkedes,« fortæller Signe Hindsberger.

Ny oplevelse

»Jeg var meget glad for at opleve at være gravid. Det havde jeg egentlig afskrevet, men nu fik jeg også den oplevelse med. Og jeg fik også lov til at opleve Einar som helt nyfødt. Den oplevelse havde jeg jo i sagens natur ikke med Turid. Mens jeg var gravid med Einar, tænkte jeg også over, at Turid måske kunne blive ked af, at hun ikke også havde været i min mave. Men selv synes jeg ikke, at der var stor forskel på at blive mor første eller anden gang,« siger Signe Hindsberger, som i hverdagen heller ikke oplever, at der er forskel på at være mor til Turid og til Einar.

»Jeg tror, der er blevet passet rigtig godt på Turid, indtil jeg fik hende. I hvert fald har hun ikke nogle af de udfordringer, som nogle adopterede børn kan have. Det er måske derfor, jeg oplever det så ens at være mor for dem,« siger Signe Hindsberger.

Der er forskel på børnene

»Jeg ville gerne have haft, at begge mine børn havde den samme baggrund, så de kunne dele den baggrund. Og det har faktisk bekymret mig, at de har så forskellige baggrunde. Som søskende ville det have været dejligt, hvis de havde været fælles om deres baggrund. Men sjovt nok har det alligevel vist sig, at børnene selv har fundet et fællesvilkår, nemlig det, at de mangler en far. Det knytter dem sammen,« siger Signe Hindsberger.

Når talen falder på de manglende fædre, deler børnene også et brændende ønske om at møde dem.

»Sidste år tog vi på tilbagerejse til Kina for at se, om vi kunne finde mere information om Turid og hendes baggrund. Det var meget lidt information, vi fandt om hende, men vi mødte hendes plejemor, og så var der oplysninger om hendes fødselsvægt i børnehjemmets journal. Det var rigtig godt for hende at få mere information om hendes første 10 måneder. Vi ved så meget om Einars første tid og så lidt om hendes, og det har helt sikkert skabt et behov i hende for at vide mere,« fortæller Signe, der også har kunnet mærke på Einar, at den store opmærksomhed om Kina, hvor Turid er fra, en gang imellem har forvirret ham.

»Han troede på et tidspunkt, at han også var adopteret. Faktisk troede han, at alle børn var adopterede, og at alle børn startede med at bo på et børnehjem. Når han så billeder af Turid, fra da hun var mindre, troede han også, at det var billeder af ham. Jeg tror, det er meget vigtigt at rydde op i den slags misforståelser, så begge børn er helt klar over, hvad deres historie er, og hvor den er forskellig fra den anden søskendes. Det tror jeg, betyder meget for deres forhold til sig selv,« siger Signe Hindsberger.

Turen til Kina har haft stor betydning for Turid.

»Da vi havde været i Kina og set børnehjemmet, hvor hun boede, og mødt hendes plejemor, sagde Turid selv, at hun følte, at hullet i hjertet var blevet mindre. Det tror jeg helt enkelt handler om, at hun har fået svar på nogle spørgsmål om sit liv, hun har set, hvor hun har boet, og hvem, der har passet hende. Det er blevet konkret og er derfor ikke bare et stort sort hul,« forklarer Signe Hindsberger.

Lillebror

Mens turen til Kina gav Signes store pige nødvendige svar, så havde lillebror Einar også spørgsmål, der skulle besvares.

»Jeg vil også gerne gøre alt, hvad jeg kan for, at Einar skal få så mange svar som muligt på, hvem han kommer fra. Derfor søgte jeg på forskellige sites på nettet efter matchende donor-søskende. Altså børn, der var blevet til

ved hjælp af samme donor,« fortæller Signe Hindsberger.

Der var et match. Faktisk var der hele syv match. Så pludselig havde Einar syv halvsøskende.

»Vi har mødtes med tre af Einars søskende, og det er gået rigtig godt. Jeg var meget spændt på, om Turid ville reagere på, at Einar pludselig havde syv søskende, som han kunne spejle sig i. Men hun har ikke reageret på det. Jeg tror, det ligger meget langt væk fra børnene at spekulere over, om den ene har noget, den anden ikke har. Da vi mødte Einars søskende, tror jeg faktisk, at Turid oplevede det, som om hun også fik nogle flere søskende,« siger Signe Hindsberger, der håber, at mødet med Einars søskende på sigt vil give ham en form for viden om sig selv.

»Han vil forhåbentlig kunne spejle sig i de andre børn, og det giver ham måske nogle svar. Men så er det da heller ikke helt usandsynligt, at Einars donor på et tidspunkt giver sig til kende. Det er der jo flere og flere anonyme sæddonorer, der gør. Hvis han gør det

en dag, så må vi tackle det. Det er ikke noget, jeg bekymrer mig om,« siger Signe Hindsberger.

En vellykket integration

Opskriften på en vellykket integration af tre mennesker med forskellige baggrund i en og samme lille familie afhænger helt af, hvordan man møder forskellighederne.

»Jeg har altid været åben omkring børnenes forskellige baggrunde. Og jeg har altid forsøgt at forklare så meget og så tydeligt, som jeg kunne, hvordan tingene hænger sammen. Det, tror jeg, er nøglen til succes. Børnene er helt klar over, at de har forskellig baggrund, men også, at de er del af den samme familie,« siger Signe Hindsberger, der også har oplevet at resten af hendes familie har taget lige godt imod børnene.

»Mine forældre og andre har aldrig opført sig anderledes over for børnene. De har altid været lige velkomne, lige vigtige og lige elskede. Og sådan skal det selvfølgelig også være,« siger Signe Hindsberger.

Bekymringer om Kina

Signe har dog en stor bekymring i forhold til Turid.

»Når man hører om korrupsion i forbindelse med adoption, så bekymrer det mig. Man kan jo ikke være helt sikker på om det barn, man har hentet, virkelig er forladt, eller om det er solgt. Den tidligere leder af det børnehjem, som Turid kommer fra, er også blevet beskyldt for at have været involveret i den slags sager. Da vi kom tilbage til børnehjemmet sidste år, kunne jeg ikke undlade at bemærke, at det næsten var tomt. Der boede kun nogle få handicappede børn. På grund af den rivende udvikling, der er sket i Kina de senere år, var der pludselig ikke flere små, raske børn, som havde brug for nye familier,« fortæller Signe.

»Vi kan ikke gøre andet end at håbe på, at beskeden når frem til os, hvis nogen en dag leder efter Turid. Det er en snak, jeg må tage med Turid en dag, mens jeg jo ikke behøver at gøre mig den slags bekymringer i forhold til Einar,« slutter Signe Hindsberger. ■

Hvil i din egen historie

Nye måder at få børn på udfordrer forældrerollen. Hvordan håndterer man det eksempelvis, når ens børn har to forskellige tilblivelseshistorier? Det har cand. pæd. i pædagogisk psykologi Sofie Andersen et bud på.

AF PIA OLSEN/CITAT

Nye familieformer byder både på nye muligheder og nye udfordringer i forhold til at være forælder. Har man valgt at få børn på en lidt anderledes måde end den gængse, skal der skabes nye tilblivelseshistorier. Og det er en proces, som børn og voksne går igennem sammen, siger cand. pæd. i pædagogisk psykologi Sofie Andersen, som til dagligt arbejder med adoptionsrådgivning.

»Helt grundlæggende er det selvfølgelig forældrenes opgave at blive helt afklarede i forhold til den måde, de har skabt en familie på. Når man får barn

ved hjælp af adoption eller sæddonor, ligger der ofte en lang proces bagved. Der kan også ligge en knust drøm om at få barn på en anden måde. Som forælder er det helt afgørende, at man er afklaret med, at det ikke blev sådan, som man havde forestillet sig – typisk far, mor og børn – men at det blev på en anderledes måde. Ikke en dårligere måde, men bare en anderledes måde. Vær opmærksom på at dit barn overtager din historie om sig selv,« siger Sofie Andersen.

En forudsætning for at kunne støtte barnet i at udvikle en positiv selvopfat-

telse er, at man som forælder selv er afklaret med sine egne valg.

»Som forældre kan man gøre sig mange bekymringer, når man vælger at få børn på en lidt anderledes måde. Det kan være bekymringer om mobning i skolen, fordi man ikke ligner de andre. Det kan også være en bekymring for, om savnet af en far kommer til at fylde meget. Men det er vigtigt, at man ikke overfører sine egne bekymringer til børnene. Man skal ikke forberede sine børn på den slags eventuelle problemer, for det ender med at bekræfte dem i en negativ historie. Det kan jo

også være, at det faktisk slet ikke bliver et problem for ens barn. Men bliver det et problem, skal man som forælder selvfølgelig forholde sig til det og være der for sit barn,« siger Sofie Andersen

Mød barnet og stil dig til rådighed

»Hvis dit barn giver udtryk for, at det er svært at mangle information om sin første levetid – her tænker jeg specifikt på adoptivbørn – eller manglende viden om sit genetiske ophav, som donorbørn også kan opleve, så er det vigtigt, at man stiller sig til rådighed. Spørg ind til, hvad det er barnet oplever. Vær åben over for og nysgerrig om, hvad der er vigtigt for barnet. Lad barnet formulere sig og undlad selv at komme med alt for mange følelser og egne fortolkninger i forhold til emnet. Det er barnets følelser og barnets livsverden, der skal være i fokus,« siger Sofie Andersen.

Du skal rumme sit barns smerte

»Føler barnet smerte, er det vigtigt at rumme og anerkende den smerte. Føler et adoptivbarn sig eksempelvis uelsket af sine biologiske forældre, kan det ikke affærdiges med at »alle forældre elsker deres børn.« Man må magte at være i de svære følelser sammen med barnet og trøste barnet. Man skal turde rumme de svære følelser i sig selv og hos barnet. Man skal acceptere, at det er barnets livsvilkår, og at man ikke kan eller skal fratage barnet de følelser, der er forbundet med de vilkår,« siger Sofie Andersen.

Vi vil give vores børn alt

Forældre vil gerne kunne give deres børn alt, uanset om det er en manglende far eller viden om børnenes egen historie, der står på ønskesedlen. Men der er ikke altid mulighed for at opfylde barnets ønske.

»Som forældre kan vi ikke give vores børn noget, vi ikke har. Og har du fået et barn ved hjælp af sæddonor, kan du ikke give dit barn en far, uanset hvor meget du ville ønske, at du kunne. Men du kan acceptere og anerkende dit barns sorg over det og være der for dit barn på dets præmisser. Og her er det væsentligt, at man som forælder ikke forfalder til at føle sig utilstrækkelig og føle, at det er synd for ens barn. Det

er lige netop her din egen afklaring i forhold til dine valg skal slå igennem, og din egen tro på, at du kan give dem noget andet, for ellers risikerer du at skabe en historie for dit barn om, at det er »synd« for barnet, at det mangler en far, eller at det er blevet bortadopteret. Det kan blive til en negativ selvopfattelse for barnet,« siger Sofie Andersen.

»Meget forskning peger på, at barnets fortælling om sig selv afhænger meget af, hvordan barnet har det i sin aktuelle livssituation. Har et adoptivbarn det eksempelvis godt med sine adoptivforældre, så vil det smitte af på den historie, barnet fortæller om sig selv og omvendt.«

Skab ikke splittelse

I en familie må søskende ikke opleve, at den enes livshistorie er mere interessant end den andens. »Og vær opmærksom på, at der ikke er et af børnene, som »det er synd for«, mens et andet barn er »den heldige« på baggrund af deres tilblivelseshistorier. Begge kategorier kan have konsekvenser for barnets selvopfattelse og senere identitetsdannelse.

»I en familie er børn og voksne sammen om at skabe en social fortælling om familien. Og her er det forældrenes opgave at sørge for, at børnenes tilblivelseshistorier tackles ligeværdigt og får lige meget plads og er lige unikke og lige vigtige. Det er nemmere at gøre, hvis man sørger for at være mere faktuel end følelsesladet. Fortæl fakta om

børnenes forskellige livshistorier. Vær tydelig, ærlig og klar i kommunikationen af livshistorierne,« lyder rådet fra Sofie Andersen, der også mener, at det bestemt ikke behøver at være et problem, at børnene har forskellige livshistorier.

»Man skal undgå i misforstået omsorg at undlade at tale om det ene barns tid i mors mave for ikke at såre det andet barn. Åbenhed er vigtig, det afmystificerer også noget, der i princippet intet har med barnet at gøre, da barnet ikke er herre over sin egen tilblivelseshistorie. Og så skal man huske, at børnene har brug for at være andet et adoptivbarn eller donorbarn,« siger Sofie Andersen.

»Grundlæggende handler det om at skabe en familie, hvor alle føler, at de er lige vigtige og lige uundværlige og lige unikke. Det gælder i alle familier, uanset hvilken form de antager,« siger Sofie Andersen.

Hjælp dine børn med research

Som adoptivbarn eller donorbarn kan der opstå et stort behov for at få mere information om sin baggrund. Og det er en god ide at hjælpe barnet med at udfylde hullerne.

»Børn, der er adopterede eller er blevet til ved hjælp af sæddonor, har ikke samme adgang til information om deres tilblivelse som andre børn. Og det kan skabe et behov. Her handler det om at fremskaffe så mange faktuelle oplysninger som muligt. Vær en ligeværdig del af processen og undersøg sammen med barnet, om der kan fremskaffes flere oplysninger om dets tilblivelse. Lad barnet selv fortolke de faktuelle oplysninger og danne sin egen historie. Undlad selv at komme med fortolkninger og hold dig til at spørge ind til barnets tanker og følelser i forbindelse med oplysningerne. Hjælp dit barn uden at forsøge at styre, hvad det skal føle,« slutter Sofie Andersen. ■

Kilder

Sofie Andersen, fra Room4Kids v/ Sofie Andersen, pædagogisk og psykologisk rådgiver for børnefamilie og adoptionsrådgiver for børn og unge. Læs mere om Sofie Andersen på www.adoptionsliv.dk.

Forskellighed, fællesskab og forståelse

Efter fire år går Ina Dulanjani Dygaard af som formand for ASU, Adoption & Samfund Ungdom. I denne beretning opridser hun, hvad ungdomsafdelingen af foreningen har opnået i den tid, hun har stået i spidsen for de unge, voksne adopterede.

**AF INA DULANJANI DYGAARD,
AFGÅENDE FORMAND FOR ADOPTION & SAMFUND UNGDOM**

Svendborg 2011. Jeg er rimelig nervøs. Vi skal holde generalforsamling i Adoption & Samfund Ungdom. Jeg skal tage over efter den tidligere formand. Foreningen har ligget i dvale i en periode, men nu skal den vækkes til live. Vi er enige om, at jeg skal være formand. Jeg har længe gerne villet stå i spidsen for foreningen. Jeg så et stort potentiale i foreningen og i medlemmerne. Jeg vidste, hvor meget det betyder at have ligesindede i sit netværk. Folk, der forstår én. Og jeg kunne se et potentielt fællesskab og frirum i denne gruppe mennesker. Jeg syntes, det var vigtigt, at medlemmerne fik mulighed for at præge ASU. Medbestemmelse og rummelighed var vigtige for mig som formand. Jeg ville ikke diktere tingene. Derfor brugte vi weekenden på at brainstorme. Vi gik ud i grupper fordelt efter det, man nu engang brændte for.

I løbet af weekenden fik vi både tegnet et logo og fundet på vores eget slogan. »Forståelse for forskellighed.«

Og hvad betyder det? Det betyder, at vi i ASU har forståelse for de forskellige historier, vi adopterede kan have. Vi har forståelse for, at hver historie er forskellig. Og vi kan sagtens rumme forskelligheden. Vi er alle sammen forskellige, individuelle mennesker – men vi har samme grundvilkår. Vi er alle blevet forladt eller efterladt og har fået en ny familie.

Det første arrangement var en succes, og vi fik nedsat en bestyrelse. Alle var motiverede, men al begyndelse er svær. Og begyndelse er især svær, når erfaringen er spæd. Alligevel fik vi gang

på gang skabt forskellige arrangementer. Hver gang kørte jeg hjem med følelsen af, at jeg nu havde været til det bedste ASU-arrangement nogensinde. Vi blev ved med at udvikle os.

Stærke bånd

Bestyrelsen bruger medlemmerne meget, især når vi skal planlægge vores arrangementer. Hvordan kan vi gøre generalforsamlingerne sjove? Hvilke oplæg vil vi gerne have? Hvor meget skal være adoptionsrelateret?

Vi har haft mange forskellige temaer til arrangementerne. Vi har haft fokus på tilbagerejser, vores fødelande, og sidst havde vi fokus på børn, der havde startet livet på et børnehjem.

Jeg opdagede ret hurtigt, at der til hvert arrangement blev skabt bånd mellem mennesker. Relationer plejes og forstærkes. Der er som regel to-fire nye deltagere med til arrangementerne. I starten skal de lige finde ud, hvad ASU er for en størrelse. Men ret hurtigt opstår noget magisk. Nye relationer ska-



PRIVATFOTO

Ina Dulanjani Dygaard er født i Sri Lanka og bor i dag i Aarhus.

5 skarpe om Adoption & Samfund Ungdom

Hvem henvender ASU sig til?

ASU henvender sig til unge adopterede mellem 15 og 30 år i Danmark. Gruppen er både for drenge og piger, colombianere og kinesere. Fællesnævneren er, at vi er adopterede!

Er der nogen fællesnævner, der knytter aktive medlemmer af ASU sammen?

Ja, at vi er blevet forladt – og efterfølgende valgt til. Vi er adopterede.

Hvorfor er der behov for en ungdomsafdeling af Adoption og Samfund?

Der er brug for en ungdomsafdeling, fordi den unge generation af adopterede gennem hele landsforeningens historie er blevet overset. Ofte tilbydes der arrangementer, der henvender sig til enten mindre børn eller forældre. Teenagere og unge voksne gider sjældent tage med deres forældre til juletræsfester, så vi forsøger at tilbyde anderledes arrangementer. Og det er vigtigt, fordi vi er en familieforening. Vi skal skabe et frirum for adopterede.

Hvilke temaer er særlig vigtige for medlemmerne af ASU?

I ASU har temaet tilbagerejse betydet rigtig meget. Nogle af vores medlemmer har allerede søgt deres rødder, mens andre overvejer det – og nogle har slet ikke lyst. Men selvom man ikke har lyst, så kan der stadig være behov for at reflek-

tere over det. Derudover oplevede vi til sidste arrangement, at vi har brug for at vide noget mere omkring reaktionsmønstre og adfærd hos adopterede, idet vi opdagede nogle fællestræk i vores reaktionsmønstre. Vi synes alle sammen, det var enormt spændende at snakke om, og vi ville gerne vide endnu mere. Vi vil gerne lære mere om os selv. Vi er alle sammen opvokset i en generation, hvor der ikke var forberedende kurser eller PAS til vores forældre. Mængden af informationsmateriale var meget mindre, da vi blev adopteret. Derfor er det rigtig interessant at få koblet noget adoptionsfaglighed på vores historier, så vi til dels bedre kan forstå os selv – men også vores relationer til vores forældre. Det bliver mere og mere aktuelt i takt med, at vi bliver ældre og nogle af os er blevet forældre – eller bliver det snart.

Hvad er ASUs vigtigste aktivitet?

For mig er det vigtigste i ASU en kombination af adoptionsfaglighed og det sociale element. ASU er mit frirum, hvor vi kan snakke om adoption i alle dets afskygninger – og det er samtidig det frirum, hvor jeg kan få luft for alle mine bekymringer og glæder. Vi er venner, der snakker om alt, der rør på sig i vores hverdag. Vi kender hinanden enormt godt. Mine venskaber i ASU har en helt anden betydningsfuld karakter, fordi vi har samme livsvilkår. De forstår mig!

Og samtidig så kæmper vi i fællesskab om bedre betingelser for andre adopterede. For mig giver den kombination en masse styrke og glæde.

bes mellem nye og gamle medlemmer. Det sociale element i foreningen betyder alverden, for både mig og for ASUs medlemmer. De er mine venner. Og de er nogle helt særlige venner.

»Vi mener, at man kun får et optimalt adoptionssystem ved at inddrage adopterede.«

Ud over det sociale element er der også en ambition om at være foregangs-mænd for unge adopterede. I Danmark og i Norden. Vi havde faktisk besluttet, at vi ville tage på en studietur til et europæisk land, og vi har talt om en nordisk konference for unge adopterede.

Vi deltog i Nordic Adoption Council's Open Days i Tórshavn i 2013 og var med til samme konference i Oslo i septem-

ber 2015. Vi er med til at præge adoptionsverdenen.

ASU kan ses og høres i medierne. Der er skrevet artikler om flere medlemmer, vi er nogle stykker, der holder foredrag om vores historier, og nogle har været med i Sporløs.

Vi deltager i møder med myndighederne og arbejder sammen med Adoption & Samfund og DIA.

Vi bliver hørt

Vi mener, at man kun får et optimalt adoptionssystem ved at inddrage adopterede. Uanset hvordan man ser på adoption, så kan vi adopterede bidrage med nuancer, som ofte bliver overhørt. Det er ikke nogen hemmelighed, at ASU er positivt indstillet over for adoption, og de fleste af medlemmerne føler en vis grad af taknemmelighed. Vi anerkender kompleksiteten ved international adoption, og vi forstår, at folk kan have forskellige holdninger. Men vi står fast på, at adoption er en god familieform, og

at man altid skal handle i barnets tarv. Der er sket meget inden for adoptionsområdet. Inden for vores lille boble. Jeg bilder mig ind, at ASU har været med til at flytte grænser. Vi er én af de mange stemmer i debatten. Og det er jeg stolt af. Jeg er stolt af, at vi står fast på barnets tarv i alle aspekter af adoptionen – både før og efter. Jeg er stolt af, at ASU har kæmpet for bedre betingelser. Vi har stået fast på, at PAS skulle være for alle og være livslang, og det krav har vi holdt fast i, selv før Landsforeningen gik aktivt ind for det.

Der er meget, jeg gerne ville fortælle, for jeg er simpelthen så stolt af ASU. Jeg er stolt af bestyrelsen og af medlemmerne. Jeg er stolt af alt, hvad vi har opnået, alt hvad vi er og kan. Jeg er glad for at være medlem, og jeg er glad for at have stået i spidsen i fire år.

Nu er det tid til at give faklen videre. Jeg kan med god samvittighed takke af og give formandsposten videre. Tak for nu. ■

Dem, man ikke kan komme udenom

Hvad består slægtskab af? Blodets bånd eller relationer? Det afhænger af den fortælling, vi selv og omgivelserne gør os til en del af.

AF ANNE MARIE ANDRESEN

»Hvem er så mine oldeforældre?« Sådan spurgte min adopterede søn en dag. Et relevant spørgsmål, hvad angår hans mødre side. Selv om han ikke er i tvivl om, hvem der er mormor og morfar, er der nemlig flere muligheder for oldeforældre, for hans mormor er egentlig min stedmor, og hans morfar min adoptivfar.

Både de biologiske oldeforældre, min afdøde mors forældre, min biologiske fars forældre og ikke mindst hans mormors og hans morfars forældre er i spil, og ingen af dem har han kendt.

»Har det overhovedet betydning?« Birgitta Frello returnerer udfordrende selve præmissen for mit interview. Hun er forsker på Roskilde Universitetscenter (RUC) og beskæftigede sig i 2011 med udsendelsen Sporløs og skrev i den forbindelse artiklen »Sporløs – Om biologi, identitet og slægten som fjernsyn«. Artiklen blev bragt i magasinet Mediekultur.

I ETIOPIEN FINDES ET NAVN, DER
OVERSAT TIL DANSK BETYDER:

»Vær en slægtning«

»Det biologiske er en fortælling blandt andre fortællinger,« forklarer hun. »Der er til alle tider nogle forståelser, der bliver mere vægtige end andre, og min pointe er, at det biologiske slet ikke er så fast, som vi gør det til. Nogle gange giver vi det vægt, andre gange ikke. Vi placerer os i en stor samfundsmæssig fortælling.«

I sin artikel diskuterer Birgitta Frello den biologiske opfattelse af slægtskab, som hun mener, er særligt europæisk og amerikansk. I en biologisk opfattelse af slægtskab findes et naturligt følelsesmæssigt bånd til den biologiske slægt, uanset om man nogensinde har mødt den eller ej. Blodsbåndet ses som ubrydeligt og som bærer af identitet, ligesom der trækkes på forestillinger om oprindelse i bredere forstand – forestillinger, der forbinder slægt, race og kultur.

*»... min pointe er,
at det biologiske
slet ikke er så fast,
som vi gør det til.«*

»Når et program som »Sporløs« er interessant, så er det, fordi det opererer med en selvfølgelighed,« fortsætter Birgitta Frello. »Vi behøver ikke at forklare, hvorfor biologien skaber så store følelser. Vi genkender det og forstår det umiddelbart. Programmets udgangspunkt er biologisk.«

En ekskluderende fortælling

Men den biocentriske fortælling er potentielt ekskluderende, slår Birgitta Frello fast.

»Jeg var til et middagsselskab, hvor der også var en koreansk adopteret kvinde. Hendes mor var syg på det tidspunkt,« fortæller hun. »Ved samme selskab var en kvinde, hvis mor lige var død. Denne kvindes kom-

mentar til den adopterede var, at hun ikke kunne forstå den slags følelser, fordi hun ikke var biologisk beslægtet med sin mor.«

»Det var jo virkelig hensynsløst. Den adopterede blev defineret som værende forkert; biologien sætter grænser. Du kan ikke være med i den her samtale, for du har ikke biologien. Det var et eksempel på hverdagsseksklusion.«

»Som adopteret bliver man hele tiden konfronteret med spørgsmålet om slægten, spørgsmål om, hvorfor man opfatter den ene eller den anden som familie. Det er, fordi den dominerende opfattelse er biologisk,« siger Birgitta Frello. »I forhold til transnationale adoptioner er der selvfølgelig også spørgsmålet om race. Der kommer en ekstra problematik oveni.«

Hybriditet

I sin artikel bruger Birgitta Frello begrebet *hybriditet* i forbindelse med transnationalt adopterede, og hun understreger, at hybriditet i denne sammenhæng ikke skal forstås som en blanding af kulturelle elementer, fordi en adopteret netop ikke er kulturelt forskellig fra sine omgivelser. Derimod bliver en »synlig andethed« etableret i majoritetssamfundet, alene på grund af udseendet og de reaktioner, det medfører. Den udpeger grænserne for normalitet.

»Adoptererede bliver på forskellige måder konfronteret med spørgsmålet om, hvem der er deres rigtige familie,« forklarer Birgitta Frello. »De bliver sat ind i en biologisk familieforståelse, men samtidig også i indvandrerhistorien.«

»Adopterede er spændt ud imellem to identiteter,« fortsætter hun. »De skal forholde sig til to måder at forstå slægt på: »Bliver tavlen visket ren ved adoptionen, eller er jeg beslægtet med nogen i mit første land?«

»Jeg mener, der er alt for lidt fokus på, hvordan omgivelserne bidrager til fortællingen.«

Mange siger, at de mangler en brik i puslespillet og rejser ud for at finde biologiske slægtninge?

»Jamen, måske er det slet ikke, fordi der mangler en brik, men fordi de bliver konfronteret med identitet ud fra en biologisk forståelse. Spørgsmålene ligger et helt andet sted,« svarer Birgitta Frello. »Hvornår er man forkert? Det er alt sammen afhængigt af den historie, der bliver fortalt.«

Markering af oprindelsen

Birgitta Frello gengiver i sin artikel eksempler, der illustrerer, hvor svært det kan være at balancere de mulige fortællinger. Der er den svenske, koreansk-adopterede pige, som ønsker at blive fri for sit koreanske mellemnavn, fordi hun opfatter det som en markering af det ikke-svenske, og som smider det koreanske flag, hun får i gave af sine svenske forældre, ud, fordi hun ser det som en påmindelse om, at hun aldrig bliver svensk. Og så er der kvinden adopteret fra Korea, der vælger at bruge sit koreanske navn, fordi de amerikanske forældre ikke kan give hende en god grund til, at det er blevet slettet til fordel for det amerikanske navn.

Om markeringen af barnets oprindelige identitet er udtryk for respekt for oprin-

delsen og den virkelighed, barnet lever i, eller den bidrager til yderligere eksklusion fra majoritetssamfundet, er et dilemma.

»Jeg mener, der er alt for lidt fokus på, hvordan omgivelserne bidrager til fortællingen,« siger Birgitta Frello. »Hvordan er forholdet til adoptivforældrene? Hvordan bliver den adopterede konfronteret med spørgsmålet om identitet og slægt? Omgivelserne konstituerer fortællingen, og måske er det dét, der gør, at man enten fornægter oprindelsen eller søger den.«

Andre forståelser af slægtskab

En anden mulig forståelse af slægtskab er den sociale. I sin artikel citerer Birgitta Frello Sarah Howell for den forståelse, at slægtskab er noget, der skal »gøres«. »Kinship« er det engelske ord for slægtskab, og etableringen af slægtskab er en proces. Denne proces benævner hun »kinning«, og den er nødvendig, både når der er tale om ikke-biologiske slægtninge og biologiske slægtninge.

»I den sociale forståelse kan en »kinning« føre til succes, men sådan går det jo langt fra altid,« forklarer Birgitta Frello. »I den sociale forståelse ligger jo også, at man kan slå hånden af forældre!«

»Der er mange ting, der kan ændre forståelsen af slægtskab,« siger Birgitta Frello, »og det er svært at sige, hvilken fortælling, der vil være dominerende i fremtiden. Meget er med til at ændre den slags: Nogle føder børnene, mens andre tager sig af dem. Der findes rugemødre og adoption, man producerer børn på mange måder, og der findes mange forskellige familierformer.«

Betydningen vælger vi selv

»Hvad angår adoption, sås individet tidligere som den rene tavle, men i dag findes der jo åbne adoptioner. Den slags er også med til at ændre fortællingen. Men hvem, mener du selv, er slægtninge?«

Altså, jeg betragter jo for eksempel mine børns biologiske familie som min familie ...

»Ja, netop,« slutter Birgitta Frello af, »så måske er slægten i virkeligheden dem, man ikke kan komme udenom!«

Så, hvem er min søns oldeforældre? Måske har det ingen betydning, hvis vi ikke giver det betydning. Vi kan i hvert fald godt komme uden om dem! ■



Charmetrold og festabe

Et charmerende, udadvendt og tilsyneladende trygt barn kan bære rundt på alvorlige tilknytningsproblemer.

AF ANNA BRIDGWATER

De fleste adoptanter er klar over, at børn, der mangler omsorg i deres første tid, kan få problemer med tilknytning. Men der er for lidt viden om den form for tilknytningsforstyrrelse, som kaldes uselektiv uhæmmet kontaktform, mener den norske psykolog Joachim Haarklou. Der er tale om de børn, der er udadvendte, kontaktsøgende og helt ukritiske med, hvem de er sammen med. Denne artikel refererer en videnskabelig artikel, Haarklou har skrevet om emnet.

Menneskets første tid på jorden indlejres i den ubevidste hukommelse og præger hele livet. Det er Joachim Haarklou overbevist om efter at have arbejdet med omkring 700 adoptiv- og plejebørn.

Hans felt er tilknytningsforstyrrelser, og omkring halvdelen af de børn og unge, som han har arbejdet med, har diagnosen uselektiv uhæmmet kontaktform. Men selvom diagnosen er udbredt, er det Haarklous oplevelse, at behandle ikke ved, hvordan disse børn skal forstås, diagnosticeres og behandles.

En uselektiv uhæmmet kontaktform er en alvorlig skade, og der er alt for mange familier, som kæmper for længe, inden de får den rigtige hjælp, mener Haarklou. Han har nogle forslag til, hvordan man kan hjælpe de børn, hvis tilknytningsvanskeligheder viser sig som ukritisk, udadvendt adfærd. Men han understreger, at der ikke findes nogen facitliste.

Diagnosen

I det internationale klassificeringssystem for diagnoser er »uselektiv uhæmmet kontaktform i barndommen« beskrevet som et mønster, som opstår i løbet af de første fem leveår pga. manglende omsorg, og som fortsætter, selvom der sker store ændringer i barnets liv, og barnet får den sav-

nede omsorg. I den tidlige barndom er barnet klistrende, men når barnet bliver ældre, holder det op med at klistre og bliver kontaktsøgende og ukritisk venlig over for alle.

Den kontaktsøgende adfærd har en tendens til at fortsætte. Barnet knytter helt kritikløst venskaber, men får sjældent nære venner. Det ser ud til, at denne type adfærd skyldes en manglende evne til at udvikle selektive tilknytninger. Eller med andre ord: At knytte sig til få, udvalgte personer.

I sine første forhold lærte barnet, at der er mange, skiftende mennesker, som passede på det. Den erfaring generaliseres til, at alle mennesker er lige gode.

Kendetegn

Et barn med en uselektiv uhæmmet kontaktform er som regel venligt, og voksne har lyst til at komme i kontakt med det. Barnet er en lille charmetrold, men forældrene, som ønsker, at barnet knytter sig til dem, er fortvivlede. Barnet kan godt søge trøst hos voksne, men trøst søges ukritisk, også hos personer, som det aldrig har før har set.

Som unge er de stadig venlige og omgængelige og har let ved at komme i kontakt med jævnaldrende, men der er ingen dyb, følelsesmæssig kontakt. I ungdomsårene kendetegnes de ved skiftende, overfladiske forhold til andre. De er ægte festaber, mens andre mennesker kan virke uinteressante for dem. Ofte opleves de som materialistiske, og mobiltelefoner, tøj osv. optager dem mere end forhold til andre.

Mange vil opleve, at børn og unge med en uselektiv uhæmmet kontaktform mangler samvittighed og empati, og de siger ofte også selv, at det er ukendte følelser for dem. De mangler en erkendelse af problemet og synes, det er irriterende, at man skal gøre det

»rigtige«. Barnet eller den unge virker også umotiveret og mangler drivkraft til at få udrettet noget i livet. De virker tit matte og ligeglade med alt. De vil gerne være sammen med hvem som helst, bo sammen med hvem som helst, og de kaster sig ud i promiskuøse forhold.

Udredning

Det er Joachim Haarklous anbefaling, at terapeuten møder barnet i dets hjem. Ved et hjemmebesøg kan man observere barnet i trygge omgivelser og se, hvordan barnet forholder sig til en ukendt observationsperson.

Observationen bruges til at få et billede af barnets reaktioner. Fx, hvad der sker der, hvis barnet har brug for trøst? Søger barnet trøst hos sin mor, eller opsøger barnet lige så gerne observatøren eller slet ikke nogen? Er barnet hovedsageligt optaget af observatøren og dennes opmærksomhed?

En måde at tjekke barnets tilknytningsstil ved første møde kan være, at observatøren strækker begge arme ud og inviterer barnet op på sit skød. Et barn med en uselektiv uhæmmet kontaktform vil ofte nærme sig uden at holde sig tilbage og uden at kigge på omsorgspersonen for at se, om det er ok.

Kendetegn

Joachim Haarklou har indkredset ni punkter, som han mener, er centrale, når man skal kortlægge, om et barn har en uselektiv uhæmmet kontaktform. Hvert af disse punkter belyses med spørgsmål til barnets primære omsorgsperson.

Punkt 1 er »hengivenhed«. Forældre til børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform svarer gerne nej, når de bliver spurgt, om barnet har en særlig voksen, som det foretrækker. Barnet synes lige godt om alle voksne.

Punkt 2 drejer sig om, hvordan og hos hvem barnet søger trøst. Børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform søger som regel trøst, men det er ligegyldigt for dem, hvem de søger trøst hos.

Punkt 3 handler om »reaktion på genforening«. Her svarer forældre som regel, at deres barn er venligt over for alle og ikke viser synlig glæde, når det genser en vigtig omsorgsperson.

Punkt 4 drejer sig om samarbejde. Mange børn kan finde ud af at samarbejde, når de vil opnå noget, men til forskel fra andre børn kan barnet med en uselektiv uhæmmet kontaktform samarbejde med hvem som helst.

Punkt 5 drejer sig om sindsstemning. Hvilke følelser kan man aflæse hos barnet? Børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform er som regel venlige.

Punkt 6 handler om den trygge base. Hvordan agerer barnet, når det er sammen med sine primære omsorgspersoner på et ukendt sted, fx på besøg hos fremmede? Forældre siger ofte, at deres barn bevæger sig formålsløst omkring og ikke bruger forældrene til at sikre sig, at alt er godt det nye sted.

Under punkt 7, »reaktion på fremmede«, melder forældrene, at der ikke er nogen mistillid over for fremmede hos barnet.

Under punkt 8, »social promiskuitet« bliver forældrene spurgt, om de tror, at barnet vil følges med en fremmed. Mange svarer ja.

Punkt 9 drejer sig om, hvorvidt barnet udsætter sig selv for fare. Børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform er ofte ligeglade med, at de udsætter sig selv for fare.

Konsekvenser for behandling

Tilknytningsmønstre indlæres mellem to- og femårsalderen og er vanskelige at ændre senere i livet. Haarklous tanke er, at tilknytningsproblemer skal behandles med tilknytning.

Den uselektive uhæmmede kontaktform er et resultat af, at barnet har oplevet mange skiftende omsorgspersoner og følelsesmæssige svigt. Behandlingen går derfor ud på at forsøge at ændre tilknytningsmønstret fra uselektiv til selektiv. Barnet skal lære at udvælge nye, men få personer at knytte sig til. Det centrale er ikke at regulere barnets adfærd, men at fremme en fokuseret og tryk tilknytning.

Det væsentlige er at give barnet nye erfaringer med tilknytning og inddrage derfor hele familien. Behandlingen begynder med, at terapeuten sammen med forældrene og barnet får en fælles forståelse af barnets historie og dets omsorgs- og tilknytningserfaringer.

Der fokuseres på barnets liv inden adoptionen.

Når han arbejder med børn og unge med en uselektiv uhæmmet kontaktform, bruger Haarklou »terapi« , ikke legeterapi. I terapi er terapeuten aktiv og styrende i legen. Legen fokuserer på barnets livshistorie og peger på tidligere traumer, fx adskillelse. Ved hjælp af legetøj visualiseres barnets livshistorie, og de oplevede relations- og tilknytningserfaringer symboliseres med farver.

Metoden giver en fælles indsigt i barnet og betydningen af dets livshistorie for den måde, det fungerer i dag. Det giver en god forståelse af barnet som et menneske, der har lidt emotionelt afsavn, ikke et barn, der er afvigende, uopdraget og umuligt.

Haarklou anbefaler, at terapeuten fokuserer på og sætter ord på de traumer, som barnet har oplevet. Det sker, mens barnet er i trygge omgivelser, dvs. sammen med sine nye omsorgspersoner, som passer på barnet, mens historien genfortælles.

Denne narrative måde at arbejde på øger forældrenes forståelse af deres barn, mener Haarklou. Det er også en god ide at tilbyde forældrene en mere teoretisk forståelse af problemet, uden at barnet er til stede. Det styrker forældrenes syn på barnet som et individ, som har brug for ekstra omsorg og kærlighed.

»... stiller høje krav til evner som forældre.«

Det u hensigtsmæssige

Det siger sig selv, at barnet med en uselektiv uhæmmet kontaktform ikke har gavn af at være alene sammen med terapeuten. Barnet har ikke mulighed for at bearbejde sit traume, har ingen oplevelse af sit eget problem og får det ikke bedre af at knytte sig til en terapeut.

Børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform stiller høje krav til deres nye omsorgspersoners evner som forældre, både med hensyn til kvalitet og udholdenhed. Men at bruge babysittere eller aflastningsordninger for at samle

kræfter til opgaven er ikke en entydig god idé. Aflastning kan hjælpe forældrene med at samle kræfter, men det er problematisk, for barnet kan opleve pasning eller aflastning som en afvisning fra de nye forældres side.

Forældrene skal fokusere på barnet, ikke dets handlinger, og deres budskab skal være »du er god nok«, ikke »du er sød«.

Det hjælper ikke et tilknytningsforstyrret barn at bruge belønning og straf. Barnet har ikke brug for at opleve flere tab. Forældrene bør derfor ikke fratage barnet noget for at få det til at opføre sig bedre, og de skal heller ikke bruge time-out, da det er nærhed, ikke afstand, som helbreder.

Prognose

Den uselektive uhæmmede kontaktform er en tidlig skade, som minder om skader efter mishandling, og som er meget svær at reparere. Men mange adopterede børn med en uselektiv uhæmmet kontaktform vil kunne hjælpes til en bedre tilknytning til de nye omsorgspersoner – forældrene. Det er mest realistisk, at barnet lærer at knytte sig til en ny primær omsorgsperson, inden det fylder to. Men helt op til femårsalderen er muligt for et barn at lære at knytte sig til en omsorgsperson og lægge den uselektive uhæmmede kontaktform bag sig.

Andre børn er i fare for at aldrig at kunne lægge deres udadvendte, ukritiske adfærd fra sig. Det kan være et problem for en voksen, som flyder gennem livet uden mål eller evnen til at danne nære forhold til andre.

I de tilfælde, hvor forældrene opsøger hjælp, efter at barnet er fyldt fem år, mener Haarklou, at man nødt til at acceptere, at det måske er umuligt at ændre tilknytningsmønstret, men at den uselektive uhæmmede kontaktform kan være blevet et mere varigt træk og dermed en del af barnets personlighed. I de tilfælde er den bedste mulighed at lære barnet eller den unge at leve med den tilstand, som ulukkeligvis blev til et livsvilkår.

Læs hele Joachim Haarklous egen artikel på norsk på www.haarklou.no.

A&S landsmøde 2015



Lørdag den 14. november kl. 10 – søndag den 15. november kl. 13.15
Hotel Hedegaarden, Vejle.

Tema: »Åbne adoptioner – hvorfor og hvordan?«

Landsmødet starter med, at landsformand Jens Damkjær byder velkommen, hvorefter vi synger vores A&S sang.

Herefter holder Almaz Mengesha, der er forfatter til bogen »Hyæner i natten«, åbningstalen, hvorefter hun giver ordet videre til adoptant Dorthe K. Olsen, der fortæller om sin families vej til en åben adoption.

Efter frokost er der oplæg af cand. psych. Wondim Belachew Bezie, der er leder af projektet 121Ethiopia i Addis Ababa i Etiopien. Wondim vil fortælle om åbne adoptioner set fra et oprindelseslands synspunkt.

Herefter vil producer Shital Andersen (»Adoption i Fokus«) fortælle om den indsigt, hun har fået i åbenhed i adoption under sin produktion af tre film om emnet for Ankestyrelsen.

Senere er der paneldebat, der tager udgangspunkt i »Åbne adoptioner – hvorfor og hvordan?«

Vi har inviteret en række politikere, Ankestyrelsen, DIA og andre til at deltage i panelet, og foreløbig har følgende givet tilsagn om at deltage i debatten: Shital Andersen, Almaz Mengesha, Ina D. Dygaard, Øystein Gudim (Adoptionsforum i Norge), Trine Torp (Socialistisk Folkeparti) og Robert Jonassen (DIA).

Jens Damkjær er moderator.

Efter paneldebatten siger vi farvel og tak til de inviterede gæster, hvorefter der er nogle forskellige workshops inden middagen.

Om søndagen er der et oplæg ved Irene Tranholm Damkjær, der er konsulent for »Stafet for Livet« hos Kræftens Bekæmpelse. Irene vil fortælle om frivillighed, og hvordan vi kan tænke Adoption & Samfunds arbejde og organisering ind i tidsånden anno 2015 og fremadrettet.

Herefter er der cafedialog og rådgivning til Hovedbestyrelsen om det videre arbejde i foreningen. Vi slutter af med at holde landsgeneralforsamling, hvorefter vi siger tak for denne gang.

Landsmødeudvalget 2015

LOKALFORENINGEN BORNHOLM

Temaaften: Hvem er jeg?

Onsdag den 11. november kl. 18.30-21.30

Aulaen på UCC, Snorebakken 66, Rønne

Temaftenen holdes af PAS-konsulent og psykoterapeut Michel Gorju, som fortæller om pubertet og identitet hos adopterede børn og unge. Foredraget er gratis, og alle er velkomne. Af hensyn til forplejning vil vi meget gerne høre, om I kommer.

Tilmelding senest fredag den 6. november på mail: carina-osterby@email.dk eller sms til 28 25 87 99

LOKALFORENINGEN KØBENHAVN

Juleforestilling i Anemoneteatret

Lørdag den 28. november kl. 14.45

Anemoneteatret, Suhmsgade 4

Julefesten i København er skiftet ud med et teaterarrangement. Vi mangler nye kræfter i bestyrelsen og fik desværre ingen nye medlemmer ved generalforsamlingen.

Nu forsøger vi med juleteater, så vi og vores børn kan mødes til fælles oplevelse og leg. Det glæder vi os til. Vi skal se »Maries julegave«, spise æbleskiver i cafeen og lege på den nyrestaurerede legeplads overfor. Vi håber også, at nissepigerne kommer forbi med slikposer.

Arrangementet er for børn i alderen 2-8 år og alle deres voksne.

Medlemmer: 40 kr. pr. barn og 85 kr. pr. voksen.

Ikke-medlemmer: 85 kr. pr. barn og 110 kr. pr. voksen.

Der er begrænset antal pladser, så vi anbefaler hurtig tilmelding.

Billetbestilling på www.koebenhavnadoption.dk.

Vi glæder os til at se jer.

LOKALFORENINGEN KØBENHAVNS OMEGN

Foredrag og debat med Monica Lorenzo Pugholm

Torsdag den 12. november kl. 19.30-21.30

Grønnemose Skole, klasselokale B,
Skolesvinget 10, 2860 Søborg

Kom til en spændende, anderledes og tankevækkende aften.

Monica Lorenzo Pugholm, adoptant, antropolog og forfatter, har skrevet den anmelderroste bog »Barnløshed, adoption og et kulørt familieliv – fra din mave til min favn«. I bogen går Monica tæt på nogle af de mange tabubelagte emner, som er forbundet med at blive mor på andre måder end den gængse. Hvordan er det fx at leve med det paradoks, det er at vide, at du er blevet mor, fordi en anden mor har mistet sit barn? Og hvilke erfaringer gør man sig som en kulørt familie, der skiller sig ud i gadebilledet? Med udgangspunkt i sin bog og egne erfaringer tager Monica fat på nogle af de svære emner, som vi er tilbøjelige til at lægge låg på, og åbner op for tankerum, som også er en del af livet. Foredraget tager fat på de udfordringer i hverdagslivet, som adoptivfamilier møder. Monica er særligt optaget af de mange 'møder' med vores omverden, som får betydning for oplevelsen af forældreskab og familieskabelse. Foredraget tager fat på udfordringer i hverdagslivet, og hvordan man som familie forbløffes over de mange spørgsmål, som man får stillet af familie, venner og ukendte folk, som man støder på. For hvorfor stilles de mange spørgsmål? Hvad gør de ved os?

Tilmelding: 50 kr. pr. person indbetales på kontonummer: 2123 8135619095 inden torsdag den 5. november. Angiv arrangementsnummer 4 og dit telefonnummer.

LOKALFORENINGERNE SYDSJÆLLAND & MIDT-OG VESTSJÆLLAND

Foredrag med ergoterapeut Connie Nissen

Om adoptivbørns kropslige opmærksomhed, motorik og sensoriske lave tærskelværdier.

Lørdag den 16. januar 2016 kl. 13.00-16.00
Ringsted Sportscenter, Tværalle 8, 4100 Ringsted

Adopterede børns sansemotoriske udvikling, deres sanseintegration og deres tilknytning kan være anderledes end forventet.

- Hør om, hvor forskellige adopterede børn kan være.
- Hør om sensoriske tærskelværdier, som kan være meget lave og meget høje, og lær at tage højde for disse i hverdagen.
- Hør om vigtigheden af gode og sunde relationer.

Det er alt sammen emner, hvor vores forståelse vil gavne og styrke børnenes udvikling.

Bindende tilmelding skal ske senest den 10. januar 2016 til: adoption.midtogvestsj@gmail.com.

Medlemmer kr. 175,- / ikke-medlemmer kr. 225,-
I prisen er inkl. kaffe/te, kage, isvand og frugt.

I mailen skal oplyses deltagernavn/e, telefon- og medlemsnummer.
Når vi har modtaget mailen med din/jeres tilmelding, fremsender vi pr. mail en bekræftelse på tilmeldingen, og herefter bedes du/straks indsætte deltagergebyret på konto: 0520-438918.

Først når vi har modtaget beløbet, er tilmeldingen endeligt gældende.
Husk navn(e) eller medlemsnummer i tekstfeltet.

Kontaktperson: Britt Jørgensen tlf. 50 70 07 48 eller pr. mail: adoption.midtogvestsj@gmail.com.

Læs mere om Connie Nissen på www.sansemotorik.dk.

LOKALFORENINGEN ØSTJYLLAND

Selvhjælp til adoptanter i Aarhus

De næste måneder er der hver anden torsdag mulighed for at træde ind i netværksgruppen for adoptanter under Selvhjælp Aarhus. I en selvhjælpsgruppe møder du andre, som står med de samme udfordringer. Det giver en grundlæggende forståelse for din situation. På møderne udveksler vi viden og erfaringer om emner som:

- Opdragelse og forældrerollen.
- Konflikter og succes i familien.
- Pubertetens udfordringer.
- At være adoptivforælder.
- Din og barnets gensidige tilknytning.
- Barnets relationer til kammerater, søskende, skolen, voksne mv.

Gruppen bliver ledet af en erfaren gruppeleder, og der er mellem 5 og 10 deltagere i hver gruppe.

Det er gratis at deltage. Tilmelding til projektleder: Tina Kamp Lund på tlf. 23 69 16 49 eller mail: tinakamplund@gmail.com. Eller til Anita Torlyn på tlf. 86 12 12 72.

Grinebider-legedag

Søndag den 22. november kl. 12.30-15.30
Sted: på Spejdergården Stilling Landevej 23, 8660 Skanderborg
For børn i alderen 6-11 år.

Denne gang med et »orienteringsløb« for børn og voksne på programmet.

Tilmelding til Helle Lützow Nielsen på mail: helle63nielsen@gmail.com senest den 17. november.
Skriv gerne navn og alder på jeres børn, og hvor mange voksne som deltager.

Pris 25 kr., som dækker æbleskiver, varm kakao, te og kaffe.

Arbejdshukommelsen – fundamentet for børns læring

Torsdag den 21. januar 2016 kl. 19-21.30
Kantinen på Mårslet Skole, Testrupvej 4, 8320 Mårslet.
Foredrag med hjerneforsker, læge og adj. professor Keld Fredens.
Tilmelding til Jeanette Lyk mail: jl@adoptionoj.dk senest onsdag den 11. januar.

- Hvad er arbejdshukommelsen, og hvorfor er den vigtig?
- Hvordan ved man, om arbejdshukommelsen er alderssvarende?
- Hvad kan man gøre som familie, hvis man får en mistanke om, at der er noget galt med ens barns arbejdshukommelse?
- Hvilken betydning har det i forhold til den faglige og sociale udvikling? Hvordan kan man styrke arbejdshukommelsen?

Arrangementet er åben for alle interesserede, sig derfor gerne videre til jeres børns lærere, pædagoger og andre, som kunne have interesse i at vide mere om arbejdshukommelsen hos børn og voksne.

Pris 100 kr. pr. person. Beløbet indbetales på konto: 1917-8966382636.

Grinebider-legedag

Søndag den 28. februar 2016 kl. 12.30-15.30
Legepladsen Svendgården, Byvej 9, 8330 Beder
For børn i alderen 6-11 år.

Denne gang med kreativitet for børn og voksne på programmet. Der er fokus på »skrald og kunst«, og hvad vi kan få ud af de ting, som andre smider fra sig. Hvis vejret er til det, bruger vi den første time på at finde rekvisitter udendørs. Det er dog tilladt at tage brugbare ting med hjemmefra. Tag gerne limpistol med og forklæde på, eller tøj, som gerne må blive beskidt.

Tilmelding til Helle Lützow Nielsen på mail: helle63nielsen@gmail.com senest søndag den 21. februar.
Skriv gerne navn og alder på jeres børn, og hvor mange voksne som deltager.
Pris 25 kr. som dækker indkøb til lidt spiseligt, te, kaffe og saft.

LOKALFORENINGEN SYDVESTJYLLAND

Julehygge

Lørdag den 12. december kl. 14-16.30
Holsted Sognegård, Vestergade 15, 6670 Holsted

Kom og vær med til en hyggelig eftermiddag. Vi hygger sammen og klipper julepynt til at tage med hjem. Karton m.m. ligger på bordene, men tag gerne skabeloner og sakse med. Der serveres æbleskiver, gløgg og kaffe/te. Det er gratis at deltage i arrangementet, men tilmelding er nødvendig og skal ske senest lørdag den 5. december til Lilian Vigtoft-Jessen på lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk. Ved tilmelding skal medlemsnummer, antal voksne og antal børn oplyses. Hvis vi må få børnenes alder, vil det være fint. Vi glæder os til at se rigtig mange børn, forældre, bedsteforældre m.v. Du er også velkommen, hvis du endnu ikke har fået barn.

Foredrag med Gitte Frost

Torsdag den 17. marts 2016 kl. 11.30-12.30
Flere oplysninger følger.

LOKALFORENINGEN VESTJYLLAND

Et adoptivbarn i familien

– et arrangement for bedsteforældre og andre pårørende

Lørdag den 23. januar 2016 kl. 13.30 - 16.30 eller 17.
Danhostel Herning, Holingknuden 2.

Adoption & Samfund Vestjylland inviterer igen til en eftermiddag for nye og kommende bedsteforældre, pårørende og venner til adoptivfamilier. Vi får besøg af en bedstemor, en adoptivmor og psykolog Rikke Yde, der har stor faglig viden om adoptivbørn.

Her kan pårørende blive klogere på, hvad der er i spil, når et adoptivbarn kommer ind i familien, og ikke mindst hvilke udfordringer der er for den nybagte familie.

Bedstemor Kirsten Rønnou fortæller om de forskellige udfordringer og glæder, hun oplevede, da hun blev mormor til et adoptivbarn, og om at sætte »bedstemorpiloten« på standby og være bedstemor på forældrenes betingelser.

Camilla Egeborg Madsen er adoptivmor til to tvillingedrenge. Hun vil fortælle om den nærmeste families indflydelse – både den gode og den knap så gode – når man er ny familie. Hvordan tilgodeser man alles behov samtidig, hvilke faldgruber familien oplever, og hvordan kommer man op igen?

Psykolog og tidligere PAS-konsulent Rikke Yde Thordrup holder oplæg om om, hvordan man som pårørende kan hjælpe den nybagte familie. Hvad er det, man skal være opmærksom på, og hvordan man kan gribe det an? Rikke Yde vil komme med nogle konkrete bud. Der vil helt sikkert være mange gode informationer og ideer at hente for adoptivfamilier og pårørende. Til sidst vil det være muligt at stille spørgsmål til Rikke Yde.

Sæt kryds i kalenderen og inviter bedsteforældre, pårørende og venner med.

Tilmelding til Helle Højlund Tange på tlf. 20 78 03 87 eller mail kenthelle@hotmail.com seneste den 15. januar.

Pris pr. person er 75 kr. inkl. kaffe og brød.

Betaling til konto 7600 1176767 Vestjyskbank senest den 15. januar 2016 og angiv navn eller medlemsnummer.

LOKALFORENINGEN SYDØSTJYLLAND

Foredrag med de to familievejledere
Trine Lynggård og Kate Nielsen

Sandplay: Lad aldrig barnets smerte blive glemt
– alt usagt binder energi

Lørdag den 16. april 2016 kl. 10-13.
NH Hotel og Konference og Jump-A-Lot, Øbeningsvej 3-7,
6230 Rødekro

Sandplay er et terapeutisk værktøj, som tager udgangspunkt i menneskets oprindelige evne til at symbolisere, bearbejde og aktivere de selvhelende muligheder, vi alle indeholder. Denne metode er særligt velegnet til børn, da børn oftest har en umiddelbar tilgang til sandlegen, og figurer og sand er naturlige elementer i barnets verden.

Sandplay stiller ingen krav til barnet om samtale, men foregår i barnets tempo og på barnets præmisser. Barnet kan gennem legen udleve og bearbejde sin smerte, sorg, frustrationer og konflikter.

Kl. 10.00-11.30 Foredrag med Trine og Kate
Kl. 11.30-12.00 Frokost med voksne og børn
Kl. 12.00-13.00 Foredrag med sanseterapeut: Tips og tricks

Trine Lynggård er ansat som leder i Familiecentret i Åbenrå Kommune og har arbejdet med børn og Sandplay siden 2011.

Kate Nielsen er ansat som familievejleder i Sønderborg Kommune og har arbejdet med børn og Sandplay siden 2011.

Børnene leger i legeland Jump-A-Lot, mens de voksne er til foredrag. Pris per barn er 85 kr.

Nærmere information om tilmelding følger. Foredraget bliver annonceret på Adoption & Samfunds FB-side og sendt ud på mail. Ønsker du at modtage information om foredraget på mail, send venligst din e-mailadresse til: aogssyd@gmail.com.

LOKALFORENINGEN NORDJYLLAND

Juletræsfest

Lørdag den 28. november kl. 13.30-16.30
Nørhøne Skole, Bygade 24, Nørhøne, 9430 Vadum

Migu og Katinka kommer og tryller.

Julemanden og nissepigerne kommer på besøg, og der serveres gløgg, æbleskiver, kaffe og te. Maks. deltagerantal 120.

Pris: 75 kr. for voksne, 35 kr. for børn.

Pris ikke-medlemmer: 90 kr. for voksne, 60 kr. for børn.

Pengene indbetales på konto: 1551 3702086809.

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider. Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk.

Lokalforeninger i Region Nordjylland

Nordjylland

Else Jungersen Overbye,
Parallelvej 12, Nørhøne, 9430 Vadum
Web: nordjylland.adoption.dk
Mail: nordjylland@adoption.dk
Tlf: 98 17 17 11

Lokalforeninger i Region Midtjylland

Gudenåen

Mona Østergård,
Sanglærkevej 12, Mønsted, 8800 Viborg
Web: gudenaen.adoption.dk
Mail: gudenaen@adoption.dk
Tlf: 86 64 61 72

Vestjylland

Charlotte Christensen, Ringkøbingvej 1,
7400 Herning
Web: vestjylland.adoption.dk
Mail: vestjylland@adoption.dk
Tlf: 97 21 18 78

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet
Mail: oestjylland@adoption.dk
Web: oestjylland.adoption.dk
Tlf: 61 28 76 63

Lokalforeninger i Region Syddanmark

Sydvestjylland

Jørn K. Pedersen, Hesselhøj 5, 7100 Vejle
Web: sydvestjylland.adoption.dk
Mail: sydvestjylland@adoption.dk
Tlf: 60 82 04 35

Sydstjylland

Ulla Grau, Hydeavadvej 28, 6270 Rødekro
Mail: sydoestjylland@adoption.dk
Tlf: 74 69 38 13

Fyn

Lise A. Rønsholt, Herluf Trolles Vej 373,
5220 Odense SØ
Web: fyn.adoption.dk
Mail: fyn@adoption.dk
Tlf: 61 30 38 19

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Pia Thomsen, Faunedalen 12, 4700 Næstved
Mail: sydsjaelland@adoption.dk
Tlf: 31 72 01 02

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk
Web: midtogvestsjaelland-adoption.dk
Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Tlf: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden

København

Formand Janet Majlund
janetmajlund@hotmail.com
Formand Maria Meena Andersen,
mariaemeenaa@gmail.com
Web: koebenhavn.adoption.dk
Mail: koebenhavn@adoption.dk

Københavns Omegn

Lene Brydenscholt, Virum Stationsvej 200, 2830 Virum
Web: koebenhavnsomegn.adoption.dk
Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Tlf: 26 60 15 01

Nordsjælland

Lis Harmundal
Mail: nordsjaelland@adoption.dk

Bornholm

Maja Lund Hansen, Almindingsvej 32, 3720 Aakirkeby
Mail: bornholm@adoption.dk
Tlf: 56 97 25 52, mobil: 23 45 77 03

LANDEGRUPPER

Bolivia

Formand: John Røschke
Tlf: 27 24 62 28
jr@r-at.dk
Næstformand: Per Nielsen,
Tlf: 40 41 23 90
ppmo@email.dk
Kasserer: Claus Spaakær,
Tlf: 21 27 55 85
spaabaekc@gmail.com

Bulgarien

Anna Maria Poulsen
amfp57@gmail.com
bulgarien.adoption.dk

Burkinagruppen

Benedikte Lohse
Tlf: 30 79 29 98
bmlhse@hotmail.com
burkinagruppen.dk

Colombia

Kate Nielsen
Tlf: 56 14 28 16
colombialandegruppen@gmail.com
www.holagominisite.dk

Danmark

Lau Rasmussen
Tlf: 29 86 55 56
www.danskadoption.dk
(mail via hjemmesiden)

Ecuador

Sanne Hasseris
sanne@helsingevej.dk
www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær
Tlf: 86 29 20 28
jensld@mail.dk
www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen
Tlf: 47 52 77 76

Hviderusland

www.hvideruslandklubben.dk

Indien

Svend Erik Holm
Tlf: 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen
Tlf: 97 17 31 01

Kina

Søren Lodberg
Tlf: 60 74 12 50
formand@kinaforeningen.dk
www.kinaforeningen.dk

Landegruppe for Sydkorea

Sisse Jacobsen
Tlf: 30 23 34 08
info@landegruppe-sydkorea.dk
www.landegruppe-sydkorea.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor
Tlf: 75 65 48 36
hanne.veis@adr.dk

Nigeria

Karina Kjær
kake@cowi.dk
www.nigeriaadoption.dk

Peru

Anette Bach Jensen
Tlf: 29 61 68 57 eller 76 27 67 89
anetteulrik@stofanet.dk

Rumænien

Lars Birk Sørensen
Tlf: 86 41 51 13
larsbirk@skylinemail.dk
www.rumania.adoption.dk

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Henrik Sloth
Tlf: 28 73 50 51
fryds@os.dk
dansksrilankaforening@gmail.com
www.dansksrilankaforening.dk

Sydafrika

Dorthe Groth Kjær,
Tlf: 28 92 09 04
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Mette Juul Andersen
Tlf: 21 60 19 56
vangeledet32@hotmail.com

Tjekkiet

Anne-Lise Balle
Tlf: 29 40 91 95
tjekkiet@adoption.dk
tjekkiet.adoption.dk

Vietnam

Jeanett Stefansen
Tlf: 35 55 78 74
jeanett.jeppe@gmail.com
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Frank Sylvan
Tlf: 22 35 41 91
franksylvan@gmail.com
www.balvikasvenner.dk
info@balvikasvenner.dk

Colombia – Fanas venner

Ulla Gehlert
Tlf: 66 15 10 98
sugehlert@yahoo.dk

Eneadoptanter (GEA)

Gitta Wörtwein
Tlf: 40 93 11 03
geagitta@gmail.com
Maria Thomasson
Tlf: 26 25 20 22
mariaath9@gmail.com

Børnehjemmet Palna, Indien

Mette Thomsen
Tlf: 38 28 50 25

Gruppen af adoptivforældre til børn med handicap

Bernadette Marsh
bernadettemarsh@gmail.com

Redaktør:

Anna Bridgwater 21 43 08 11
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53 (kontakt efter 17)
2670 Greve

Anne-Louise Linnemann Bech 39 61 03 61
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6 (kontakt 17-19)
2720 Vanløse

Lykke L. Pedersen 45 85 12 79
Brede 65
2800 Kgs. Lyngby

Sekretariat:

Adoption & Samfund.
Sekretariatet Teglvej 4
6780 Skærbæk

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76
Oplag: 3.300 stk.

Adresseændring, udmeldelse m.v. bedes
meddelt medlemsadministrator på e-mail
medlemsadm@adoption.dk.

Abonnement kr. 425,-
Medlemskab inkl. magasin kr. 425,-
Annoncepris 10 kr. pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne artikelforslag,
personlige beretninger og billeder. Hvis du ønsker
fotografens navn nævnt, skal det anføres. Husk at
oplyse om navn, adresse, motiv, oprindelsesland
og tidspunkt. Bladet (inklusive billederne) lægges
altid efterfølgende på www.adoption.dk.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens syns-
punkter og ikke redaktionens eller foreningens.
Redaktionen forbeholder sig ret til redigering af
indkomne artikler. Redaktionen er ikke forpligtet
til at bringe alt indsendt materiale.

Eksterne bidragsydere i dette nummer:

Dorthe Knudsen Olsen, bloggeren »mortilguld«,
Lisbet Mogensen, Pia Olsen, Ina Dulanjani
Dygaard, Lars Rasborg.

Næste deadline:

Vil blive annonceret på www.adoption.dk og
på Adoption & Samfunds Facebookside.

Meld dig ind:

Du kan melde dig ind i Adoption & Samfund
på www.adoption.dk eller bruge koden her:



HOVEDBESTYRELSE

**Formand:**

Jens Damkjær
Vestre Fasanvej 53
8410 Rønde
jens.damkjaer@adoption.dk
40 83 41 93

Næstformand:

Claus Bo Hansen
Pilevang 21
4690 Haslev
claus.bo.hansen@adoption.dk
40 34 27 54

Næstformand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

Sekretær (valgt uden for HB):

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Leder af administrationsgruppen:

Jørn K. Pedersen
Hesselhøj 5
7100 Vejle
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
kasserer@adoption.dk
29 86 26 32

Medlemsadministration:

Jacob Walsøe
MVS Administration ApS
Gl. Byvej 2, Sejjet
8700 Horsens
medlemsadm@adoption.dk
70 22 57 75

Bestyrelsesmedlemmer:

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Ina Dulanjani Dygaard (afgående)
Høegh-Guldbergs Gade 139, st. th.
8000 Århus C
ina.dygaard@adoption.dk
20 77 06 70

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
40 60 92 01

Lilian Vigtoft-Jessen
Nørregade 32
6670 Holsted
lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk
24 20 51 01

Charlotte Christensen
Gl. Ringkøbingvej 1A
7400 Herning
charlotte.christensen@adoption.dk
97 21 18 78

Sanne Vindahl Nyvang
Skovloden 9
2840 Holte
sanne.vindahl.nyvang@adoption.dk
28 57 00 19

Tina Maria Petersen
Herregårdsparken 81
8700 Horsens
tina.maria.petersen@adoption.dk
27 67 67 11

Suppleanter:

Didde Mohr Morberg
Klørvænget 24b st. 2
5000 Odense
didde.mohr.morberg@adoption.dk
51 16 06 30

Jannik Boel
Fennebakken 267
8800 Vibor
jannik.boel@adoption.dk
29 84 84 78

Helena Mosskov Starcke
Tjærebyvej 25
4000 Roskilde
helena.moskov.starcke@adoption.dk
53 55 45 48

GODKENDELSESPROCES? SAGSBEHANDLER? BEHANDLINGSTID? ANKEMULIGHEDER? HJEMREJSE? SKOLESTART? RACISME? TILKNYTNING? ADOPTION REJSER TIT EN MASSE SPØRGSMÅL.

Har du brug for ET GODT RÅD OM ADOPTION?

Uanset om du skal til at adoptere, har adopteret, er adopteret eller fagperson eller på anden måde har adoption inde på livet, så er der hjælp at hente, hvis du har spørgsmål om adoption. Adoption & Samfunds rådgivning er gratis og anonym, hvis du ønsker det, og det er ikke nødvendigt at være medlem af foreningen.

SAGSRÅDGIVERE

Hvis du vil vide noget om sagsbehandlingen ved en adoption.

Sagsrådgiverne er professionelle fagpersoner med årelang erfaring i problemstillinger knyttet til at søge om godkendelse til adoption. De kan svare på generelle spørgsmål om adoptionsprocessen lige fra de første overvejelser, og til adoptionsbevillingen er givet. Det er også sagsrådgiverne, du skal tale med, hvis du vil vide, hvordan du anker en afgørelse.

FAGLIGE RÅDGIVERE OG TEMARÅDGIVERE

Hjælp til hverdagens udfordringer.

Erfarne rådgivere kan vejlede dig, inden du adopterer, efter hjemtagelse af barnet og hele vejen gennem barnets opvækst, hvis du møder problemer i forbindelse med institution, skole eller familie, eller hvis du har brug for en psykolog eller råd fra en læge. Ligeledes er du som ung og voksen adopteret også velkommen til at henvende dig direkte til en rådgiver.

De faglige rådgivere er fagpersoner inden for en række områder: Lærere, pædagoger, sundhedsplejersker, læger og psykologer med flere. De kan rådgive om institutionsliv, vejen til faglig støtte i skolen eller institutionen, familiedynamik samt børns fysiske og psykiske udvikling.

Temarådgiverne er alle adoptivforældre med personlige erfaringer inden for forskellige emner samt erfaringer fra deres arbejde i foreningen. De har desuden en relevant faglig baggrund for at kunne rådgive. Temarådgiverne er gode at tale med, når en adoption giver udfordringer. Det kan være emner som eneadoption, samarbejde med institution og skole, bekymring ved at have en teenager i hjemmet eller adoption af større børn.

ADOPTIONSLINJEN

Hvis du har brug for indsigt fra voksne adopterede.

Adoptionslinjen er en anonym rådgivning, hvor to erfarne voksne adopterede, begge med relevante uddannelser, er klar til at vende de spørgsmål, du måske har om at være adopteret – uanset om du selv er adopteret, eller om du gerne vil vide noget om at være adopteret i Danmark. Adoptionslinjen kan give indsigt i spørgsmål som racisme, rejsen til fødelandet, identitet eller kontakt til den biologiske familie.

KOM I KONTAKT MED EN RÅDGIVER

Find alle de relevante kontaktdetaljer på:

adoption.dk/fa-rad-og-hjaelp.

Ring til foreningen Adoption & Samfund på 65 92 00 18.

Send en mail til radgiv@adoption.dk.

EKSTERNE RÅDGIVERE

Der er også hjælp at hente uden for Adoption & Samfund, hvis du har udfordringer, der handler om adoption

Post Adoptions Service (PAS)

PAS er et offentligt rådgivningstilbud til dig, der har hjemtaget barn inden for de sidste fem år. Der er en egenbetaling (p.t. 200 kr. pr. rådgivning). Der er mulighed for at søge dispensation, hvis tidsfristen er overskredet.

PAS-ordningen dækker fra 2015 som noget nyt også samtalegrupper for børn og unge. Målet med børnegrupperne er at styrke adopterede børn og unge. Tilbuddet dækker hele landet, men kræver, at der er tilstrækkeligt med tilmeldinger inden for et geografisk område. Der er en egenbetaling (p.t. 100 kr. pr. rådgivning). PAS tilbyder også gratis undervisning til professionelle.

Tilbuddene varetages af Ankestyrelsen. Se mere på ast.dk.

Enkelte kommuner i landet har særlige adoptionsrådgivninger:

- Hillerød Familiebehandling
- Hvidovre Kommune
- Næstved

Private rådgivere

Hvis du eller dit barn har brug for længerevarende behandling, en bisidder til et møde eller anden hjælp, som ikke dækkes af Adoption & Samfunds anonyme gratisrådgivning, er der en række fagpersoner med særlig indsigt i adoptionsområdet. Du skal regne med betale for denne hjælp. Find en liste over kompetente rådgivere via adoption.dk/fa-rad-og-hjaelp/radgiverne.



FREMOVER KAN MEDLEMMER AF ADOPTION &
SAMFUND MODTAGE ET ELEKTRONISK NYHEDSBREV
MED OPLYSNINGER OM ARRANGEMENTER

adoption

& samfund



Kalenderen bringes ikke længere
i magasinet. Derfor er det vigtigt,
at vi har din e-mailadresse, så
du kan modtage det elektroniske
nyhedsbrev.

Skriv og oplys din e-mailadresse
og dit medlemsnummer til

medlemsadm@adoption.dk

hvis du vil modtage nyhedsbrev
om foreningens arrangementer.